
Raport

Nowoczesne narzędzia w księgowości

- gdzie jesteśmy
i co nas czeka w przyszłości?

Magdalena Stankiewicz

Redaktor naczelna
LEX Księgowość
Wolters Kluwer Polska

📌 Patrząc na wyniki badania przeprowadzonego przez Wolters Kluwer we współpracy z Krajową Izbą Biur Rachunkowych, można stwierdzić, iż od lat nie zmienia się jedno: największym problemem księgowych jest zmienność i niejasność przepisów podatkowych. System podatkowy w Polsce jest coraz bardziej skomplikowany, coraz więcej czasu zajmują analiza przepisów i wypełnianie nowych obowiązków. Aby temu podołać, księgowi szukają narzędzi, które pozwolą im usprawnić najbardziej powtarzalne i pracochłonne czynności. Przy wdrażaniu nowych rozwiązań pod uwagę brana jest z jednej strony oszczędność czasu, a z drugiej ciągle jeszcze wysokie koszty. Ważne są również przyzwyczajenia i podejście do nowych technologii, nie tylko głównej księgowej, czy właściciela biura rachunkowego, ale również całego zespołu.

Możemy jednak zaobserwować, że na przestrzeni ostatnich lat stosunek do pracy i komunikacji online, nie tylko z klientami, ale również z urzędami, uległ dużej zmianie. Trzeba wszakże pamiętać, iż zmiana ta spowodowana jest w dużym stopniu przez dwa czynniki: postępującą cyfryzację rozliczeń podatkowych oraz epidemię koronawirusa.

Ministerstwo Finansów coraz bardziej stawia na komunikację elektroniczną z podatnikami. Czasem daje im w tym zakresie wybór, ale coraz częściej nie ma innej możliwości przekazania dokumentów, takich jak deklaracje czy sprawozdania finansowe. Dodatkowo fiskus nakłada na podatników nowe obowiązki, takie jak konieczność weryfikacji kontrahentów na białej liście

podatników VAT, przesyłania JPK_VAT, czy wystawiania faktur za pomocą Krajowego Systemu e-Faktur (system na razie jest dobrowolny, ale już od 2024 r. ma być obowiązkowy dla wszystkich). Sprawne wypełnianie tych zadań wymaga wdrożenia odpowiednich narzędzi i często zmiany organizacji pracy.

Kolejny czynnik, który miał duży wpływ na zmianę sposobu pracy działów księgowych w ostatnim czasie, to epidemia koronawirusa. Konieczność pracy zdalnej w trakcie pandemii wymusiła na biurach rachunkowych i działach księgowych liczne zmiany, w tym przede wszystkim odejście od standardowego obiegu dokumentów w formie papierowej na księgowość online. Konsekwencją tego była możliwość pracy zdalnej, wprowadzenie komunikacji online z klientami, ale także szansa na pozyskanie klientów z dowolnego miejsca w Polsce.

Jak więc wygląda obecnie rzeczywistość pracy księgowych? Jakie są perspektywy na przyszłość? Czy proces elektronizacji, który został w dużym stopniu wymuszony przez warunki zewnętrzne, zatrzyma się, czy się rozpędzi? O tym przeczytasz w naszym raporcie.

Zapraszam do lektury!

Raport Nowoczesne narzędzia w księgowości

📌 Cel badania

- ocena stanu cyfryzacji księgowości w firmach i biurach rachunkowo-podatkowych (dalej te podmioty określamy jako „branża K-P”).

📌 Metoda badawcza:

Badanie zostało przeprowadzone w dniach 31.05–26.06.2022 r. metodą ankiety internetowej – ComputerAssistedWeb Interview(CAWI). Rekrutacja do badania odbyła się wśród klientów Wolters Kluwer Polska, a także poprzez strony internetowe i social media Wolters Kluwer Polska oraz Krajowej Izby Biur Rachunkowych. Raport powstał na bazie 193 zakończonych ankiet.

📌 Części raportu:

1. Metryczka
2. Różnice w pracy księgowych w firmach i biurach rachunkowo-podatkowych
3. Jakie narzędzia zostały już wdrożone?
4. Planowane wdrożenia
5. Inne elementy
6. Komentarze eksperckie do raportu
7. Zespół realizacji badania

Komentarze do raportu przygotowali:

Beata Boruszkowska

Prezes Zarządu Krajowej Izby Biur Rachunkowych

Barbara Misterska-Dragan

Prezes Krajowej Rady Biegłych Rewidentów

Przemysław Pruszyński

Doradca podatkowy, Dyrektor Departamentu Podatkowego Konfederacji Lewiatan

dr Andrzej Pałys

Doradca podatkowy, praktyk projektów z obszaru technologii podatkowych

Ernest Frankowski

Doradca podatkowy, założyciel IT9

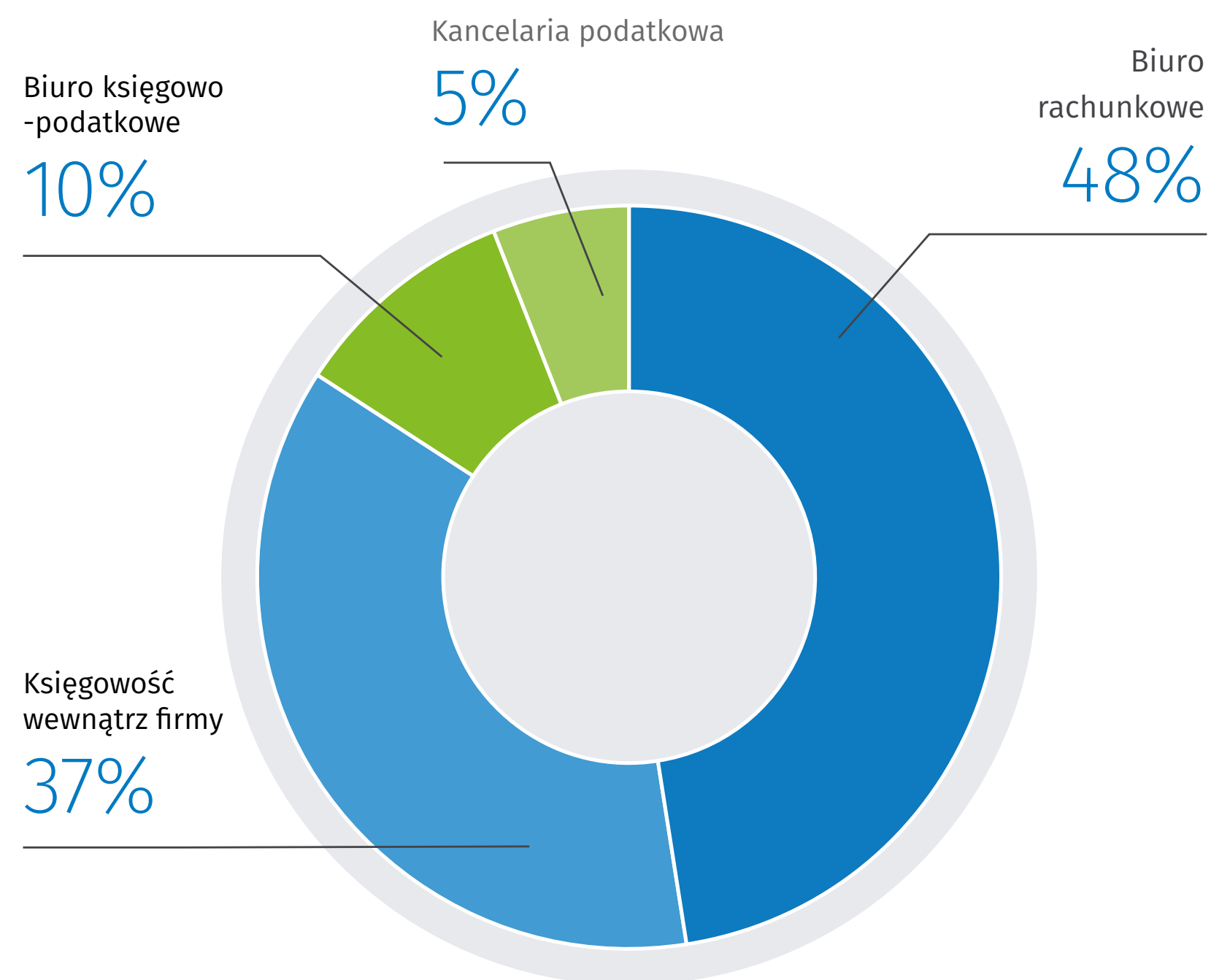
dr Krzysztof Koślicki

Redaktor prowadzący sekcję Podatki w Prawo.pl, wydawca projektów specjalnych Tax Alert, Legal Alert

Metryczka

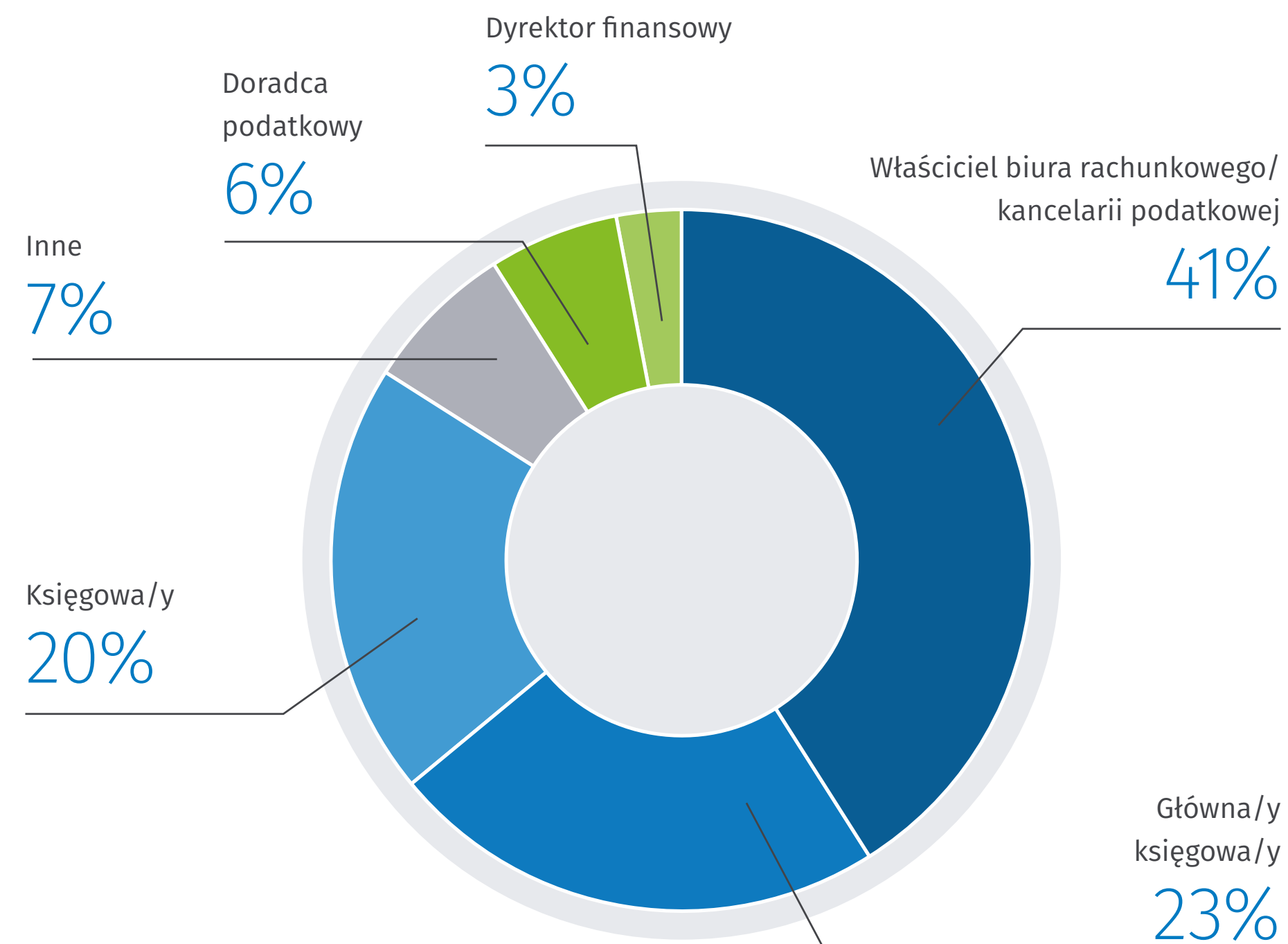
Rodzaj działalności

N=193

W badaniu wzięty udział 193 osoby. 63% spośród nich reprezentowało branżę biur księgowych i kancelarii podatkowych (branża K-P), a 37% księgowość wewnątrz firm.

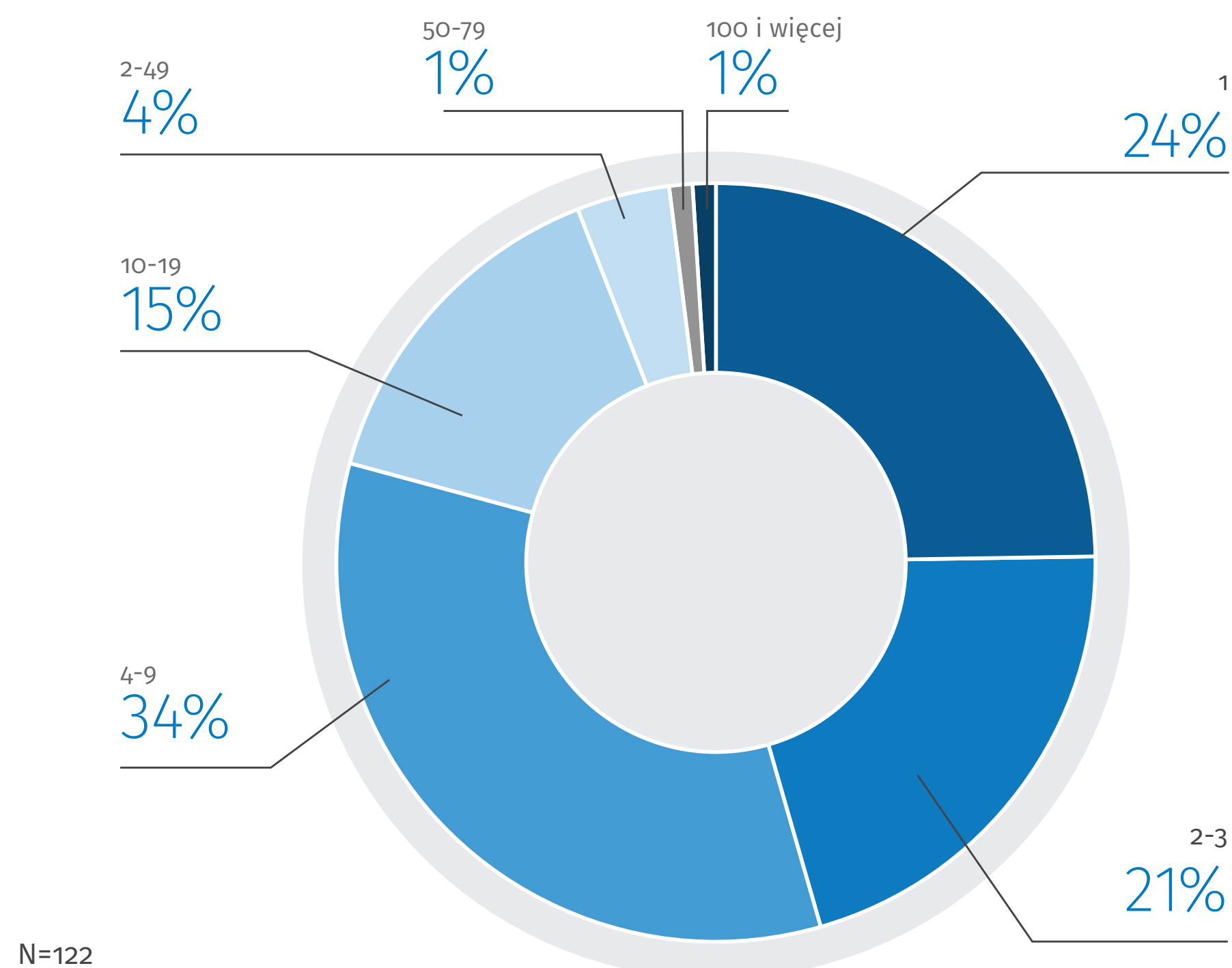
Stanowisko

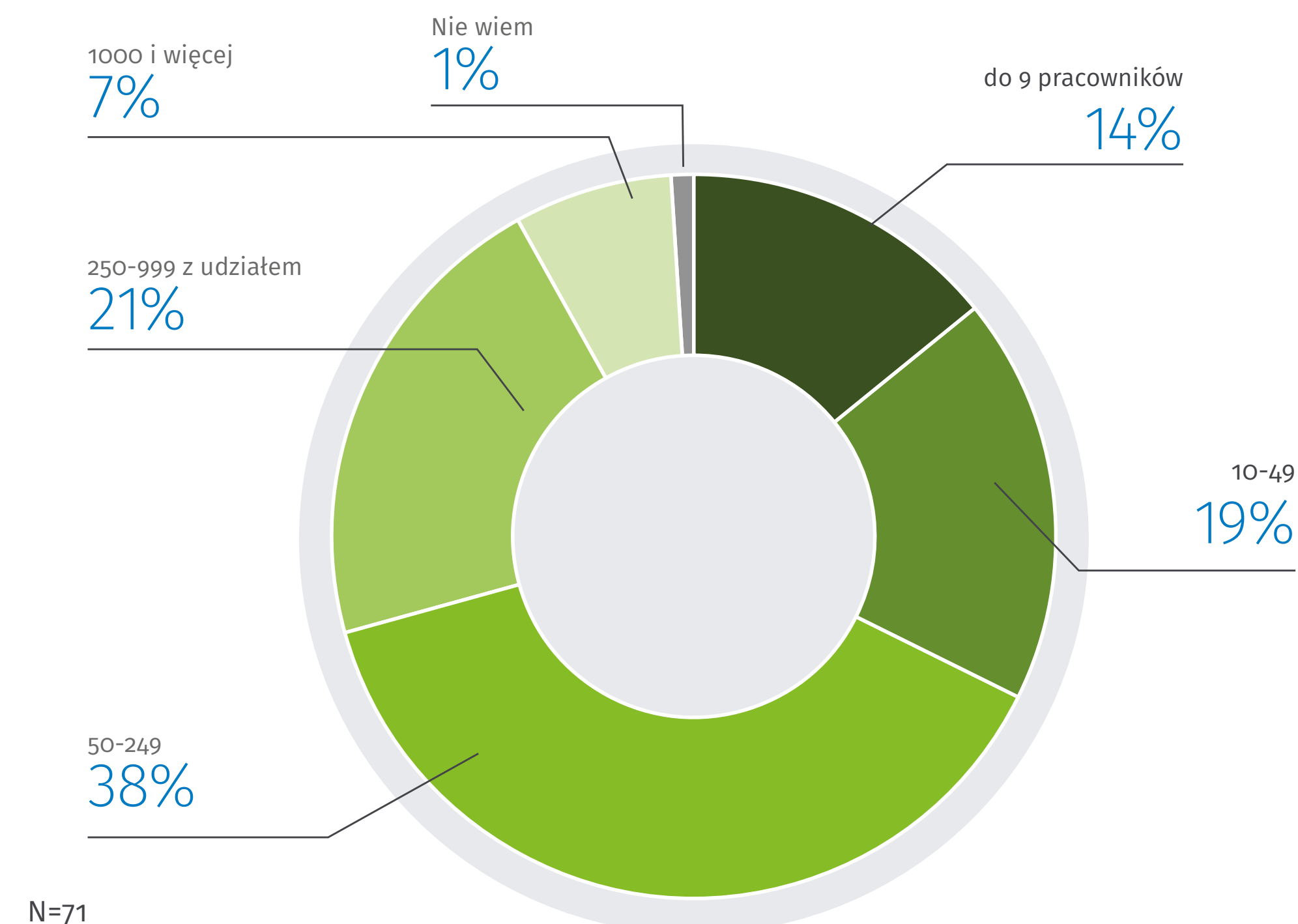
N=193

Wśród badanych osób, największą grupę - 41%, stanowili właściciele biur rachunkowych. Głównych księgowych było 23%, księgowych 20%. Mniej było doradców podatkowych - 6% i dyrektorów finansowych - 3%.

Wielkość Firmy – liczba osób zatrudnionych z branży K-P

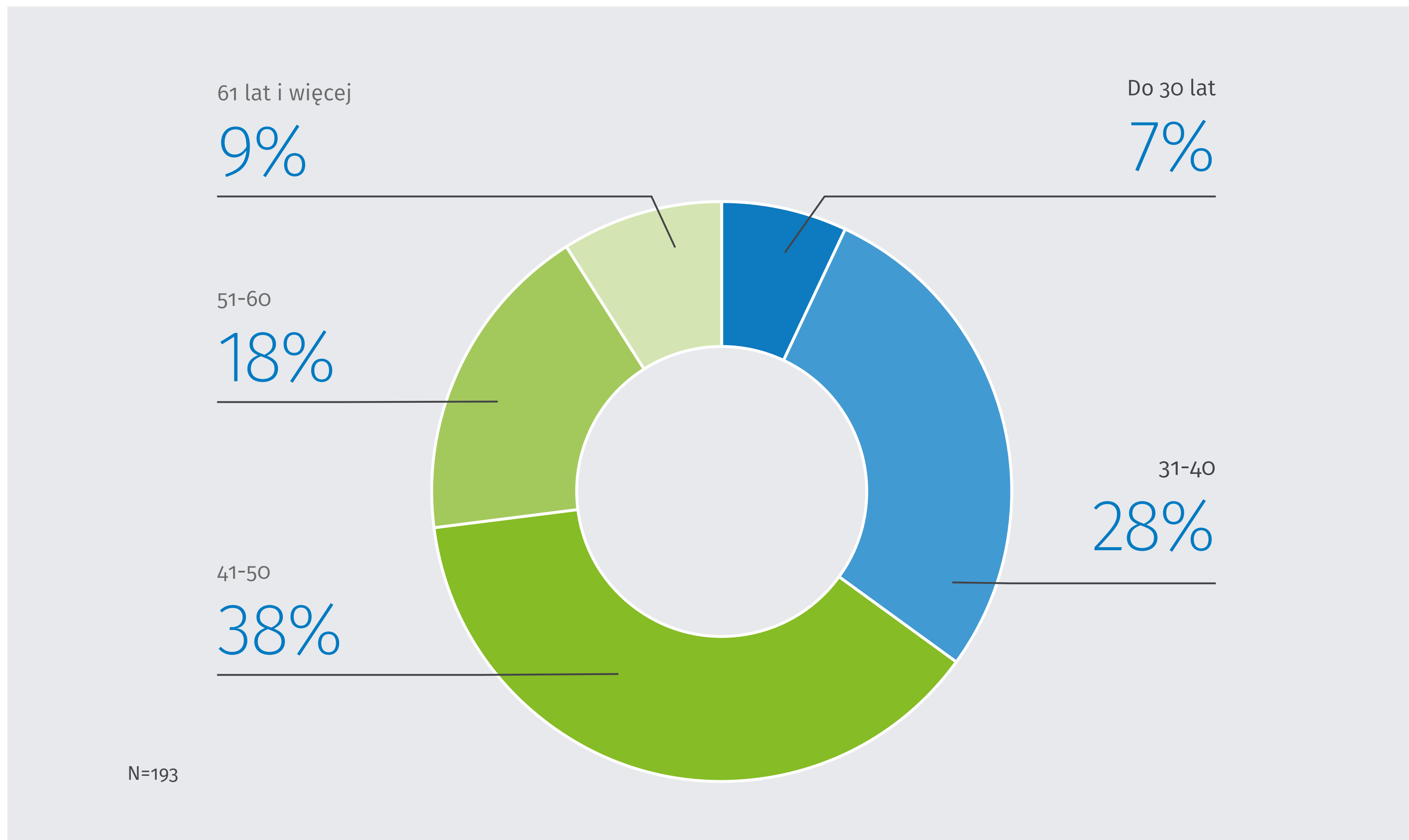

Wielkość Firmy – liczba osób zatrudnionych z działem księgowym w Firmie

W badaniu najliczniej reprezentowane były firmy z branży K-P zatrudniające 4-9 osób - 34% oraz podmioty z księgowością wewnątrz organizacji zatrudniające między 50 a 249 osób - 38%.

Wiek

Na przekrój wiekowy uczestników można spojrzeć z wielu perspektyw.

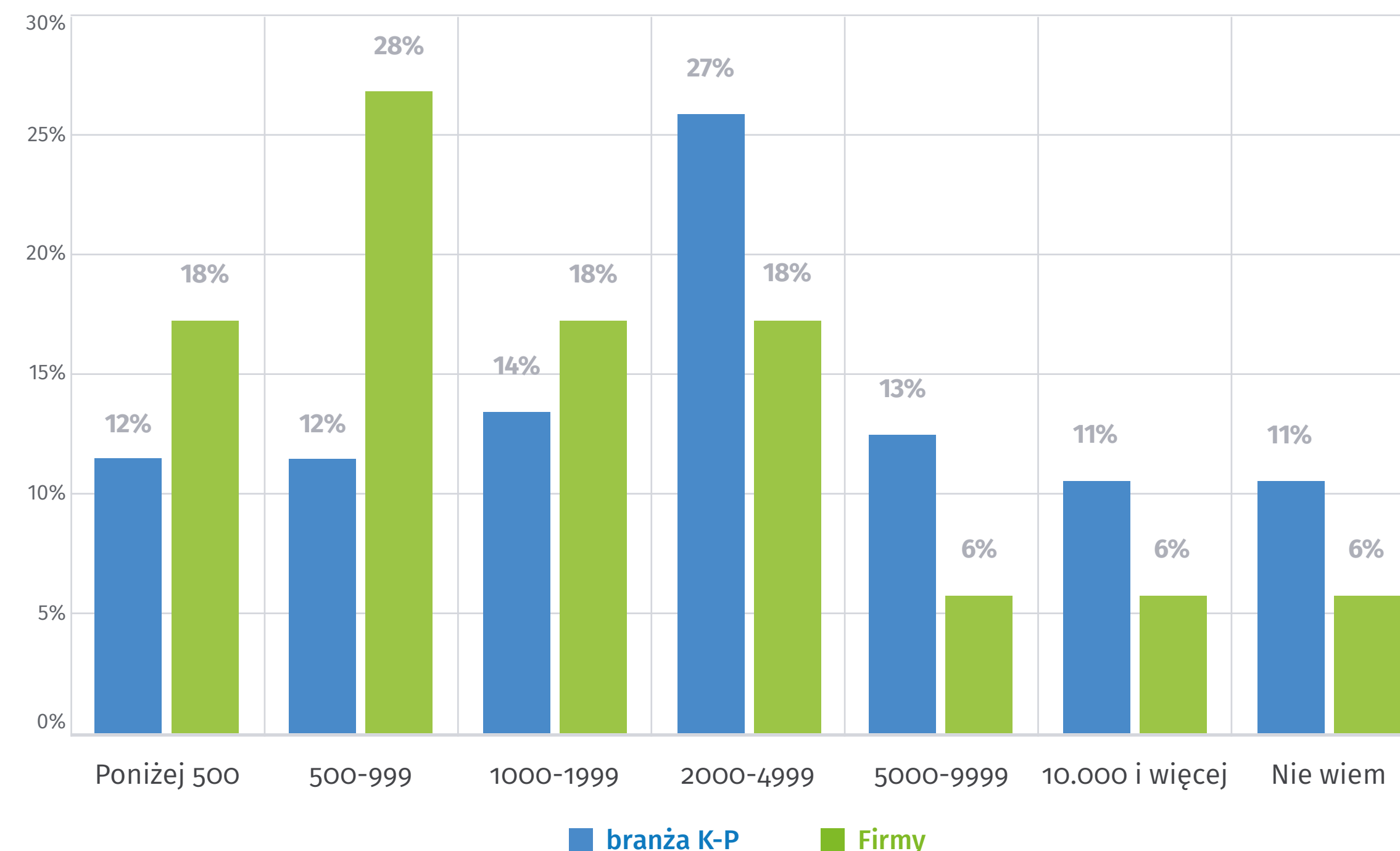
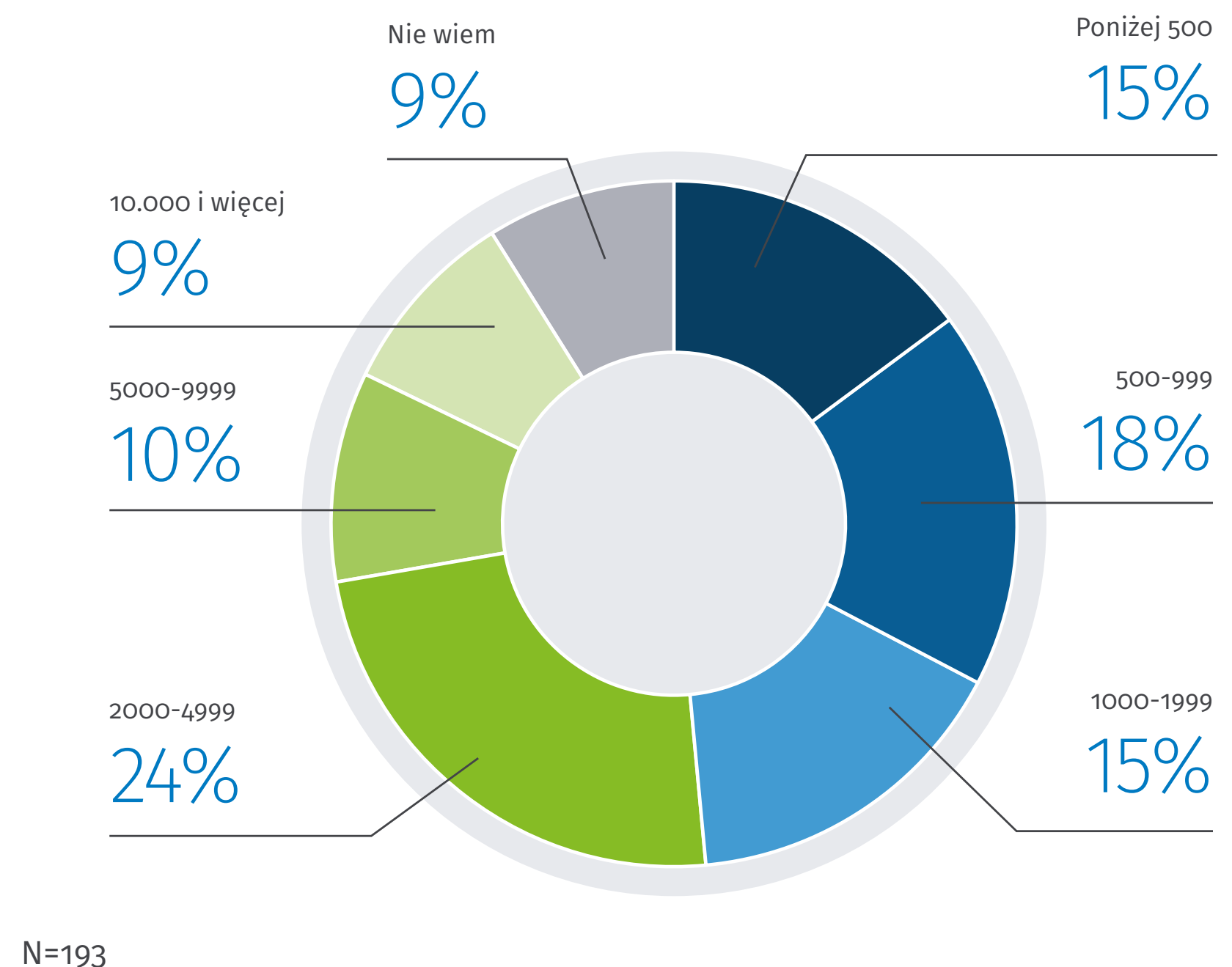
Aż 65% to osoby z długim stażem zawodowym powyżej 41. roku życia. Jednocześnie tych najstarszych powyżej 61. roku życia i tych najmłodszych poniżej 30. roku życia było najmniej - odpowiednio 9 i 7%.

W badaniu wzięło udział aż 73% osób do 50. roku życia - to osoby z dużą otwartością na nowoczesne rozwiązania IT.

Różnice w wykorzystaniu narzędzi IT w pracy biur księgowo-podatkowych (branża K-P)

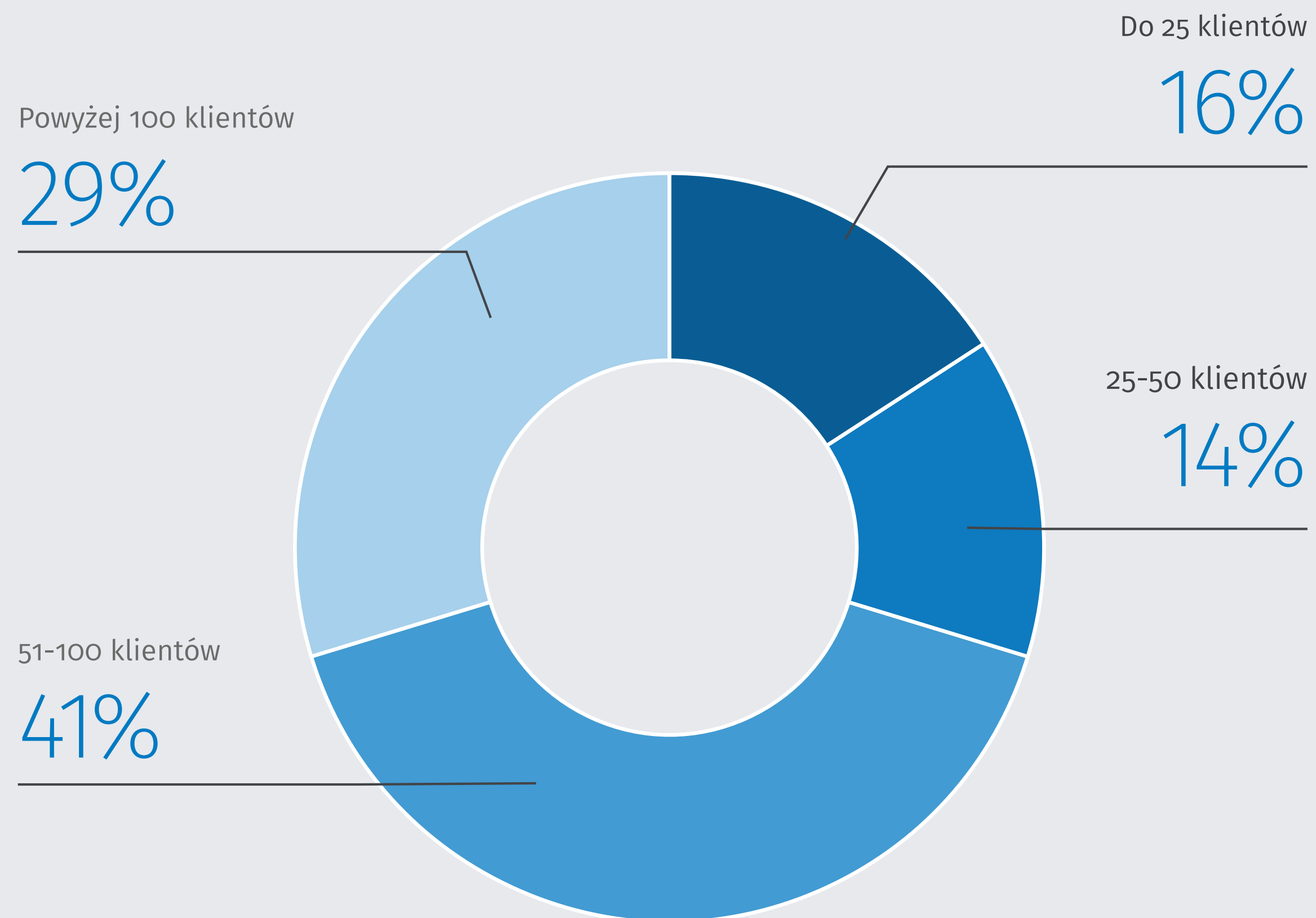

Jaką liczbę dokumentów księgowych przetwarza Firma w ciągu miesiąca?

📌 Księgowość w firmach i branży K-P przetwarza olbrzymie liczby dokumentów księgowych. Porównując obie grupy respondentów widzimy, że liczba przetwarzanych dokumentów księgowych jest najczęściej znacznie większa w wyspecjalizowanej branży K-P niż w księgowości firm. Najwięcej firm spoza branży K-P (28%) przetwarza między 500 a 999 dokumentów księgowych w ciągu miesiąca. Tymczasem w branży K-P co trzeci badany (27%) wskazywał na przedział 2000-4999 przetwarzanych dokumentów miesięcznie. Także w pozostałych wyższych przedziałach liczby przetworzonych dokumentów widać, że prawie dwukrotnie częściej były one wskazywane przez branżę K-P niż przez księgowość w firmach. Czyli dwukrotnie więcej firm z branży K-P przetwarza duże liczby dokumentów, tzn. powyżej 5000 dokumentów miesięcznie.

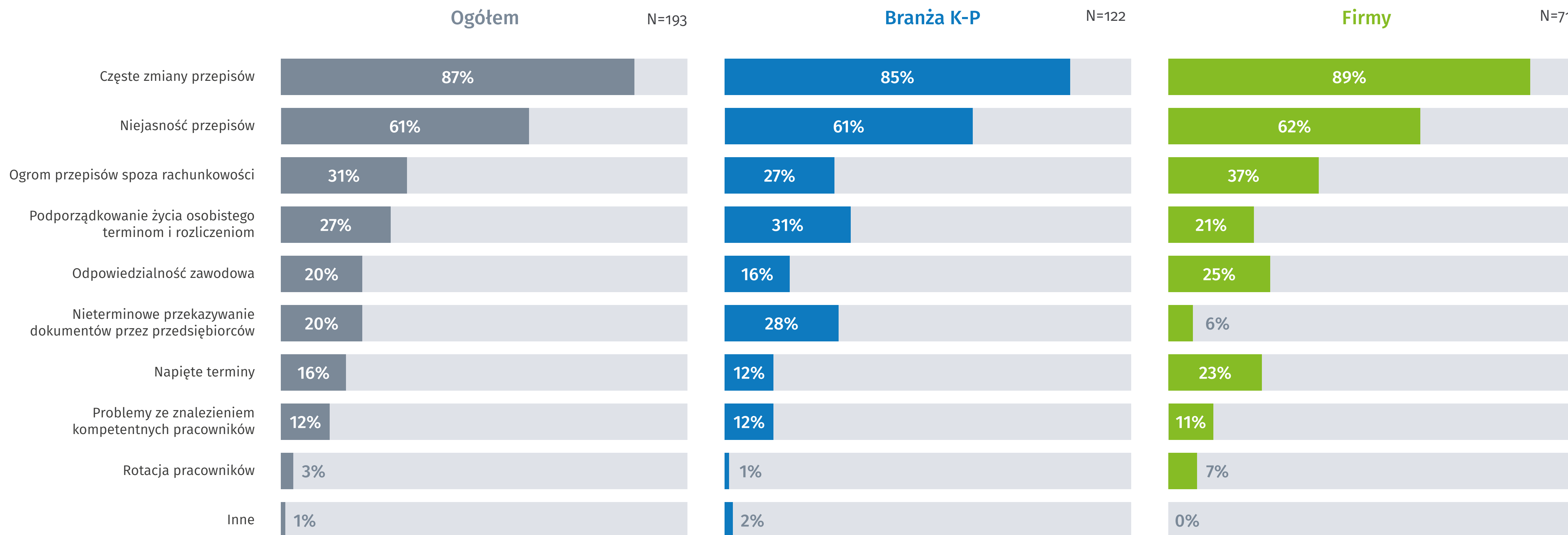
Ilu klientów obsługuje Firma z branży K-P?

W badaniu wzięły udział firmy z branży K-P, które obsługują dużą liczbę klientów: 41% ankietowanych obsługuje 51-100 klientów i aż 29% powyżej 100 klientów.

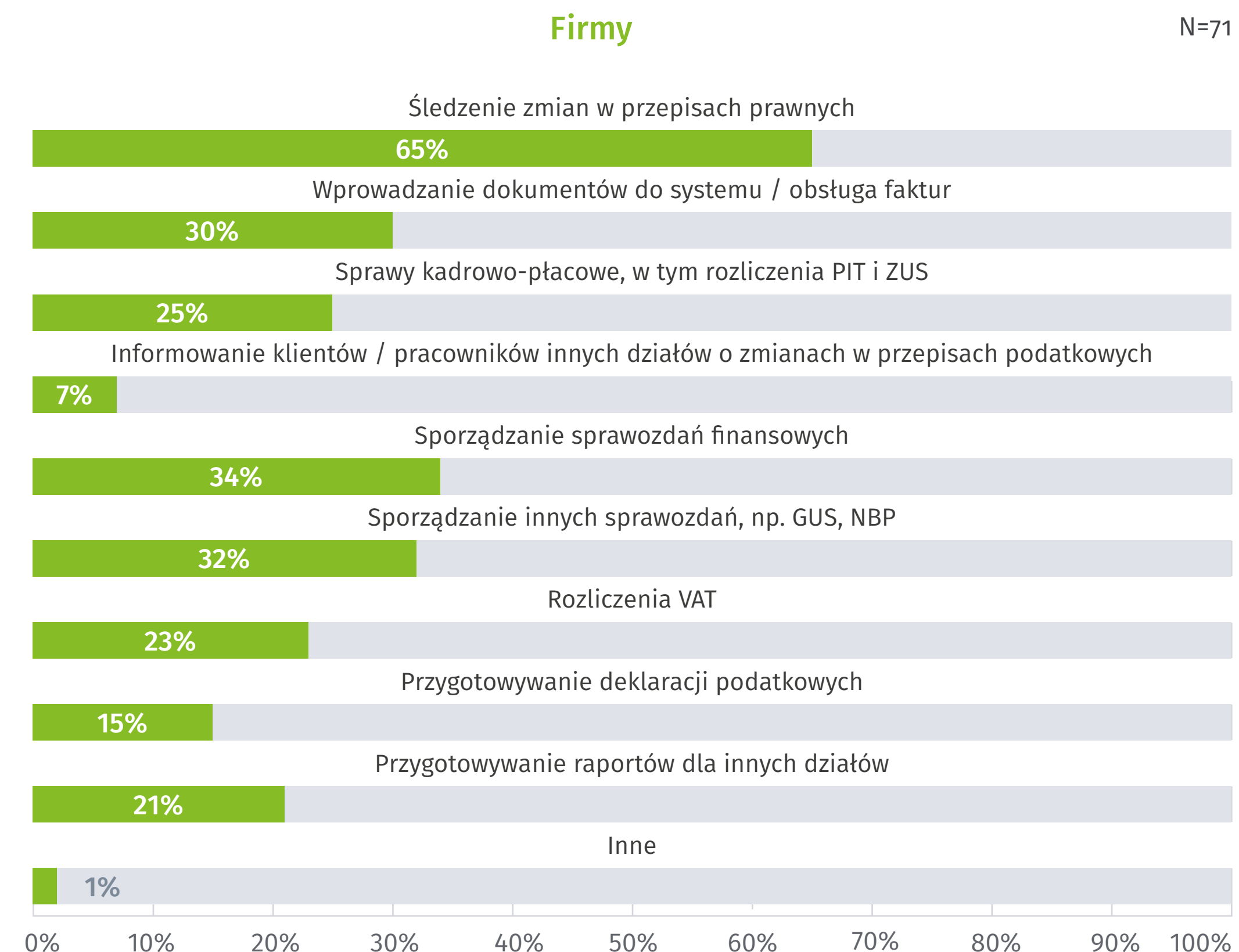
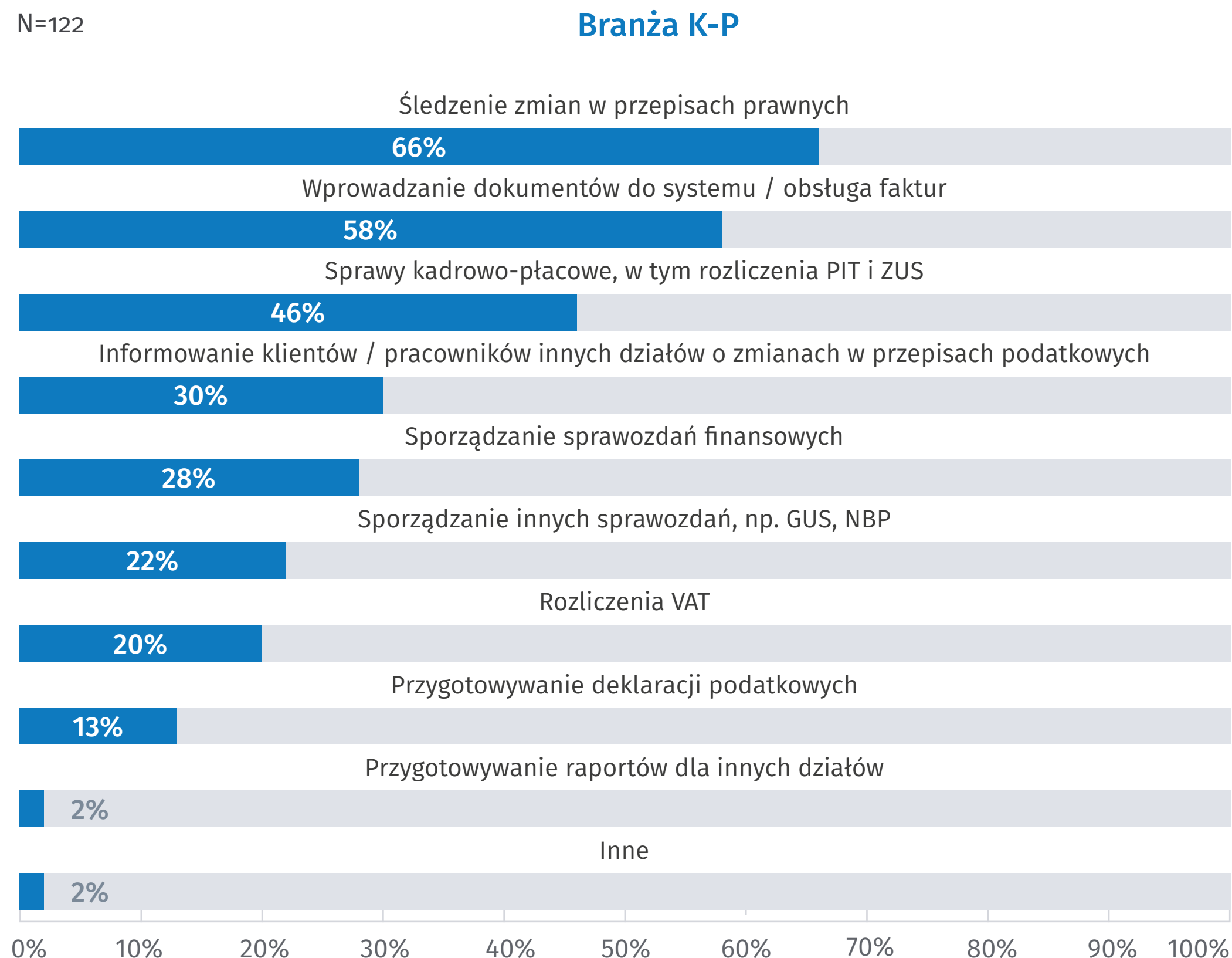
N=122

Jakie są największe wyzwania związane z pracą księgowego?

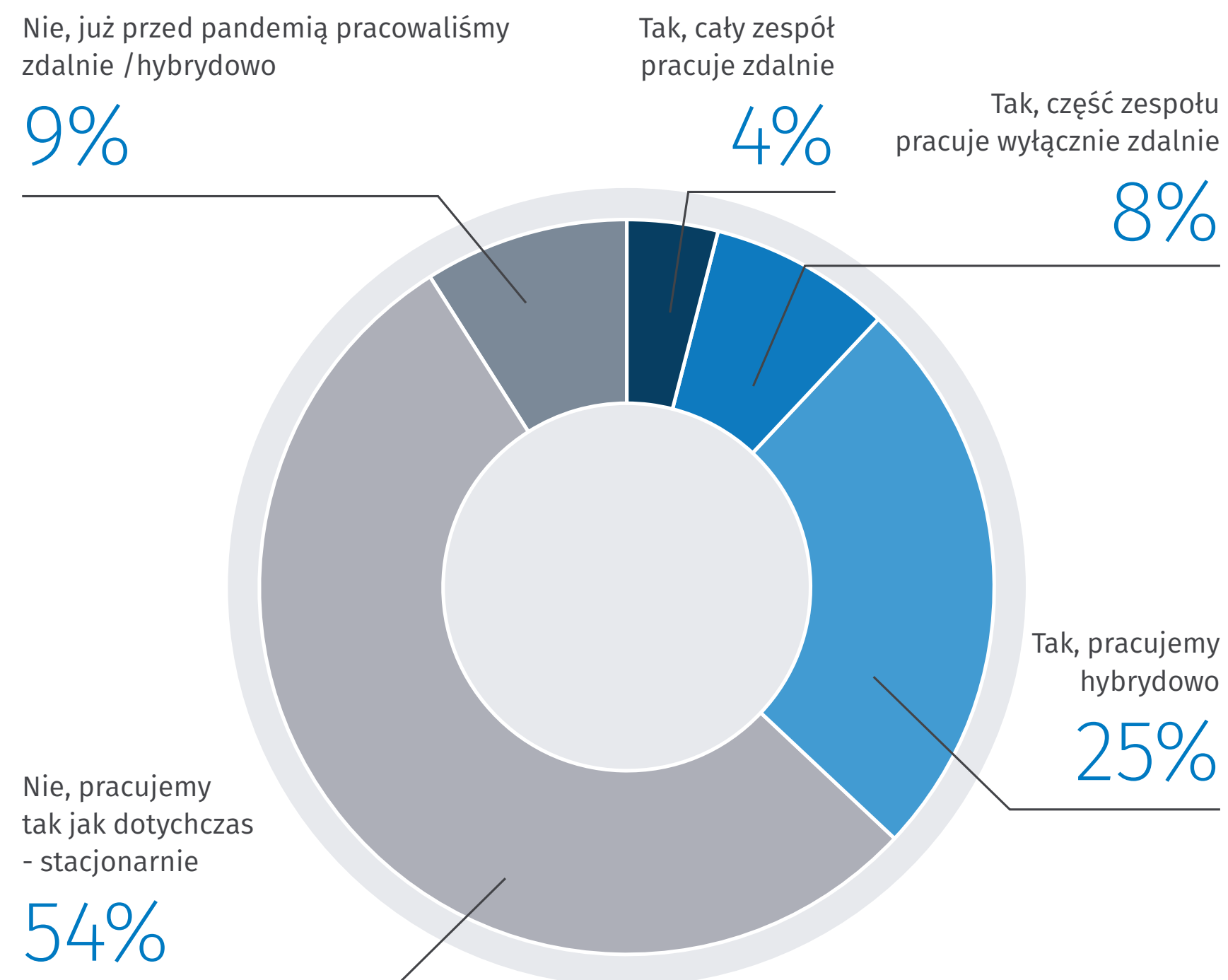
👉 O ile dwie najczęściej wskazywane pozycje na liście wyzwań są te same dla obu grup i wskazania procentowe są dosyć podobne, o tyle na trzeciej i czwartej pozycji w branży K-P pojawia się już podporządkowanie życia osobistego terminom i rozliczeniom oraz nieterminowe przekazywanie dokumentów przez przedsiębiorców, zaś w przypadku pracowników księgowości z firm na trzeciej pozycji znajduje się ogrom przepisów spoza rachunkowości, wskazany przez 37%. Ten problem wskazany jest jako wyzwanie przez 27% osób z branży K-P. Odpowiedzialność zawodowa jako wyzwanie wskazana jest przez 25% pracowników firm spoza branży K-P i zajmuje czwarte miejsce.

Co zajmuje najwięcej czasu w pracy?

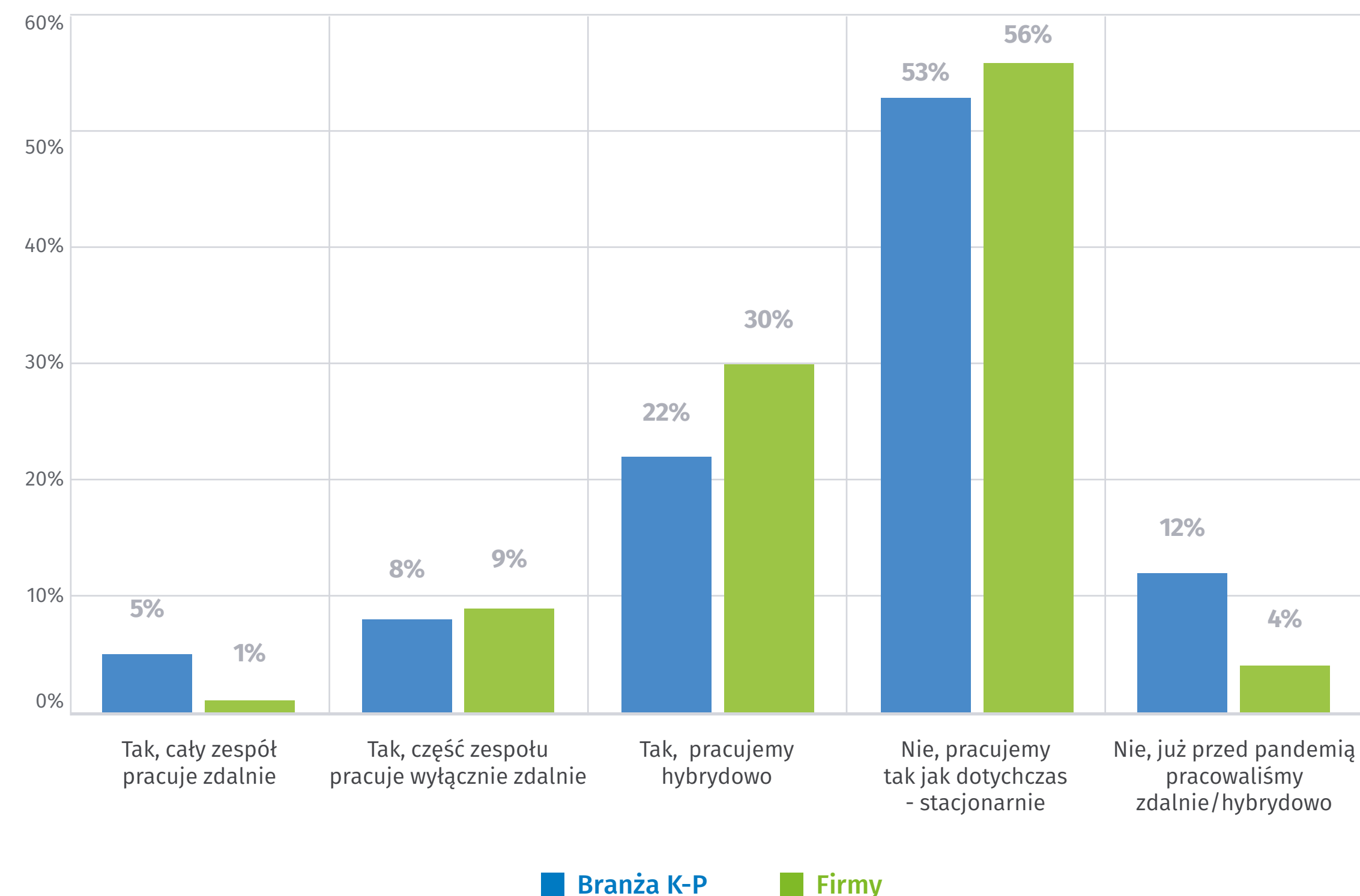

📌 O ile śledzenie przepisów jest najbardziej czasochłonnym zajęciem dla obu badanych podgrup (wskazuje na nie 66% badanych z firm K-P i 65% z firm spoza branży K-P), o tyle w biurach na drugim miejscu z notą niewiele niższą ulokowało się wprowadzanie dokumentów do systemu (58%), a na trzecim sprawy kadrowo-płacowe (46%). Wprowadzanie dokumentów w firmach spoza branży K-P jest dopiero na czwartej pozycji ze wskazaniem procentowym prawie o połowę mniejszym (30%). W firmach spoza branży K-P na drugim miejscu uplasowało się sporządzanie sprawozdań finansowych (34%), a na trzecim sporządzanie sprawozdań GUS, NBP (32%).

Czy okres pandemii wpłynął na obecny sposób pracy w Firmie?

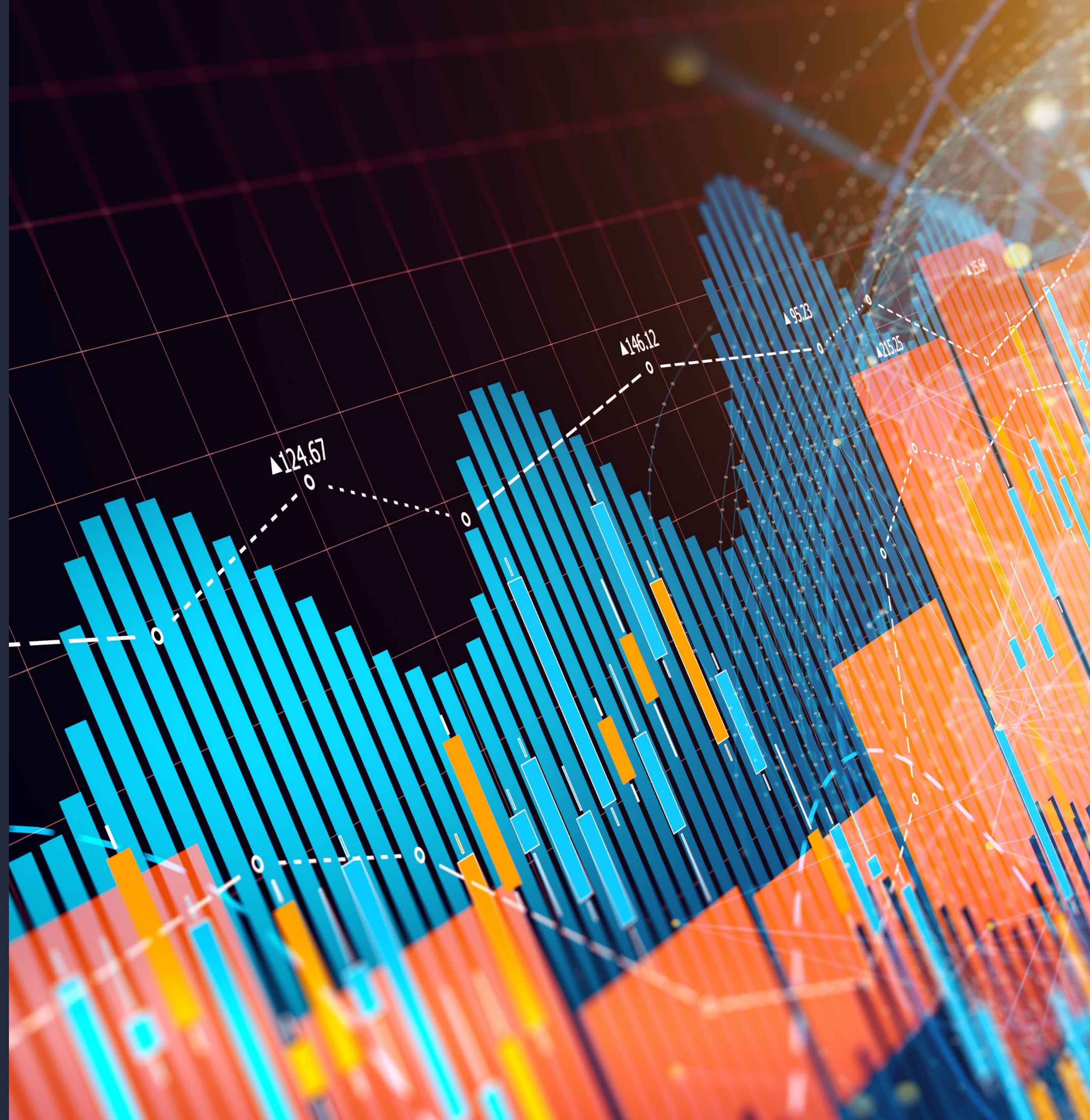

N=193

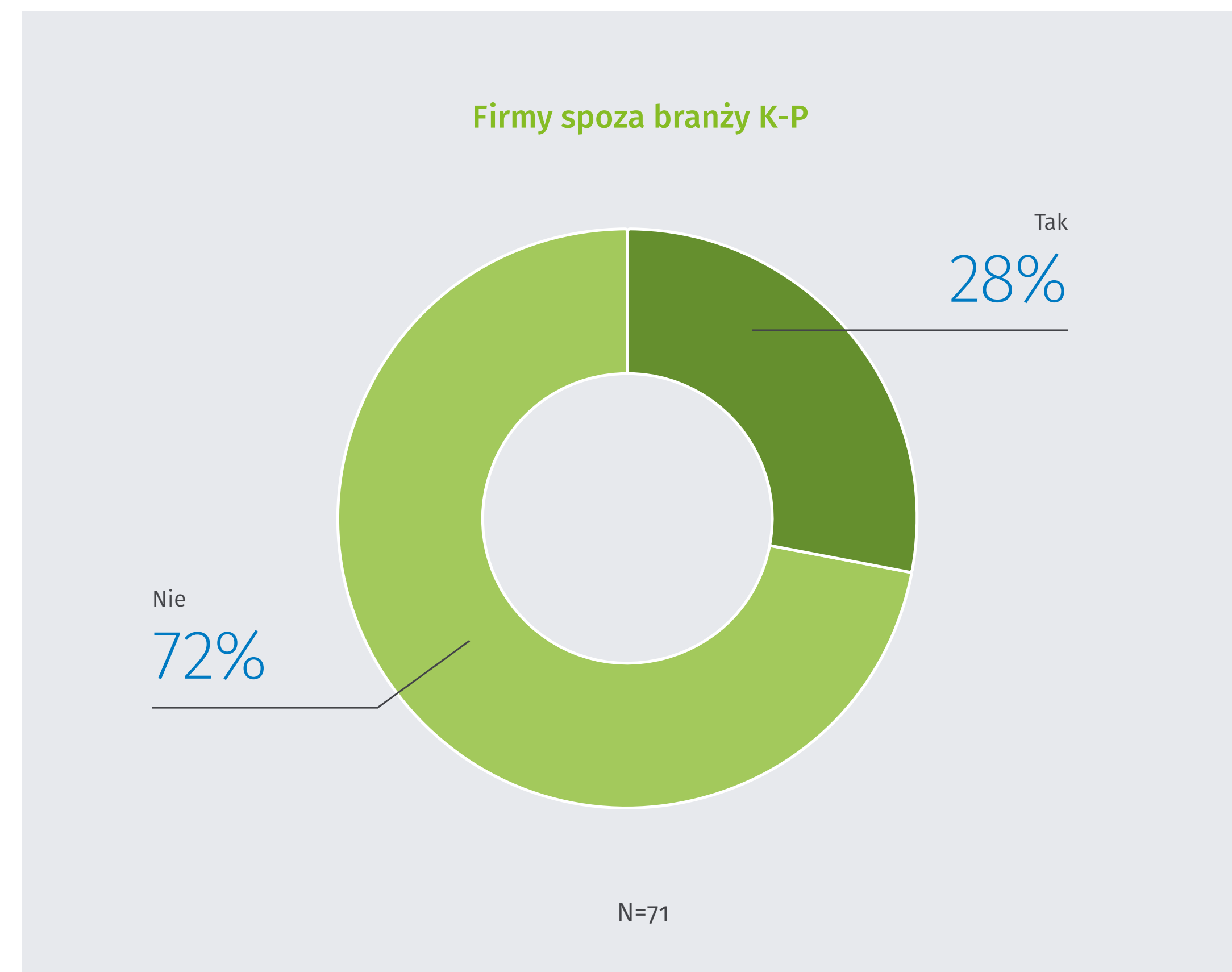
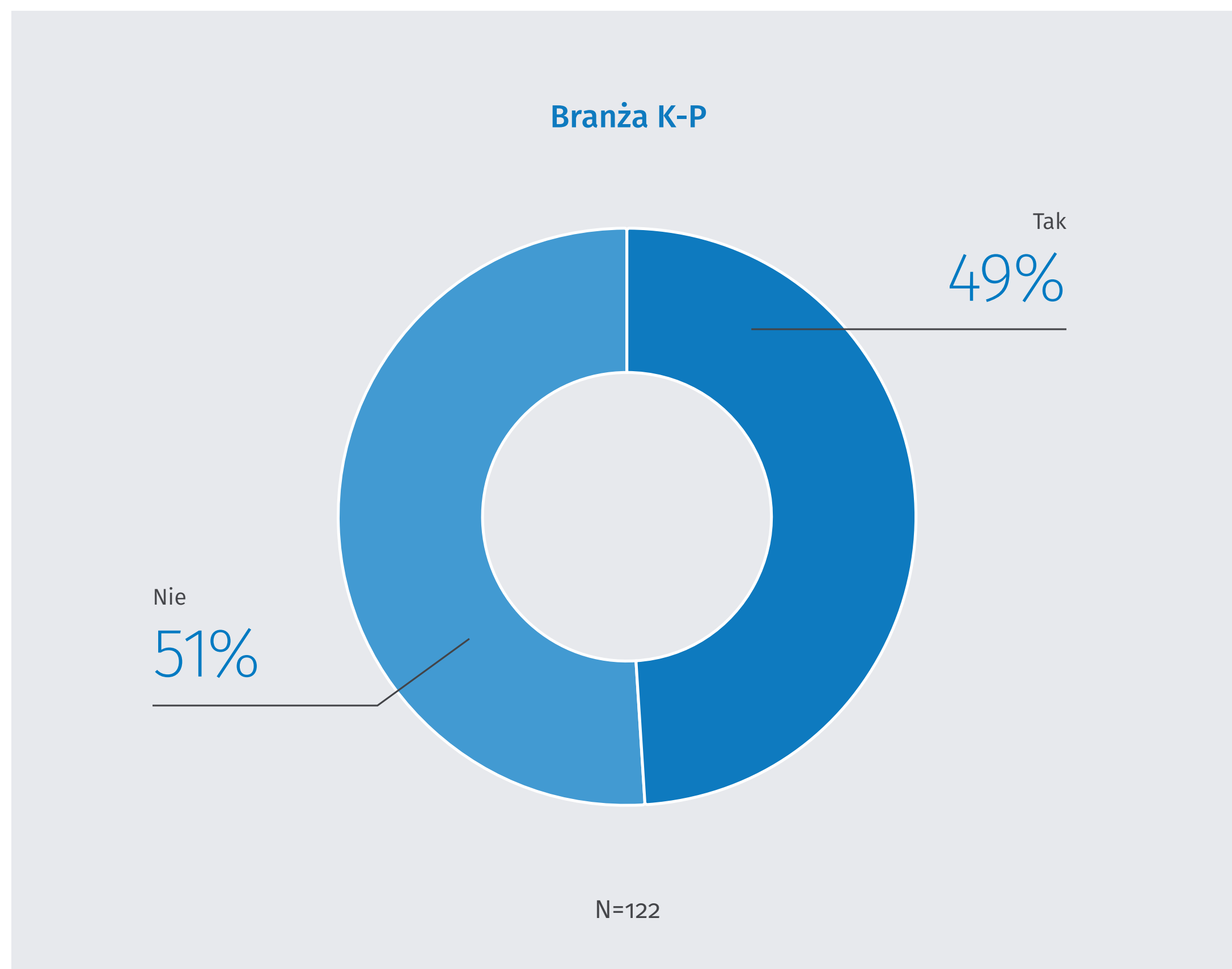

Zarówno księgowi w firmach, jak i w biurach rachunkowych, w dalszym ciągu pracują przede wszystkim stacjonarnie. Zauważalne są jednak zmiany spowodowane wpływem doświadczeń z czasu pandemii - 30% firm z księgowością wewnątrz organizacji i 22% firm z branży K-P deklaruje, że pracuje hybrydowo a 5% z branży K-P twierdzi, że cały zespół pracuje zdalnie..

Jakie narzędzia
zostały już wdrożone?

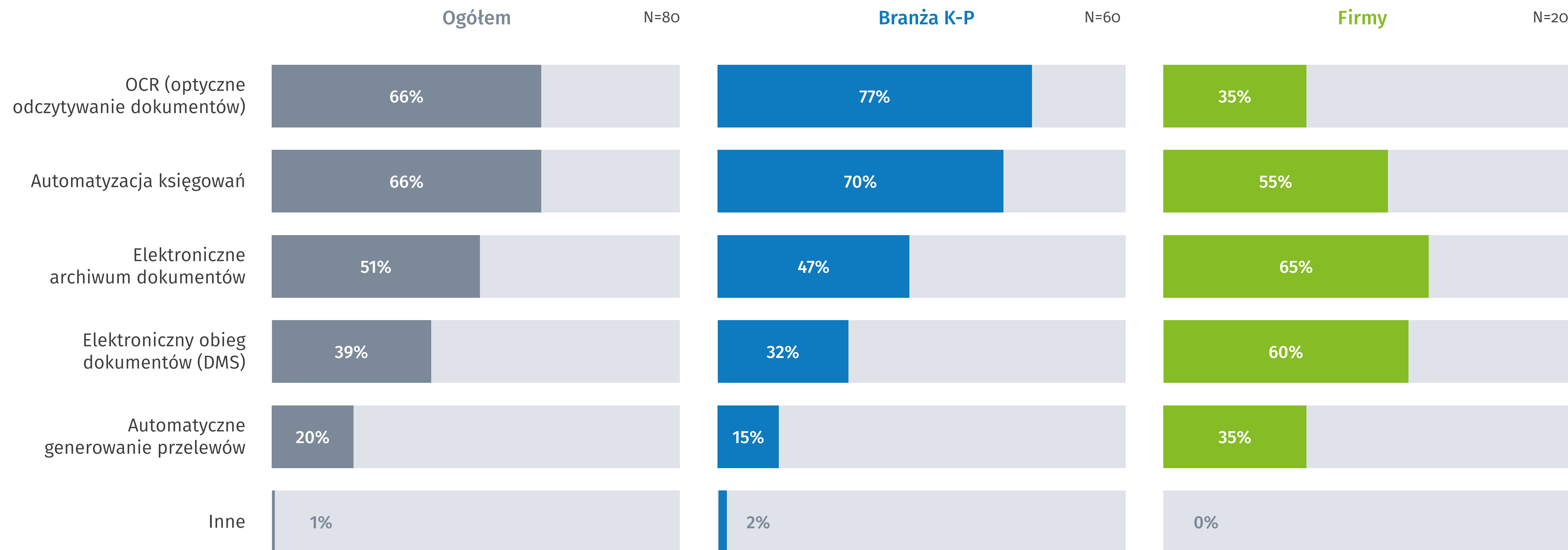

Narzędzia do OCRowania i elektronicznego obiegu dokumentów

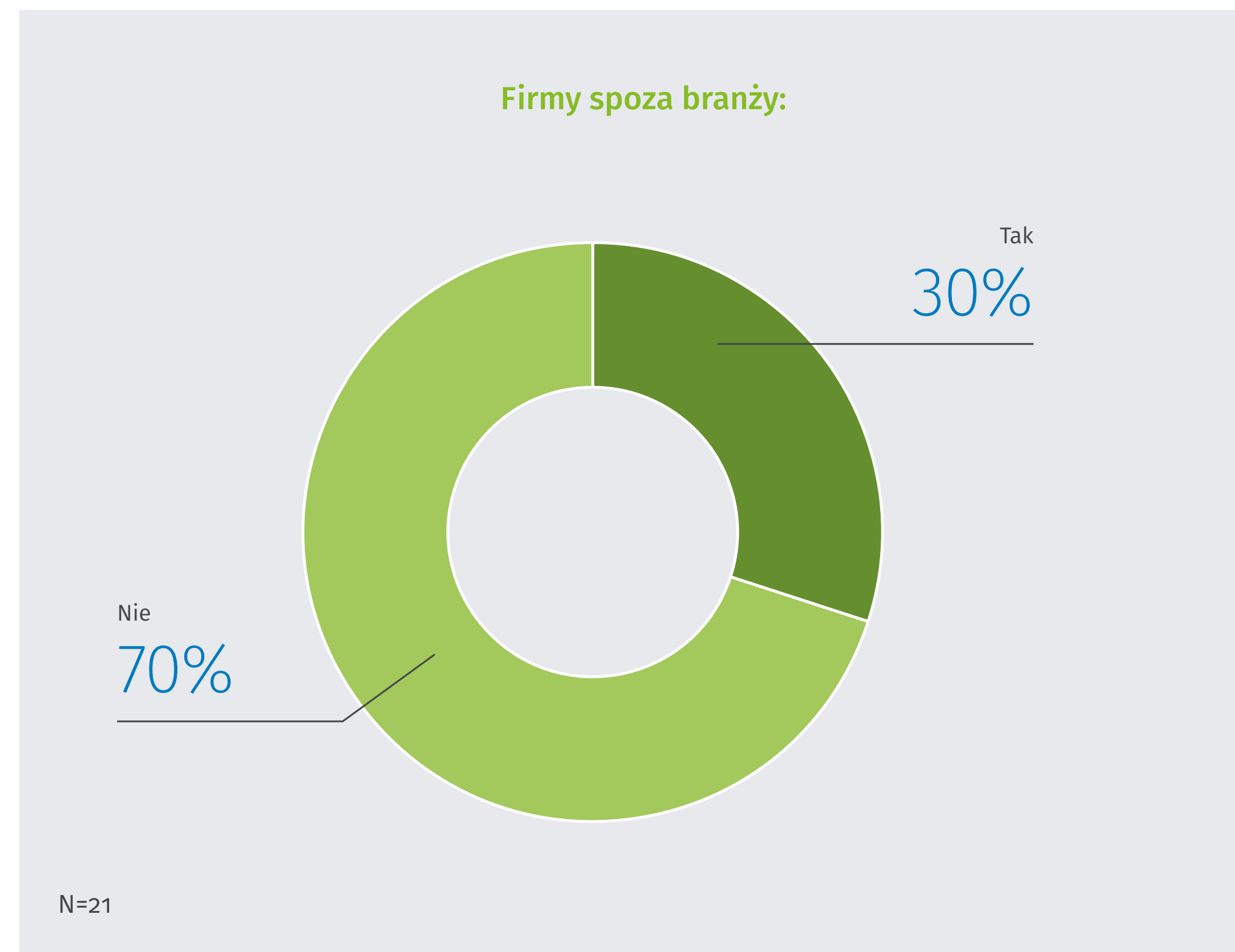
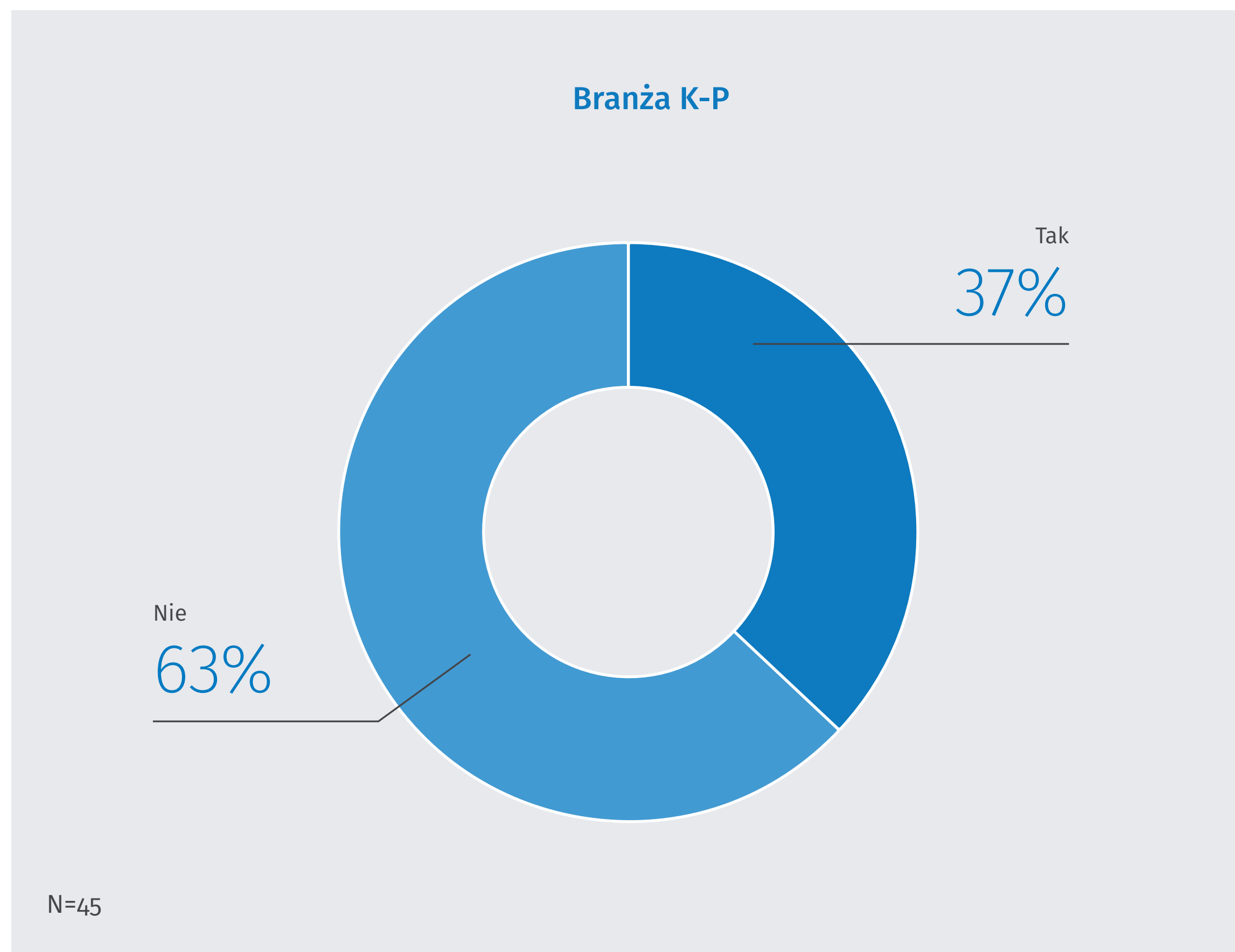
👉 Jeśli chodzi o OCRowanie i elektroniczny obieg dokumentów, to prawie połowa (49%) badanych z branży K-P potwierdziło, że mają już wdrożone narzędzia z zakresu OCRowania i elektronicznego obiegu dokumentów. Gorzej sytuacja wygląda w działach księgowości w firmach – tu tylko 28% badanych twierdzi, że wdrożono takie narzędzia.

Przydatność OCRowania i elektronicznego obiegu dokumentów

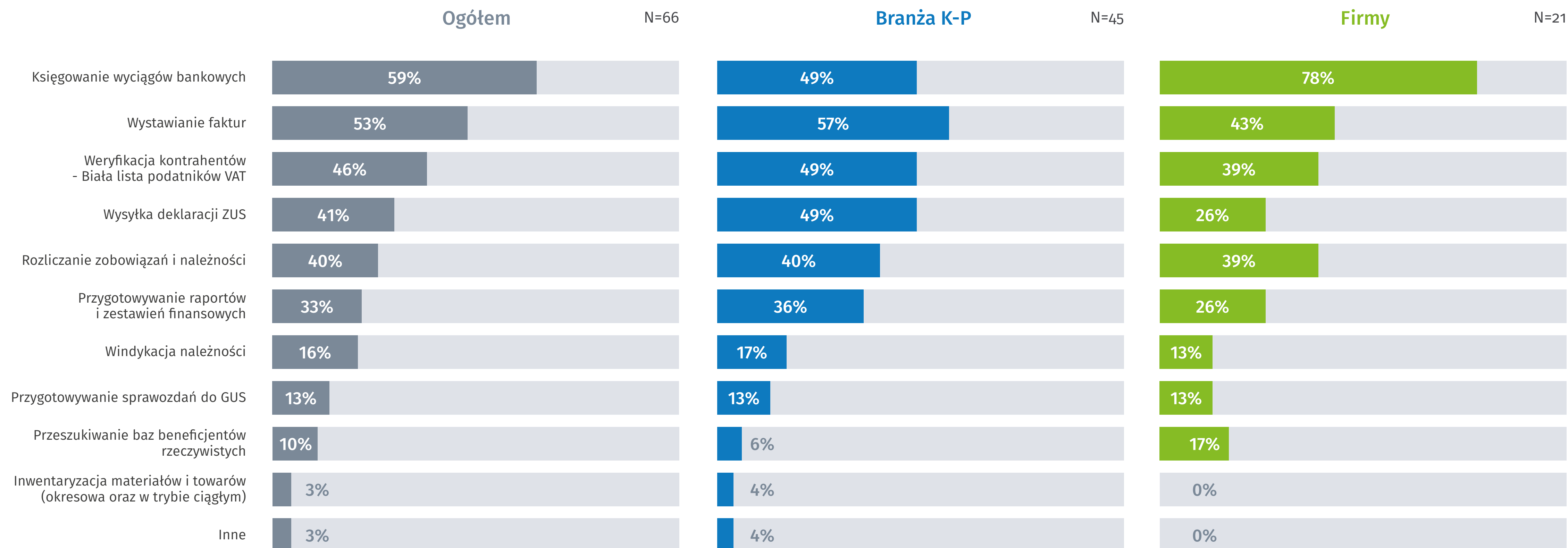
📌 O ile w biurach rachunkowo-podatkowych tego typu narzędzia służą przede wszystkim OCRowaniu i automatyzacji księgowości, o tyle w księgowości wewnątrz przedsiębiorstw najczęściej wskazywano na elektroniczne archiwum dokumentów i elektroniczny obieg dokumentów.

Robotyzacja prac księgowych (automatyzacja)

☑ Trochę częściej osoby z firm z branży K-P (37%) deklarowały, że wdrożono narzędzia do robotyzacji prac księgowych niż osoby z księgowości spoza tej branży (30%).

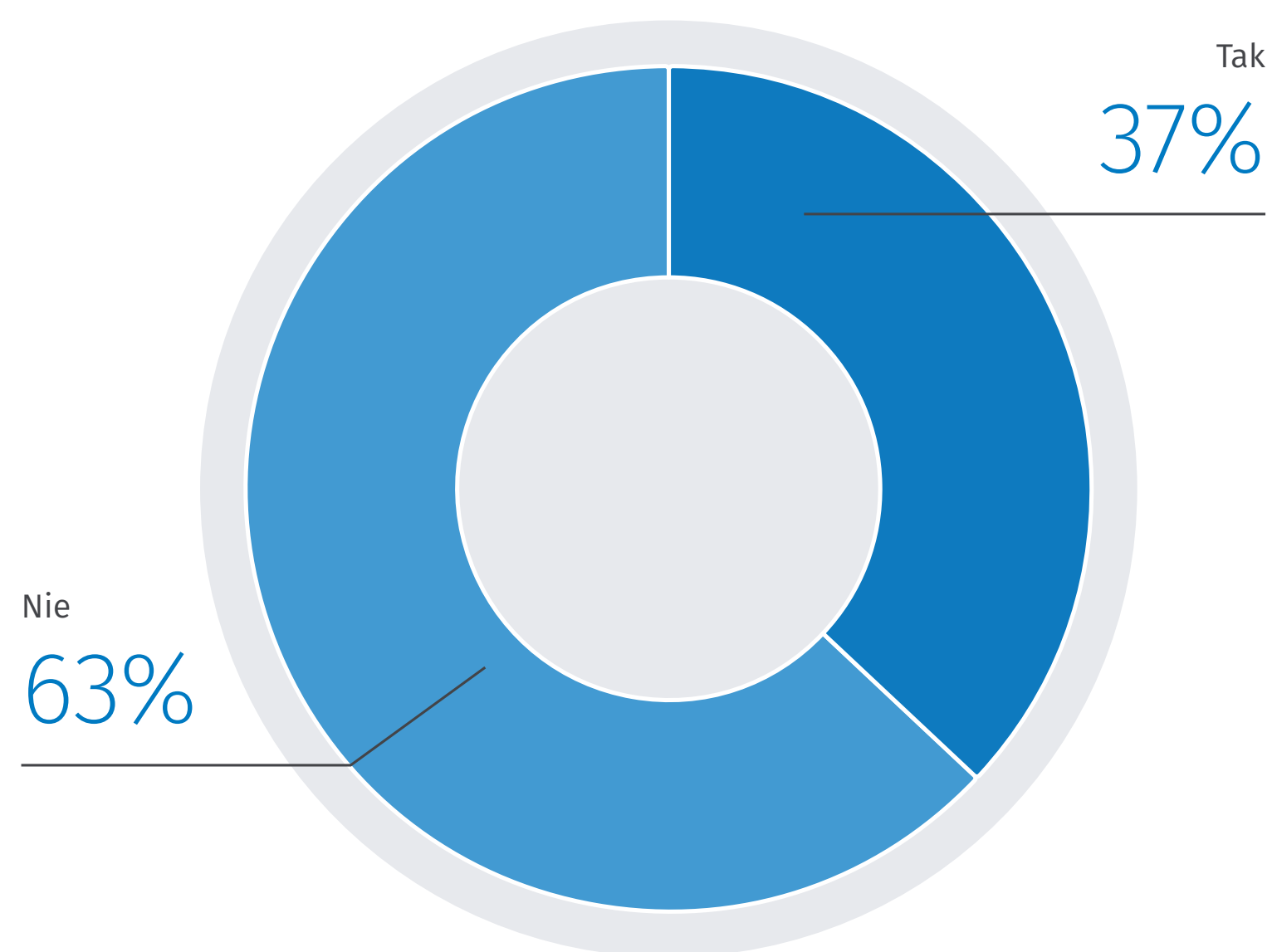
Najbardziej przydatne funkcjonalności z zakresu robotyzacji prac księgowych

👉 Jako najbardziej przydatne funkcjonalności z zakresu robotyzacji prac księgowych badani wskazywali księgowanie wyciągów bankowych (59%) oraz wystawianie faktur (53%). Jeśli jednak popatrzymy na przydatność poszczególnych funkcjonalności oczami pracowników z branży K-P i z firm, to dla firm najbardziej przydatne jest księgowanie wyciągów, na które wskazuje aż 78% badanych, a na drugim miejscu jest wystawianie faktur ze wskazaniem o połowę mniejszym (43%). Dla branży K-P najczęściej wskazywane jako najbardziej przydatne funkcjonalności to wystawianie faktur (57%) oraz księgowanie wyciągów bankowych, weryfikacja kontrahentów, a także wysyłka deklaracji ZUS wskazane przez połowę respondentów.

Narzędzia do zarządzania biurem rachunkowym

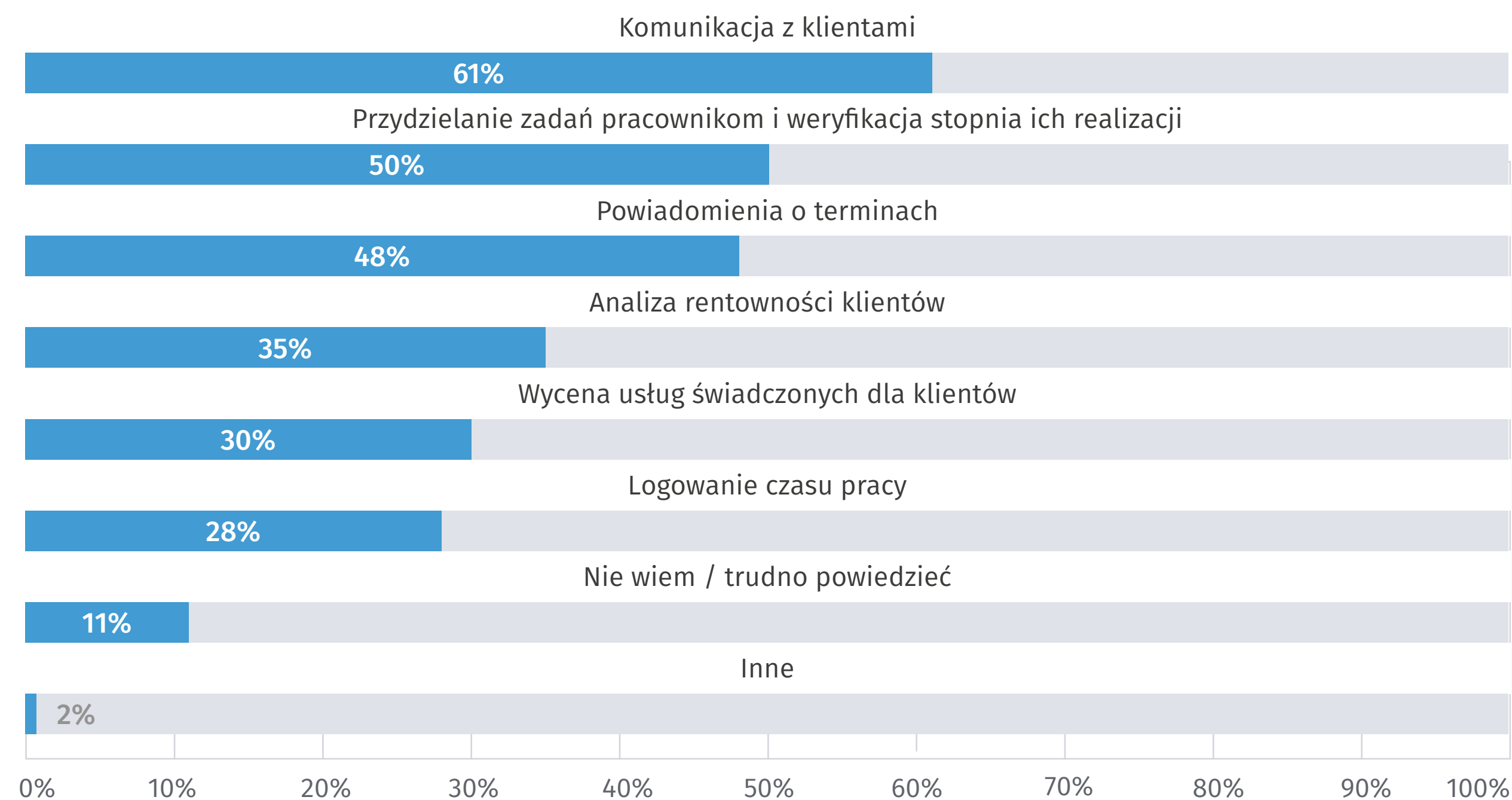
Czy wdrożono narzędzia do zarządzania biurem rachunkowym?

N=122

- 37% respondentów z branży K-P twierdzi, że wdrożono takie narzędzia.

Które funkcjonalności z zakresu zarządzania biurem rachunkowym są najbardziej przydatne?

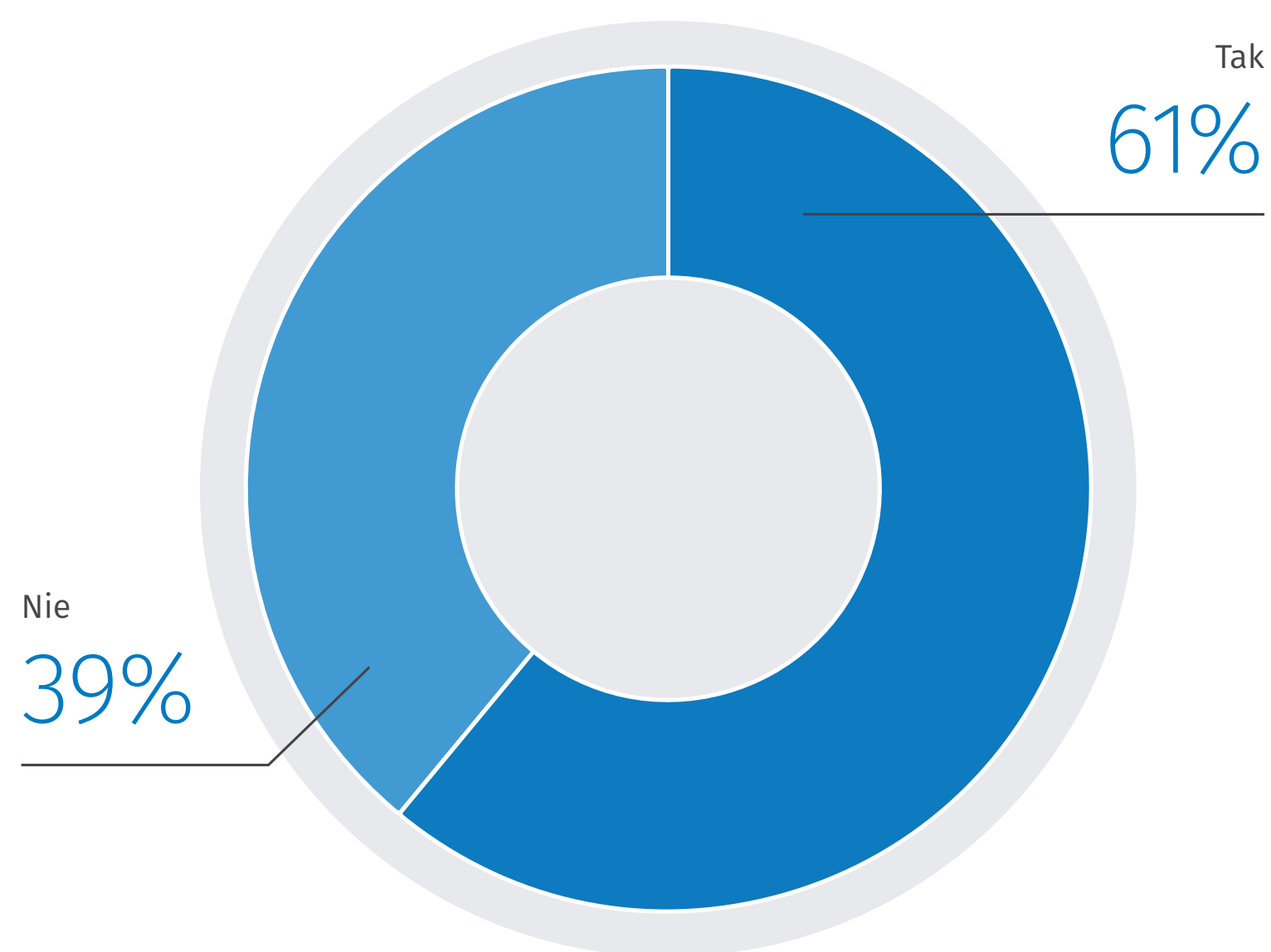

N=46

- Najwięcej osób wskazało na komunikację z klientem (61%), a połowa badanych z biur rachunkowych wskazała na przydzielanie zadań pracownikom i weryfikację stopnia ich realizacji.

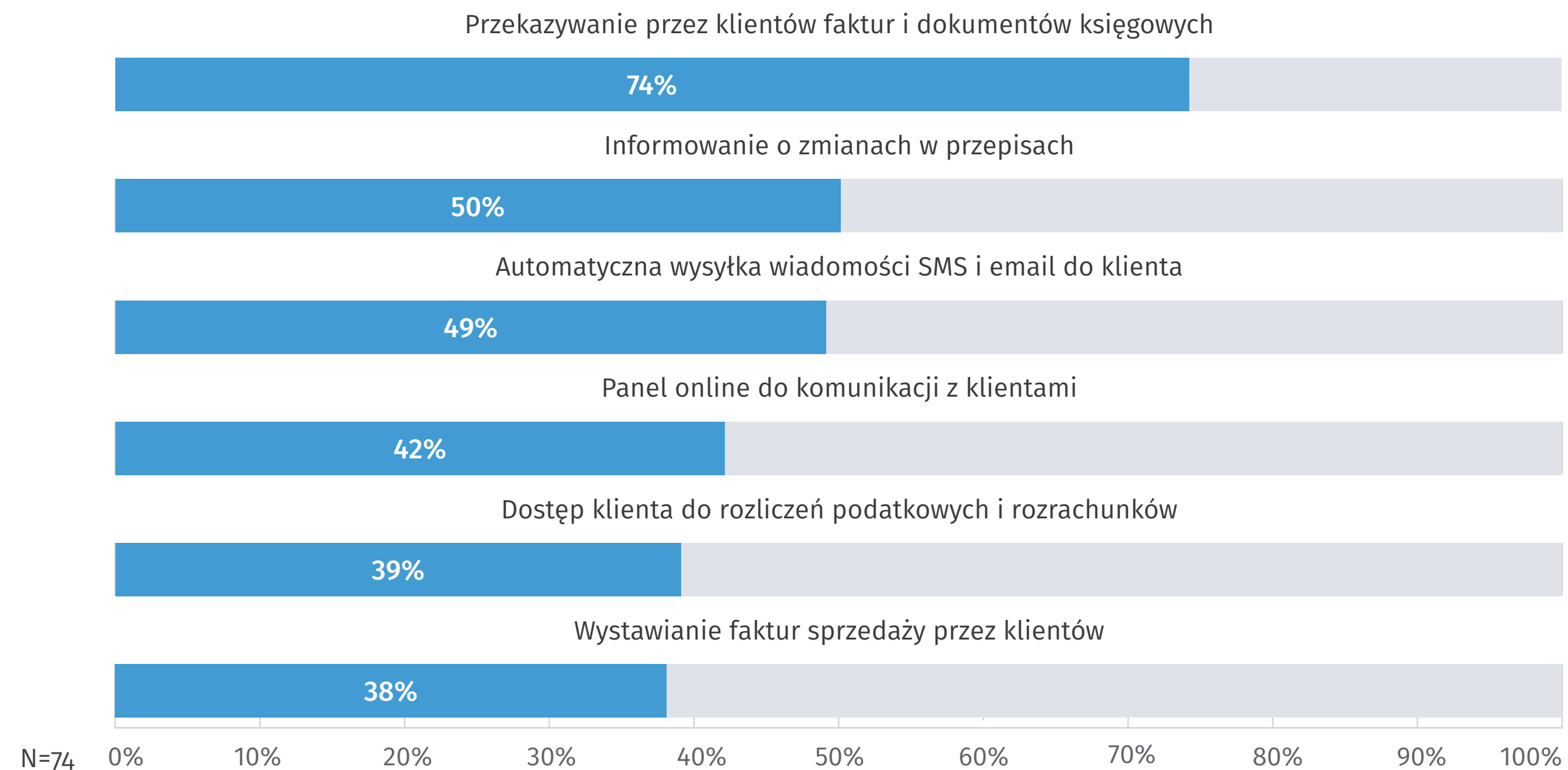
Komunikacja online z klientem

Czy wdrożono narzędzia do komunikacji online z klientem?

N=122

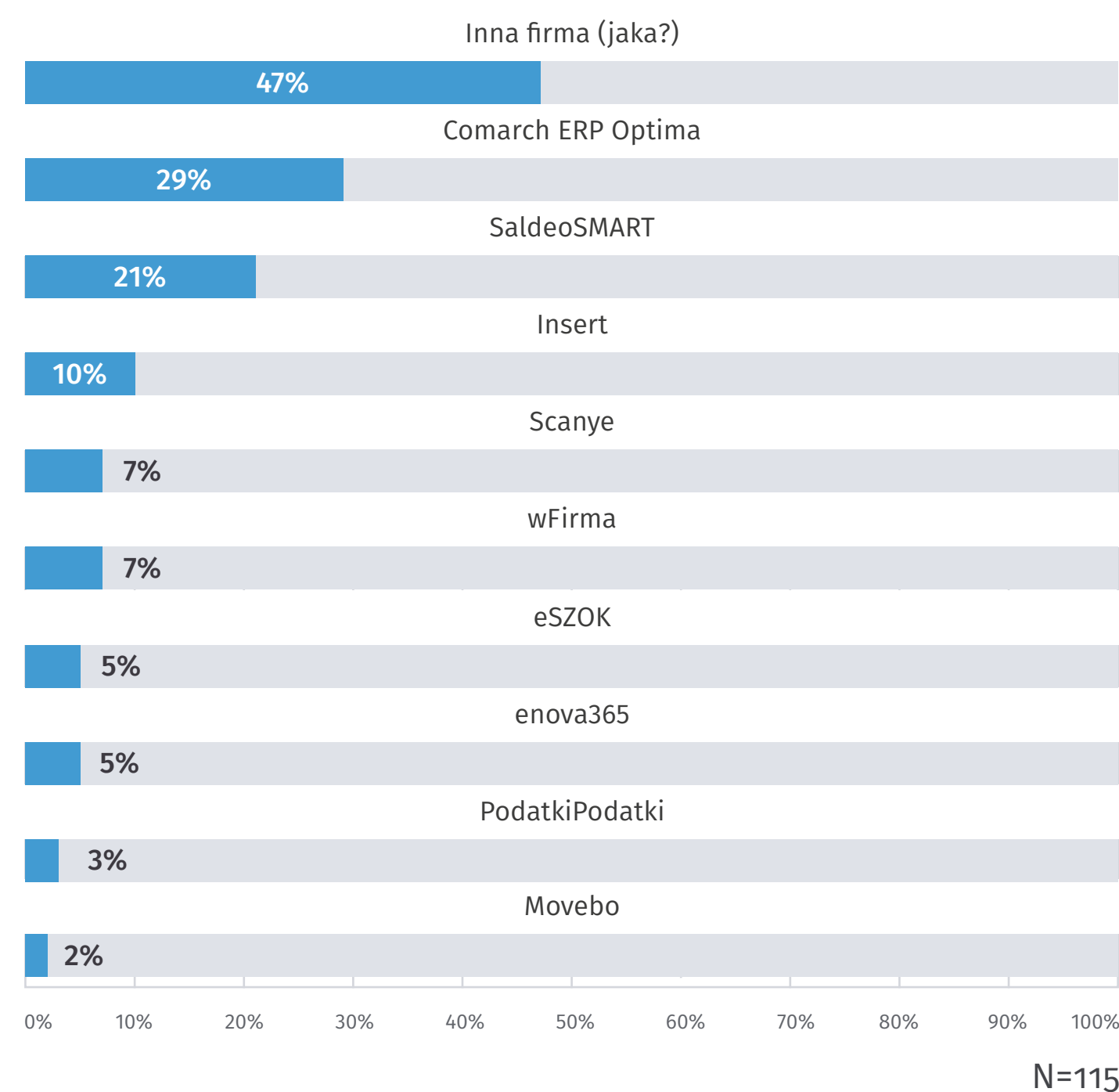
Które funkcjonalności z zakresu komunikacji online z klientem są najbardziej przydatne?

Jeśli wdrożono takie narzędzia, to jako najbardziej przydatne funkcjonalności wskazywano na przekazywanie przez klientów faktur i dokumentów księgowych (74%), zaś na drugim miejscu znalazło się informowanie o zmianach przepisów (50%).

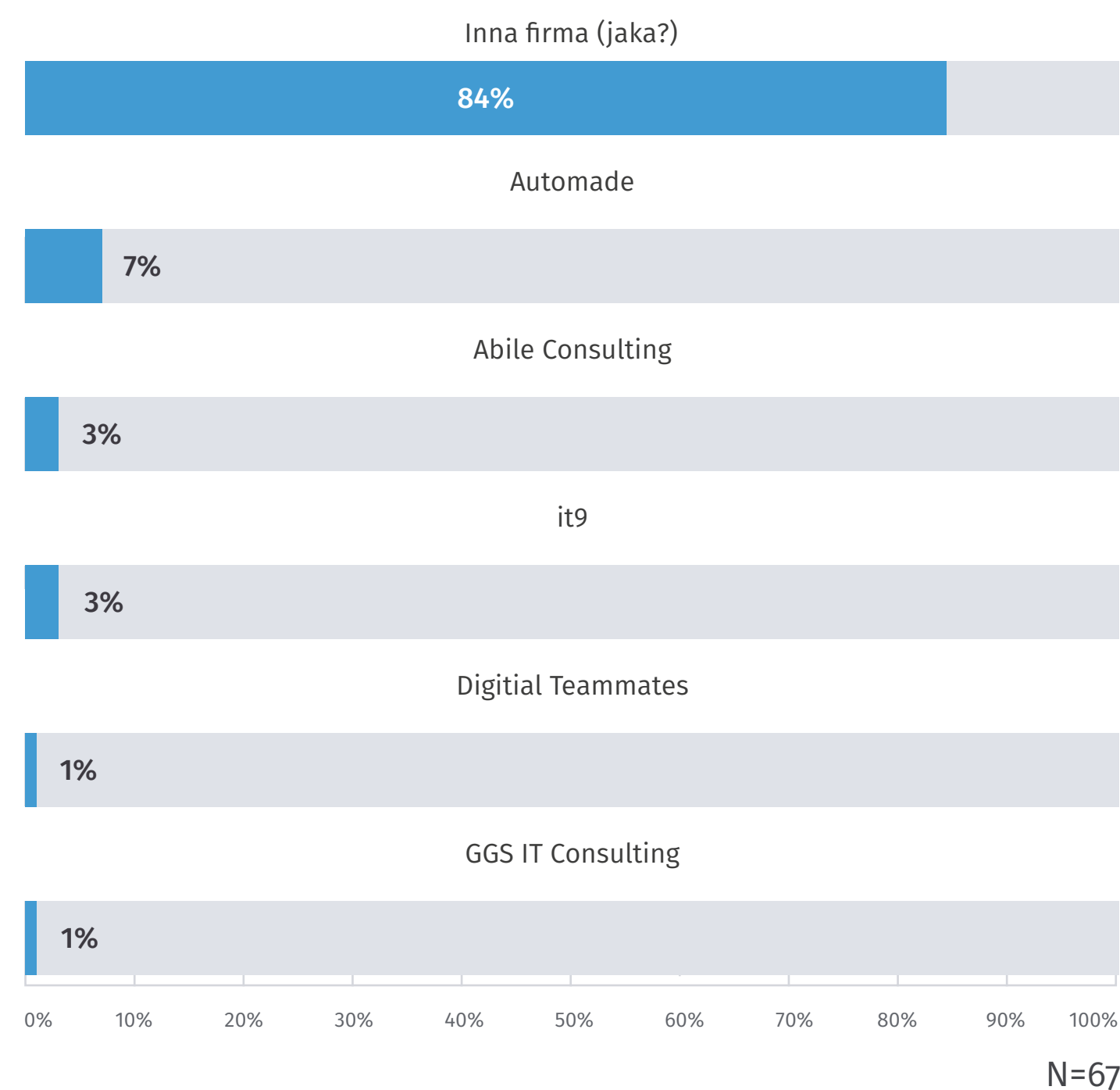
Producenci oprogramowania używanego przez księgowych

Kto jest producentem oprogramowania do OCRowania?

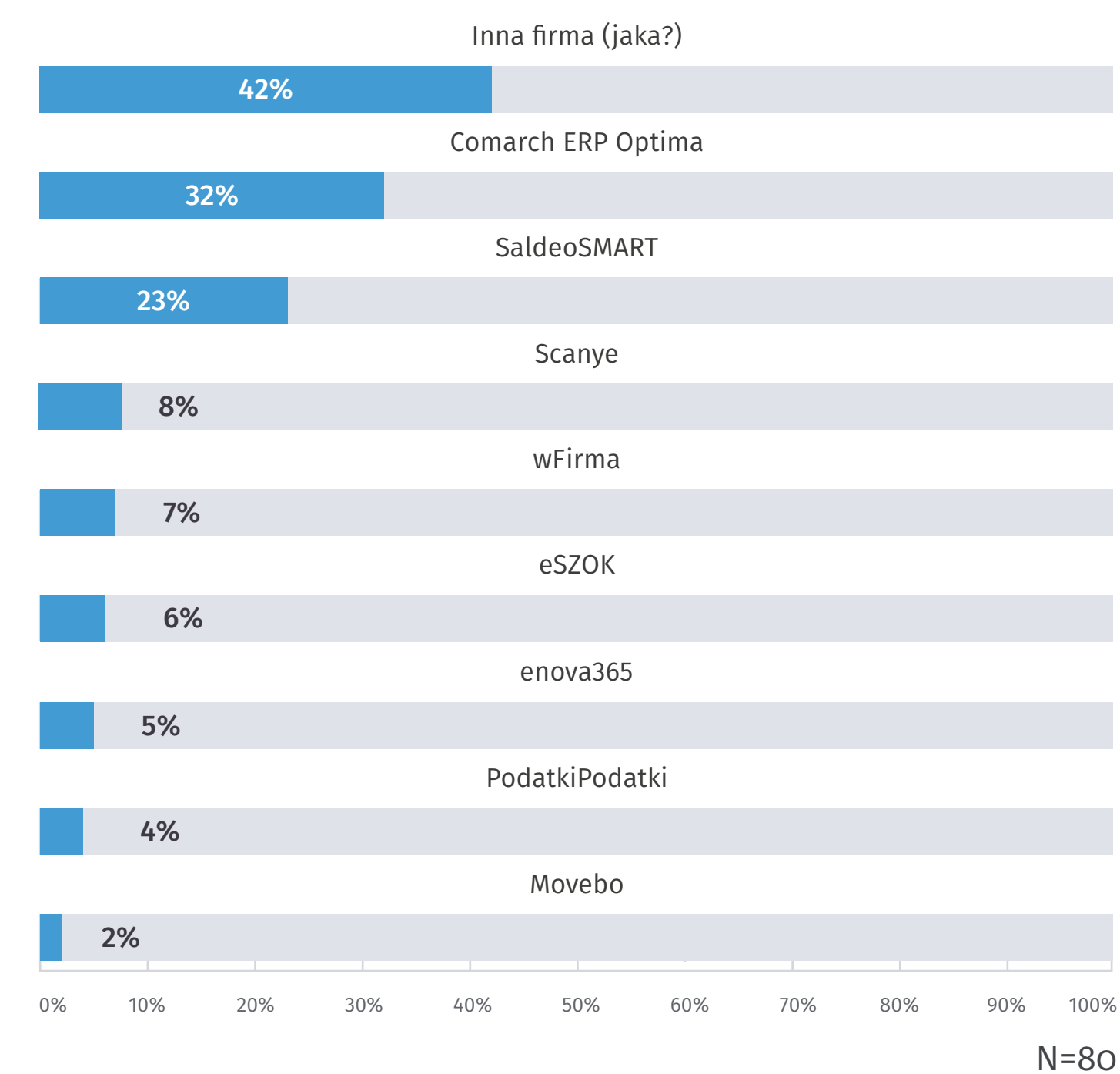
📌 Jako dostawców narzędzi do OCRowania wskazywano najczęściej Comarch (29%) i SaldeoSMART (21%).

Kto jest producentem oprogramowania do robotyzacji prac księgowych?

📌 Do robotyzacji prac księgowych stosowane jest oprogramowanie bardzo wielu dostawców. Nie ma zdecydowanego faworyta.

Kto jest producentem oprogramowania, którego używa firma z branży K-P do zarządzania biurem rachunkowym lub komunikacją z klientem?

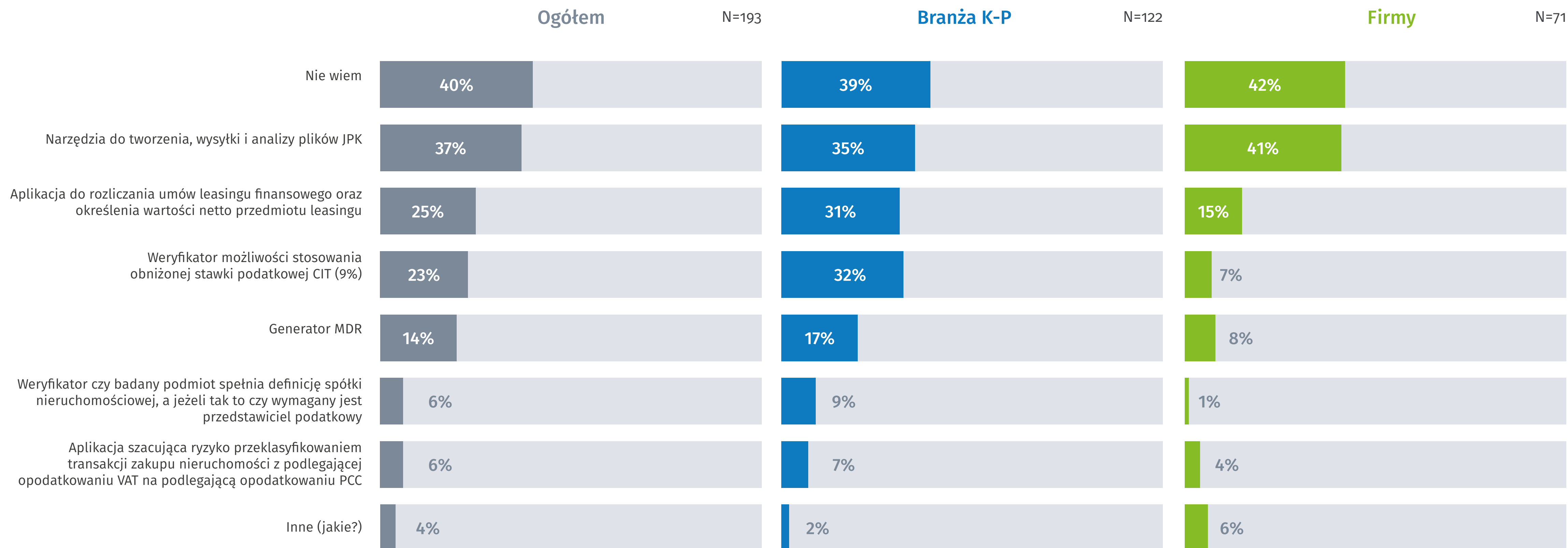

📌 Jeżeli chodzi o zarządzanie biurem rachunkowym, czy komunikację z klientem biura, to najczęściej wskazywano na używanie oprogramowania Comarchu (32%) lub SaldeoSMART (23%).

Planowane wdrożenia

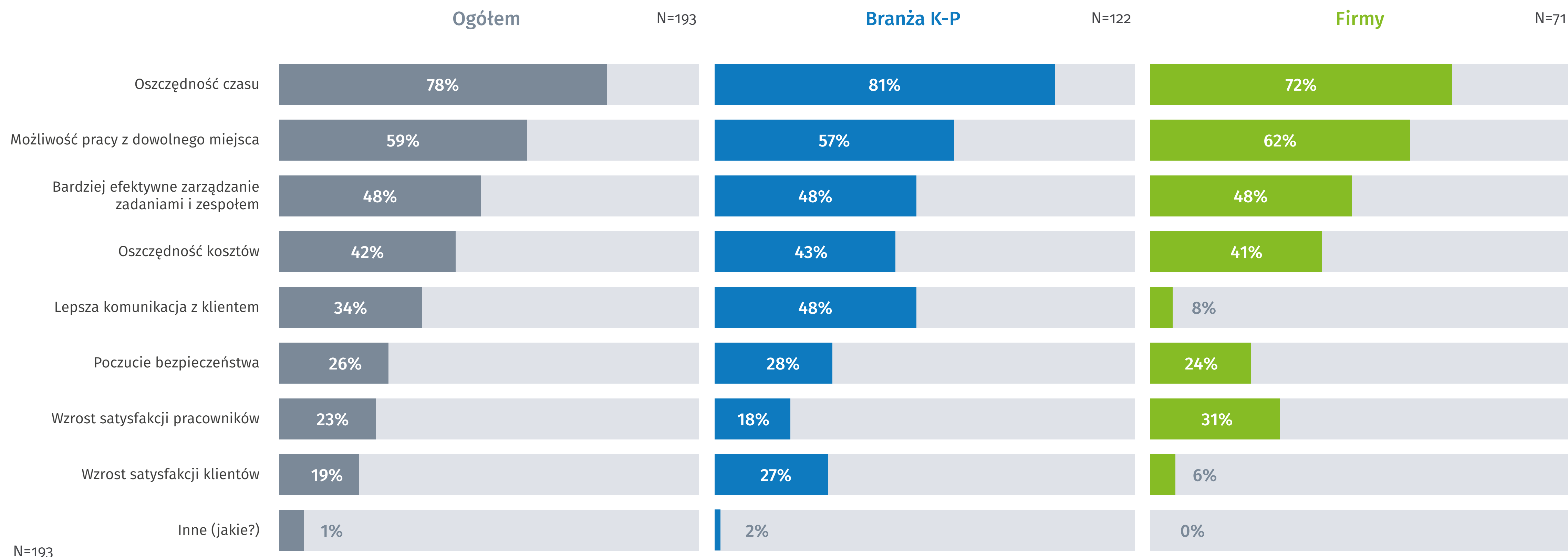

Które narzędzia wspierające rozliczenia podatkowe są lub byłyby przydatne w Pani/Pana pracy?

☑ Zarówno w Firmach, jak i we wskazaniach osób z branży K-P narzędzia do tworzenia, wysyłki i analizy JPK wskazywane są na pierwszym miejscu jako na te najbardziej przydatne. Jednak branża K-P zdecydowanie bardziej niż firmy potrzebowałaby dodatkowo weryfikatora stosowania obniżonej stawki, czy aplikacji do rozliczania umów leasingowych. Wysoki odsetek respondentów nie wie, czy narzędzia wspierające rozliczenia podatkowe są przydatne w pracy. Oznacza to, że taki odsetek osób nie stosuje takich narzędzi.

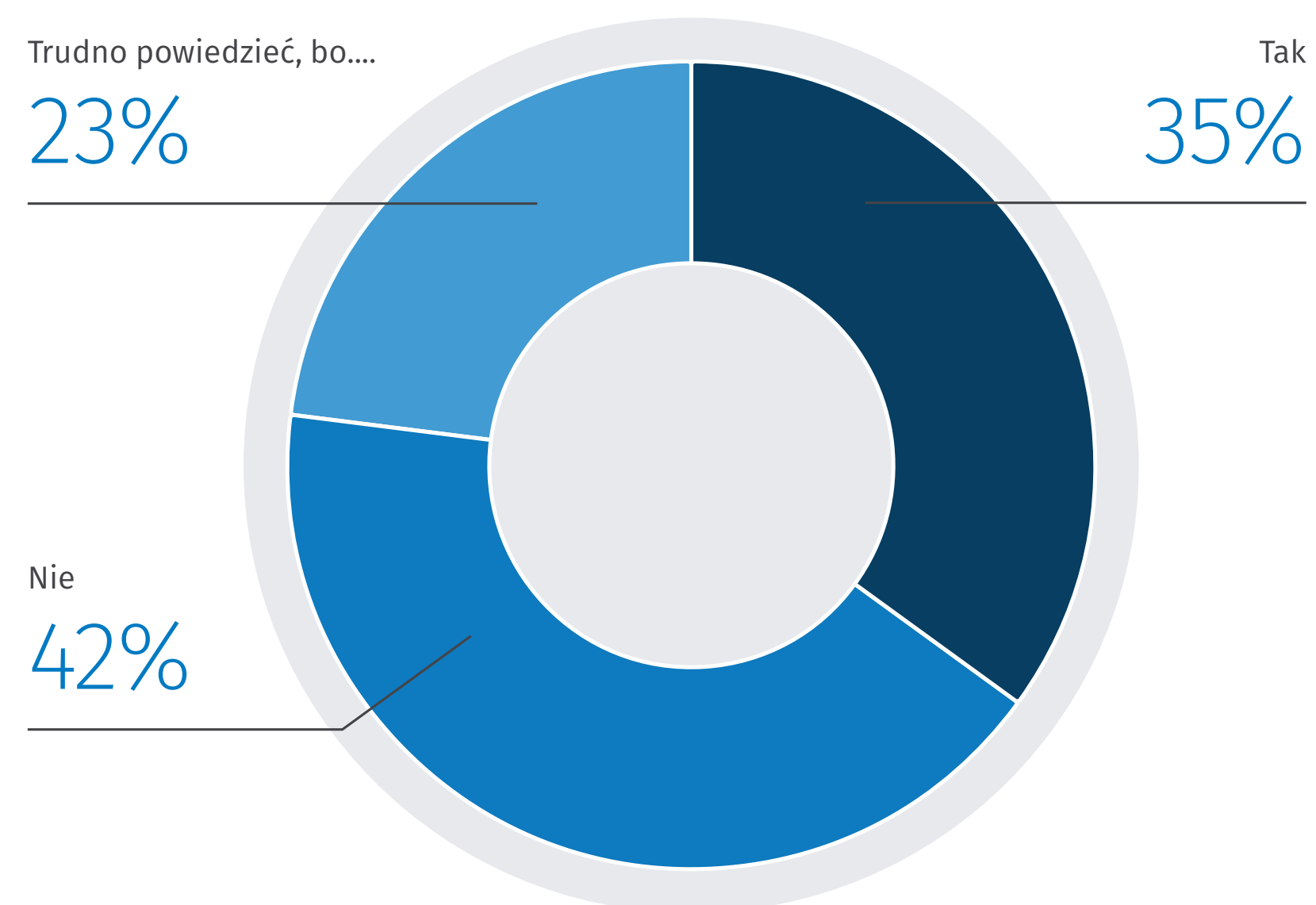
Korzyści z wdrożenia nowoczesnych narzędzi księgowych

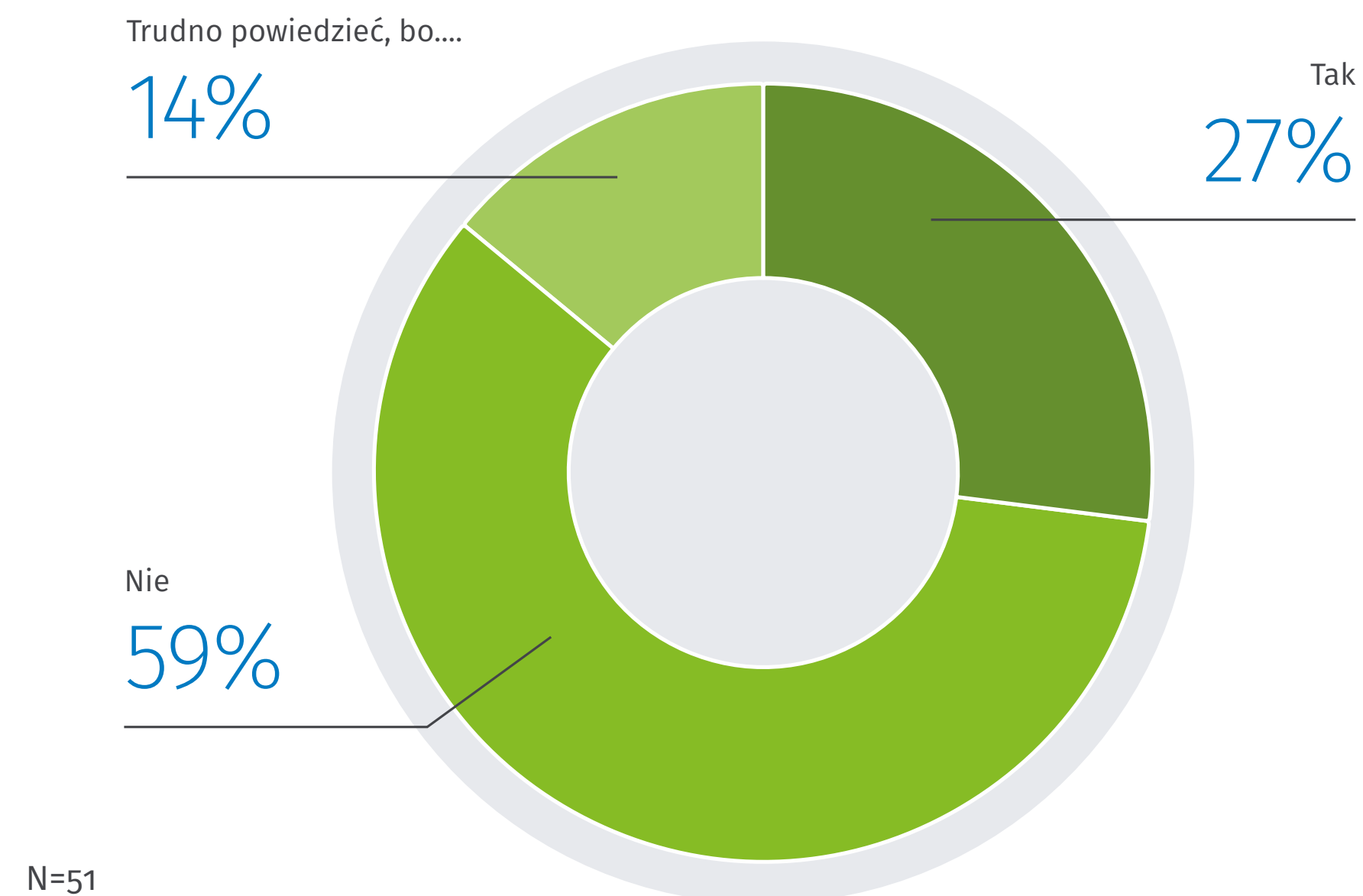
Badani jako korzyści z wdrożenia nowoczesnych narzędzi księgowych widzieli przede wszystkim oszczędność czasu (78%) i możliwość pracy z dowolnego miejsca (59%). Lepsza komunikacja z klientem pojawia się aż w 48% wskazań osób z branży K-P, zaś w firmach widać widocznie więcej wskazań na wzrost satysfakcji pracowników (31%) niż w branży K-P.

Czy Firma zamierza wdrożyć narzędzia z zakresu OCRowania i elektronicznego obiegu dokumentów w ciągu najbliższego roku?

Branża K-P

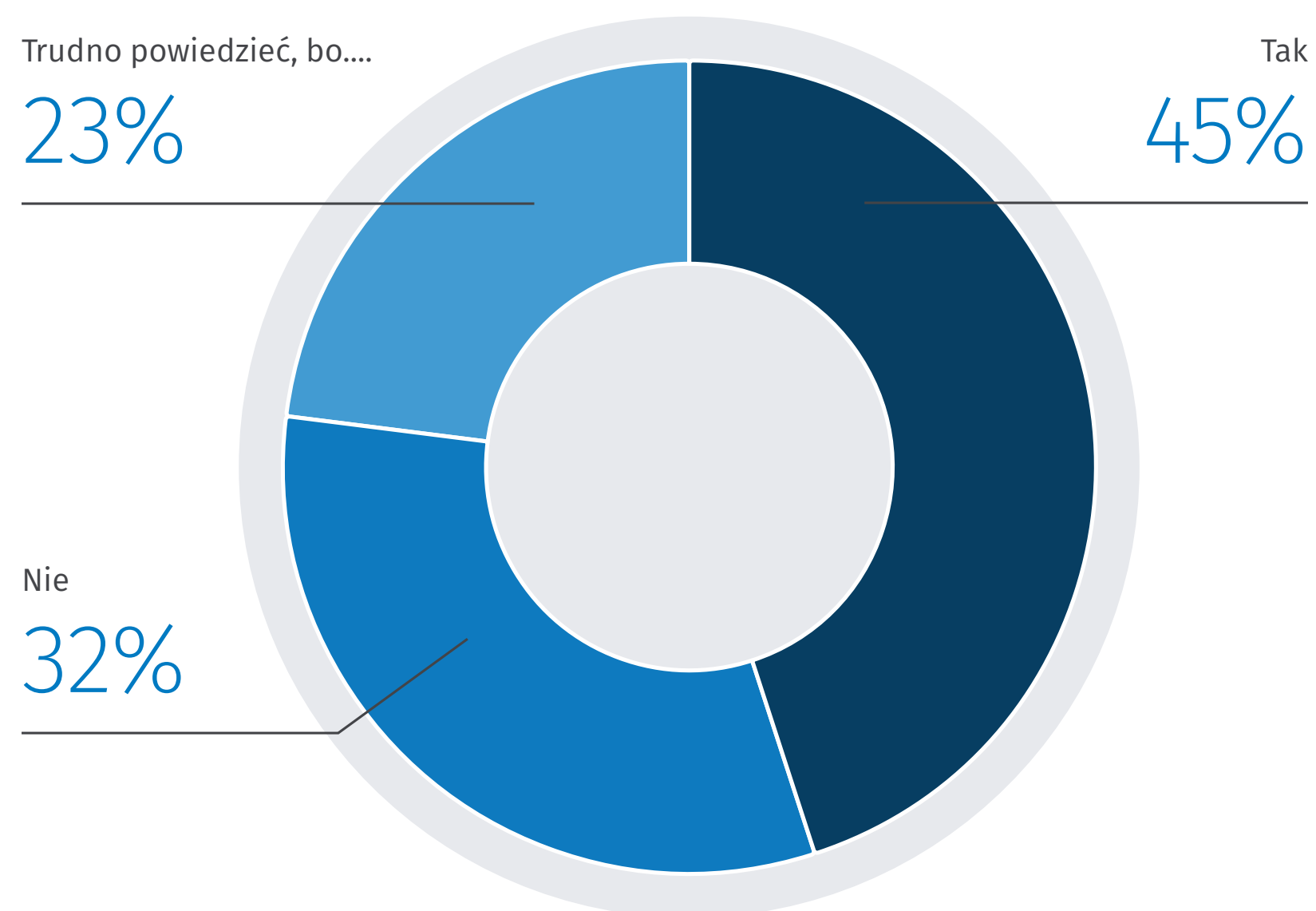

Firmy z działem księgowym wewnątrz

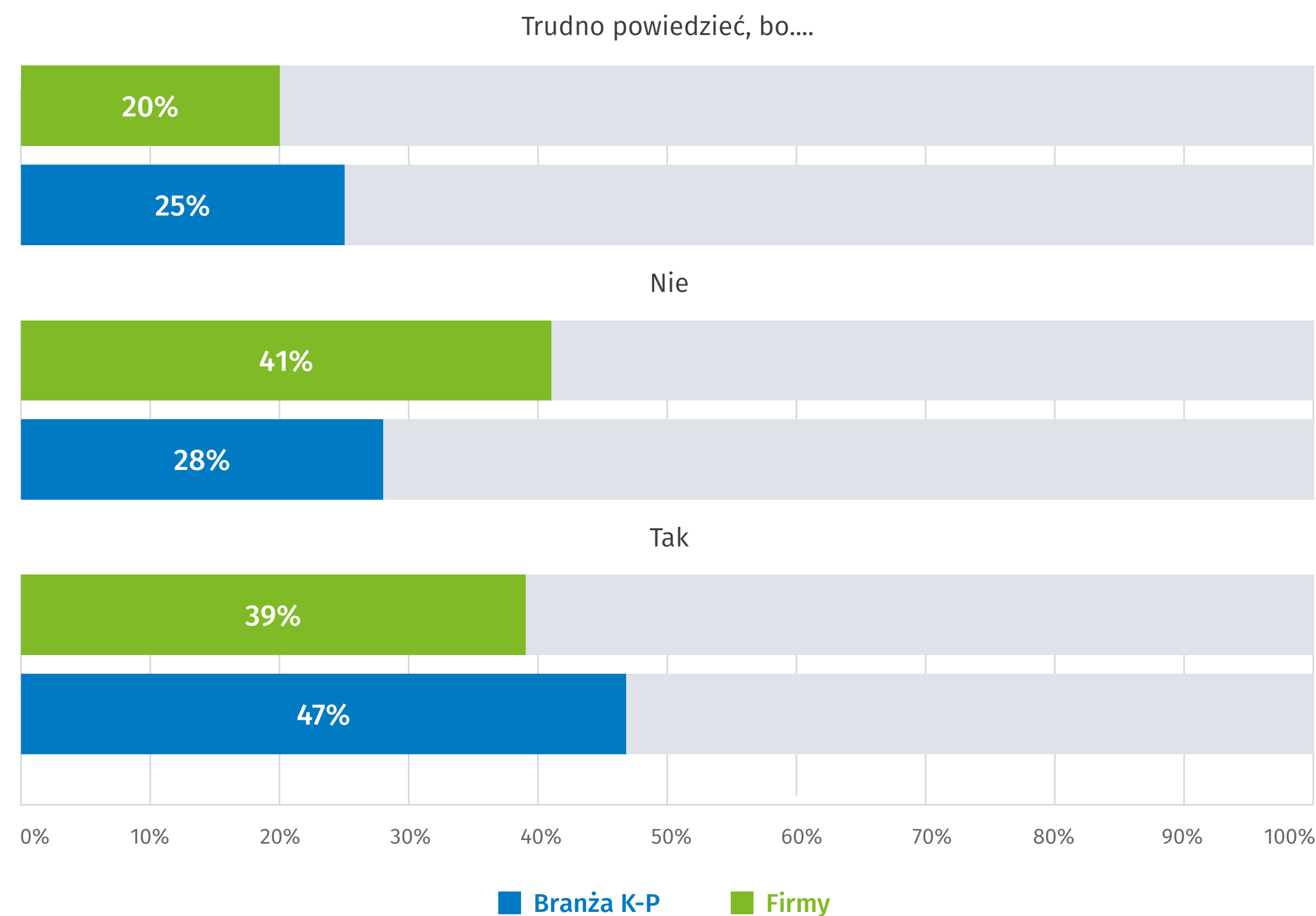

▼ Zdecydowanie więcej firm z branży K-P (35%) zamierza wdrożyć narzędzia z zakresu OCRowania i elektronicznego obiegu dokumentów niż firm z księgowością wewnątrz organizacji (27%). Jeśli rzeczywiście tak będzie, to pogłębi to jeszcze i tak już widoczne częstsze stosowanie takich narzędzi w firmach z branży K-P.

Czy Firma zamierza wdrożyć narzędzia z zakresu robotyzacji prac księgowych w ciągu najbliższego roku?

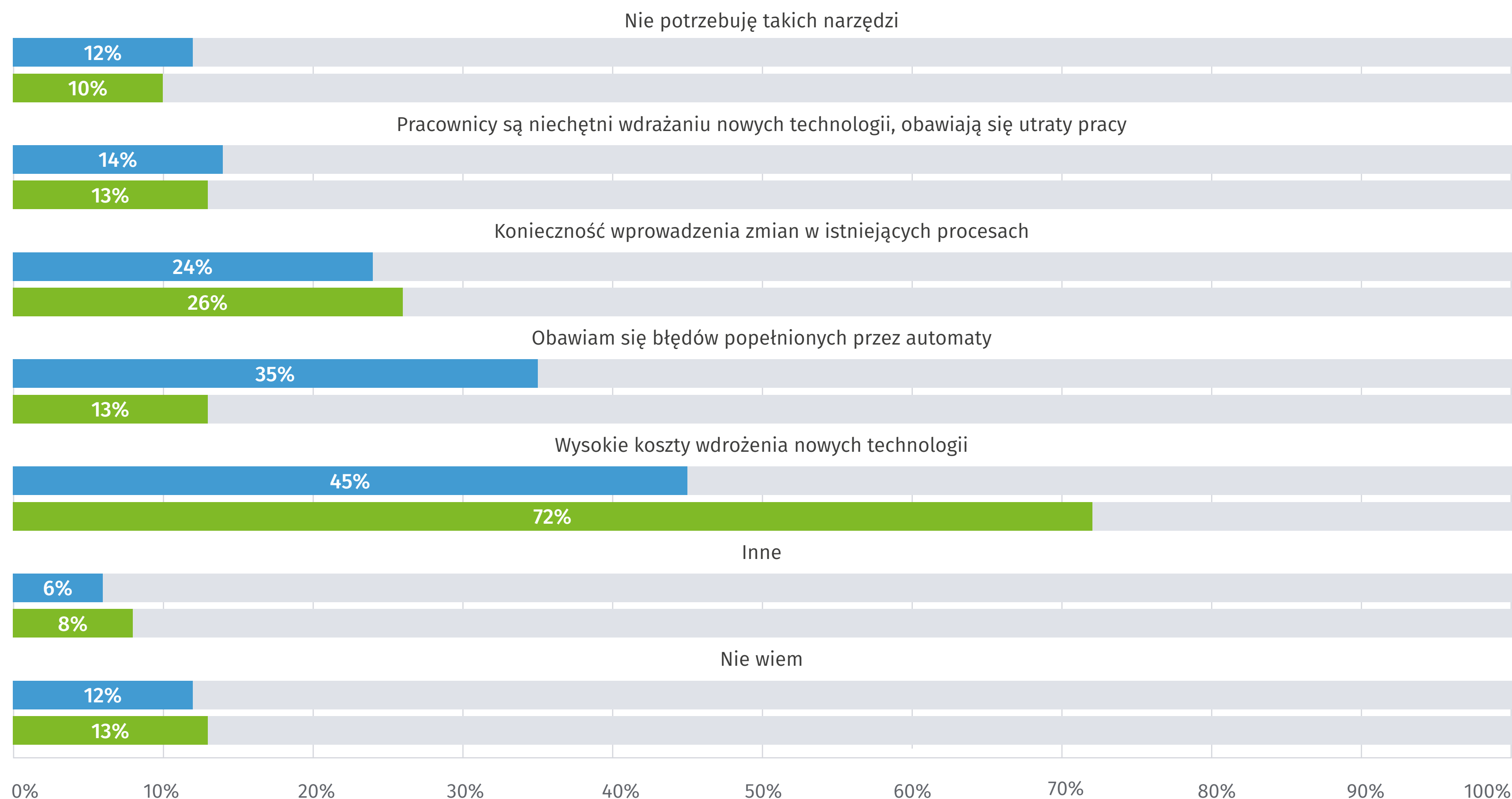

N=193

Przedstawiciele biur rachunkowo-podatkowych (47%) deklarują wdrożenie narzędzi na przestrzeni najbliższego roku trochę częściej niż przedstawiciele firm (39%). Obie grupy, w przypadku gdy nie są pewne zakupu, tłumaczą się najczęściej niepewną sytuacją finansową.

Dlaczego Pani/Pana Firma nie planuje wdrożenia nowoczesnych narzędzi księgowych?

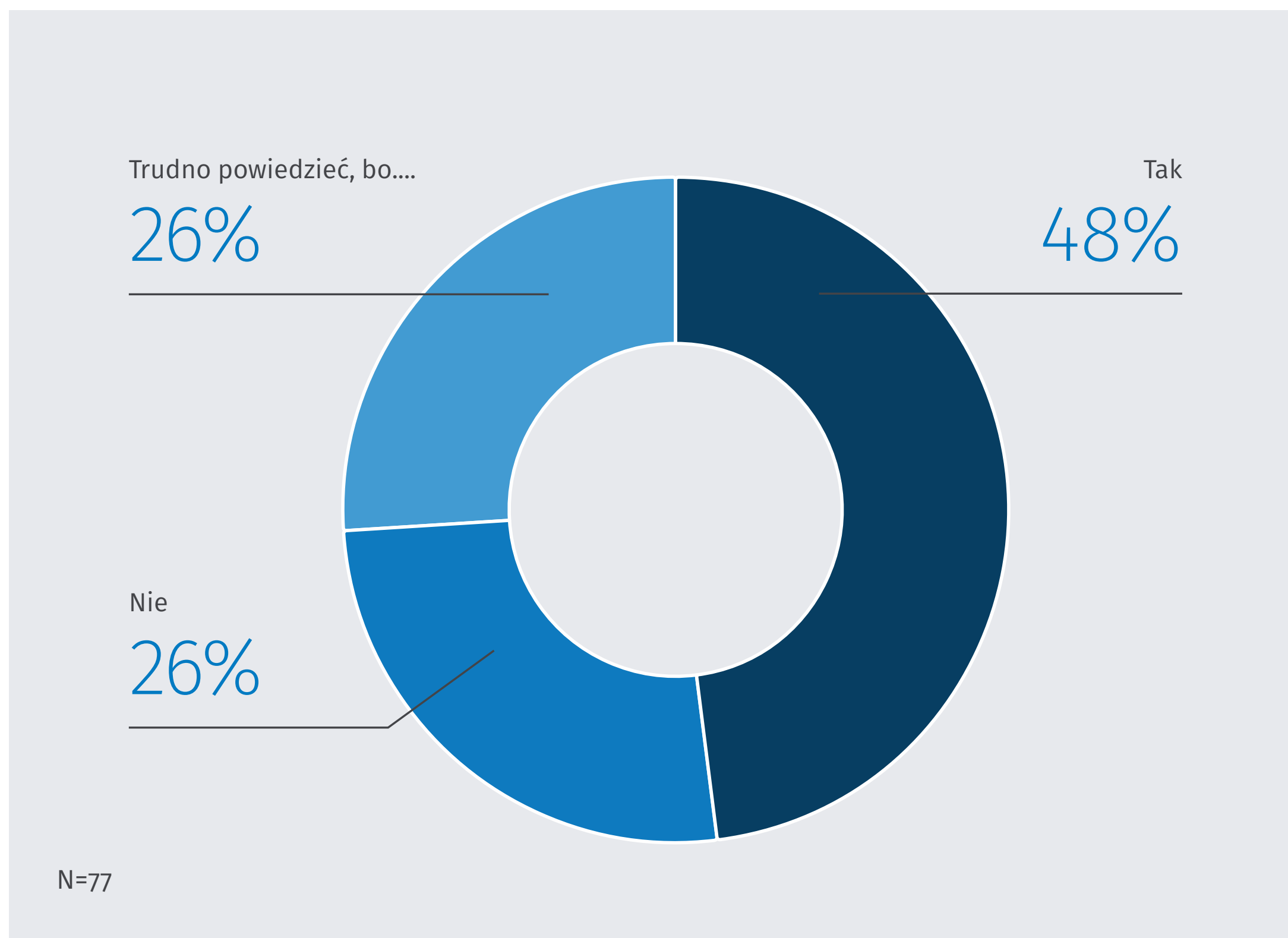
Wysokie koszty są główną przyczyną nie planowania wdrożenia nowoczesnych narzędzi księgowych. Wskazuje na nią 72% firm z księgowością wewnątrz organizacji i 45% firm z branży K-P.

Na drugim miejscu w odpowiedziach z branży K-P pojawiły się obawy o błędy jakie mogą być popełniane przez automaty - 35%, z kolei firmy bardziej obawiają się konieczności zmian w istniejących procesach - 26%.

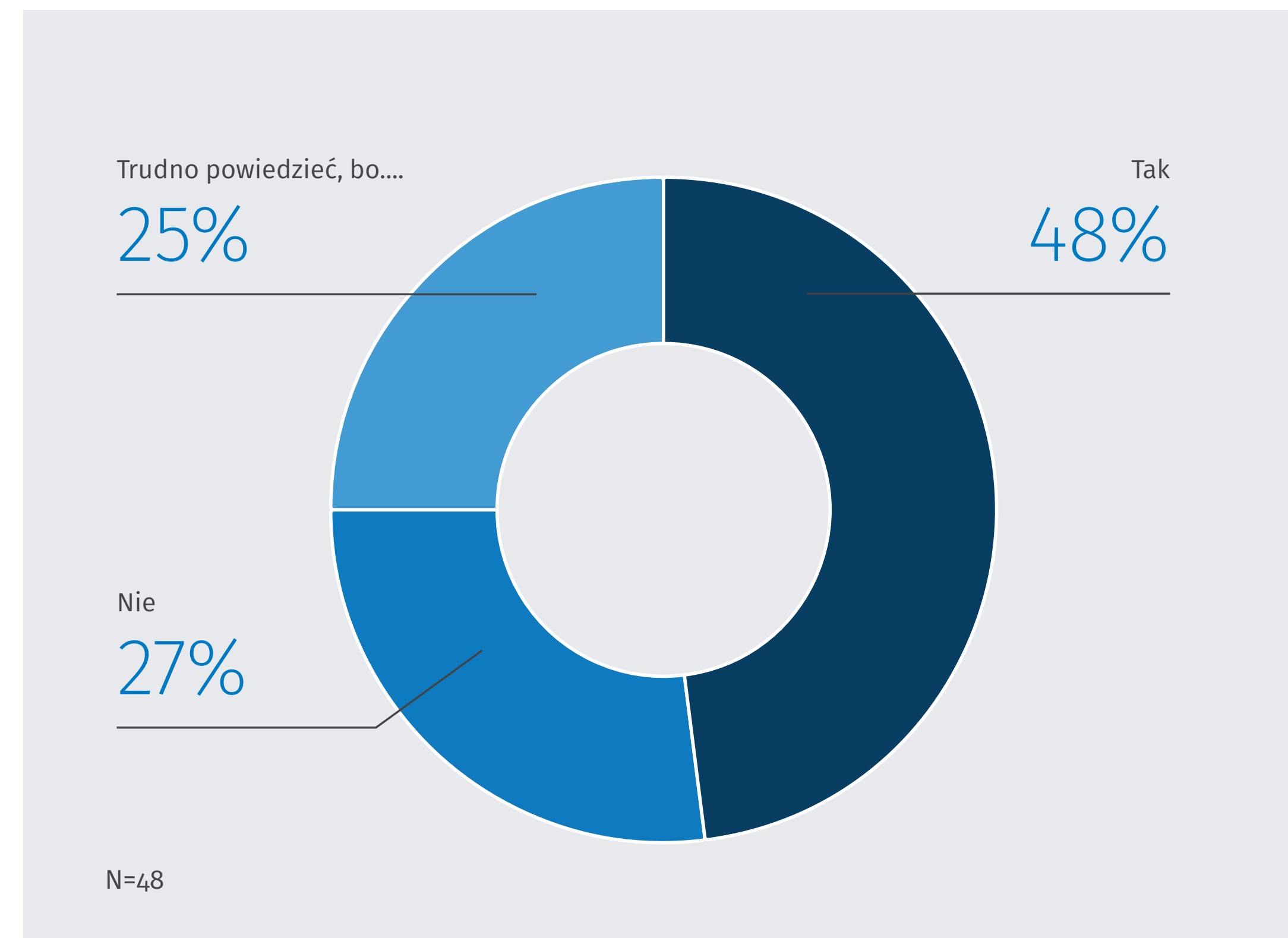
■ Branża K-P ■ Firmy

N=88

Czy Firma z branży K-P zamierza wdrożyć narzędzia z zakresu zarządzania biurem rachunkowym w ciągu najbliższego roku?

Czy Firma z branży K-P zamierza wdrożyć narzędzia z zakresu komunikacji online z klientem w ciągu najbliższego roku?

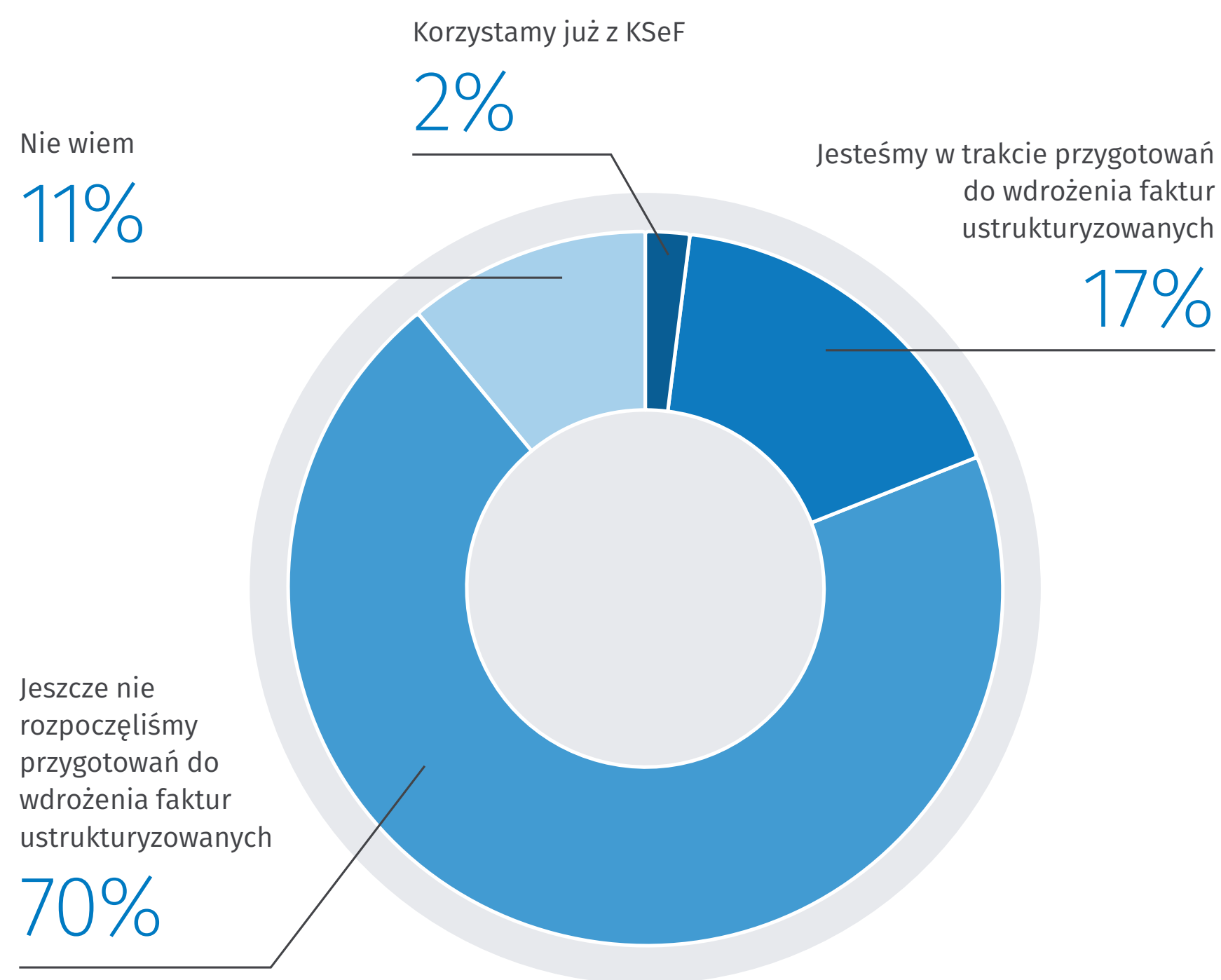

👉 Po 48% firm z branży K-P, które jeszcze nie mają wdrożonych narzędzi do zarządzania biurem rachunkowym lub komunikacji online z klientem zadeklarowało, że zamierzają zrobić to na przestrzeni roku. Najczęściej firmy te chcą wdrożyć i jedno, i drugie rozwiązanie.

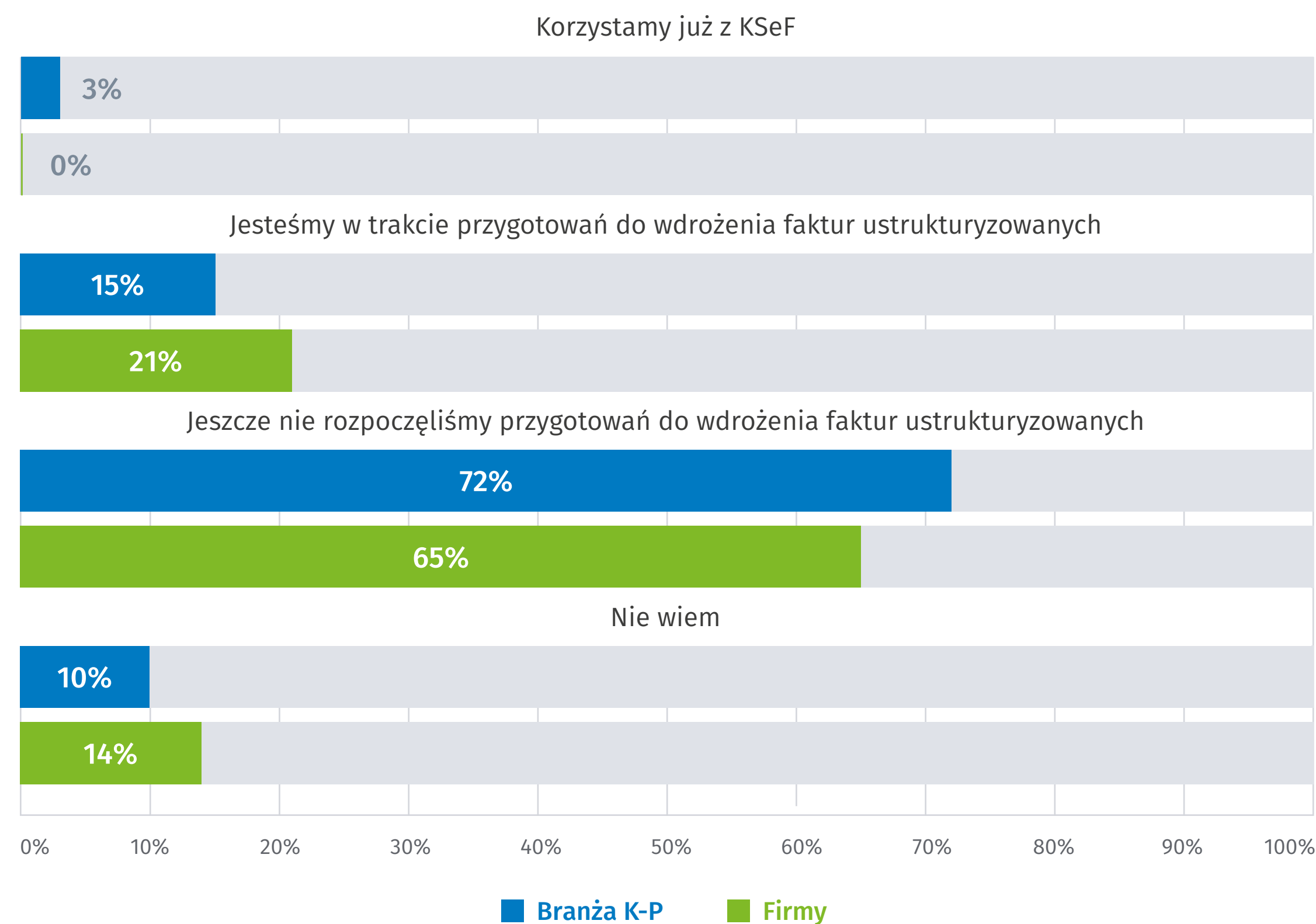
Inne elementy

Przygotowanie do wdrożenia KSeF

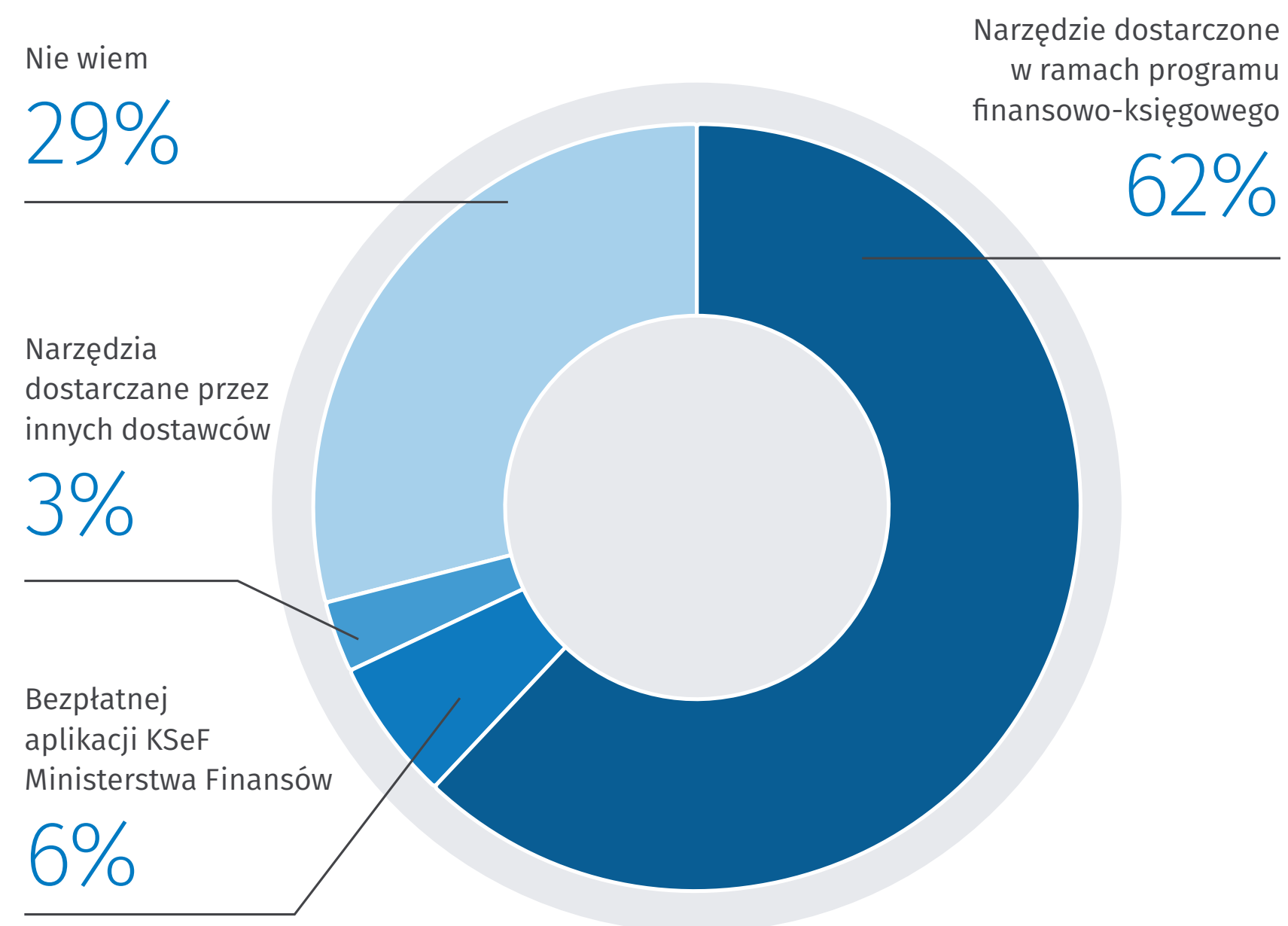

N=193

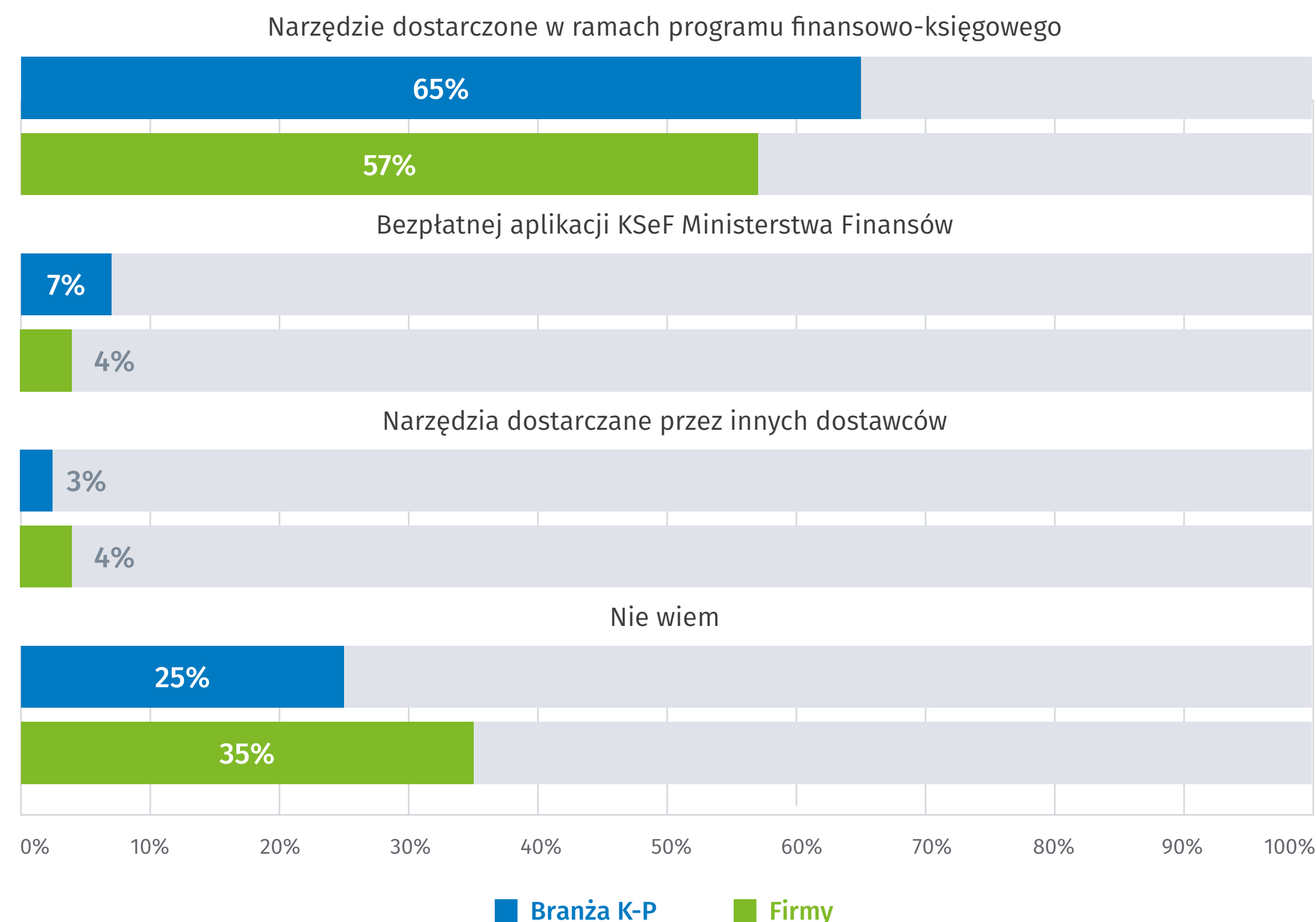

📌 Jeszcze żadna firma nie korzysta z KSeF, a zdecydowanie dominuje postawa, że nawet nie rozpoczęto przygotowań do wdrożenia – i to w obu badanych grupach.

Z jakich narzędzi Firma korzysta / będzie korzystać w celu wystawiania faktur ustrukturyzowanych?

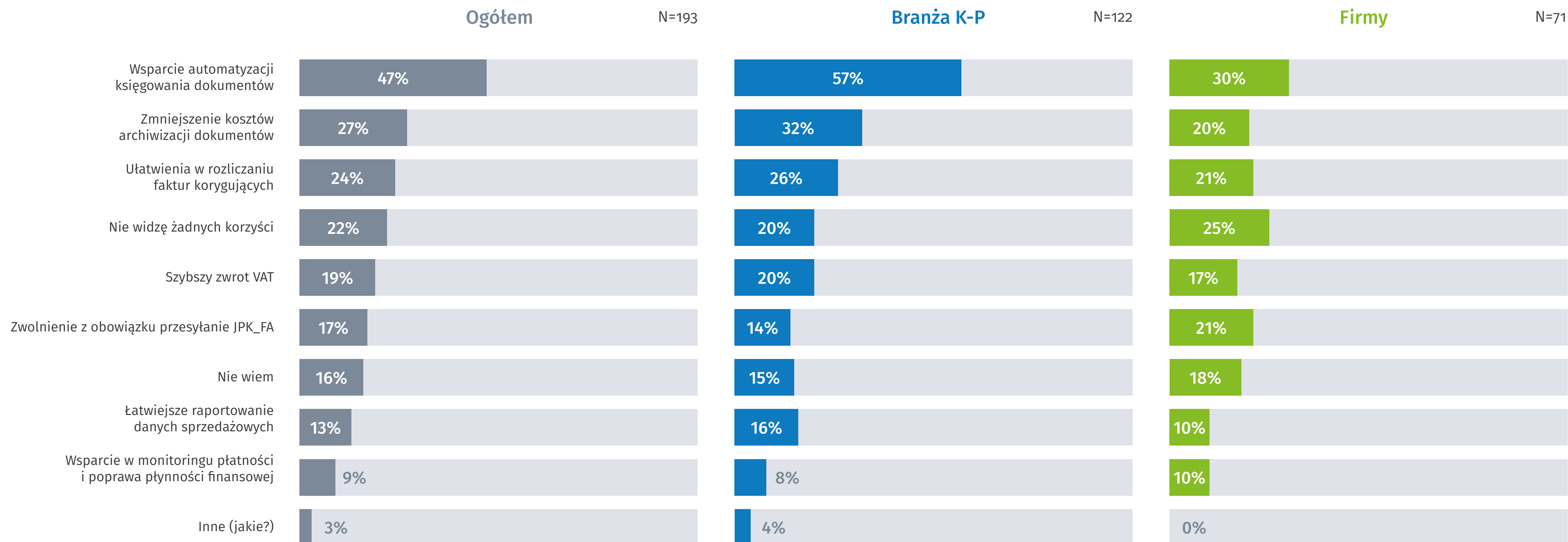

N=193

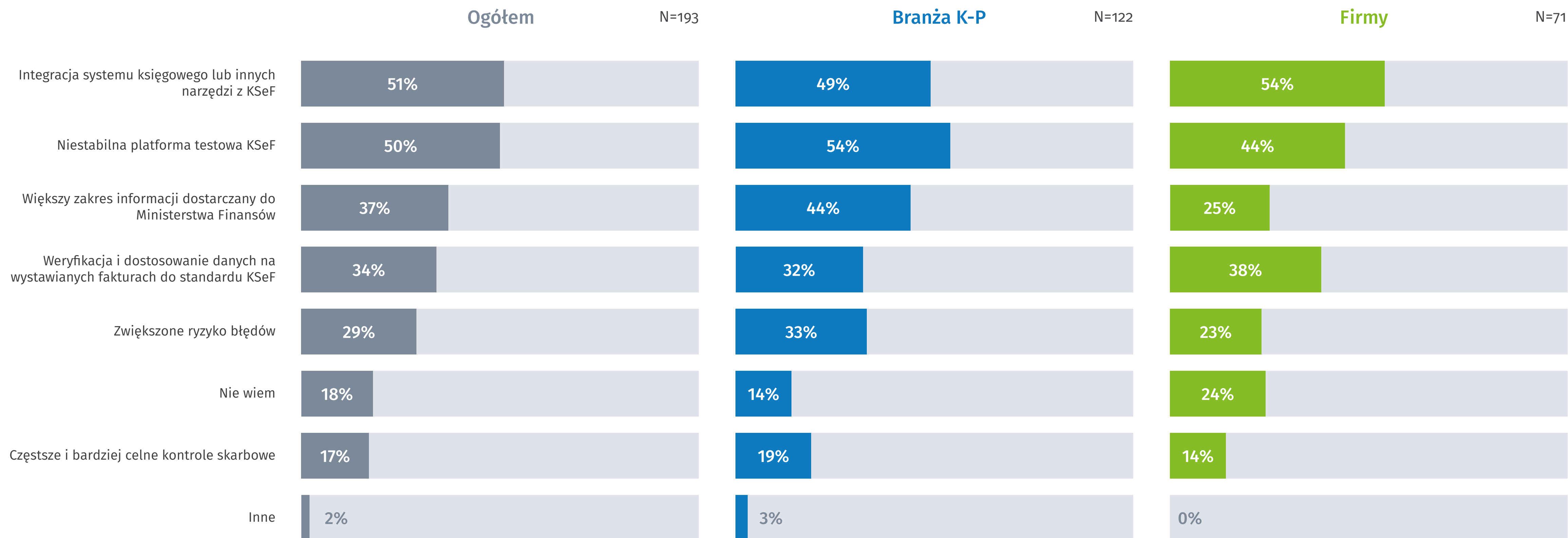
Obie badane grupy na pierwszym miejscu wskazywały na narzędzia dostarczone w ramach programu finansowo-księgowego. Respondenci z księgowości w firmach (35%) w trochę mniejszym stopniu orientowali się w tym, z czego zamierza korzystać ich firma w celu wystawiania faktur ustrukturyzowanych niż badani z branży K-P (25%).

Jakie są korzyści z wdrożenia faktur ustrukturyzowanych?

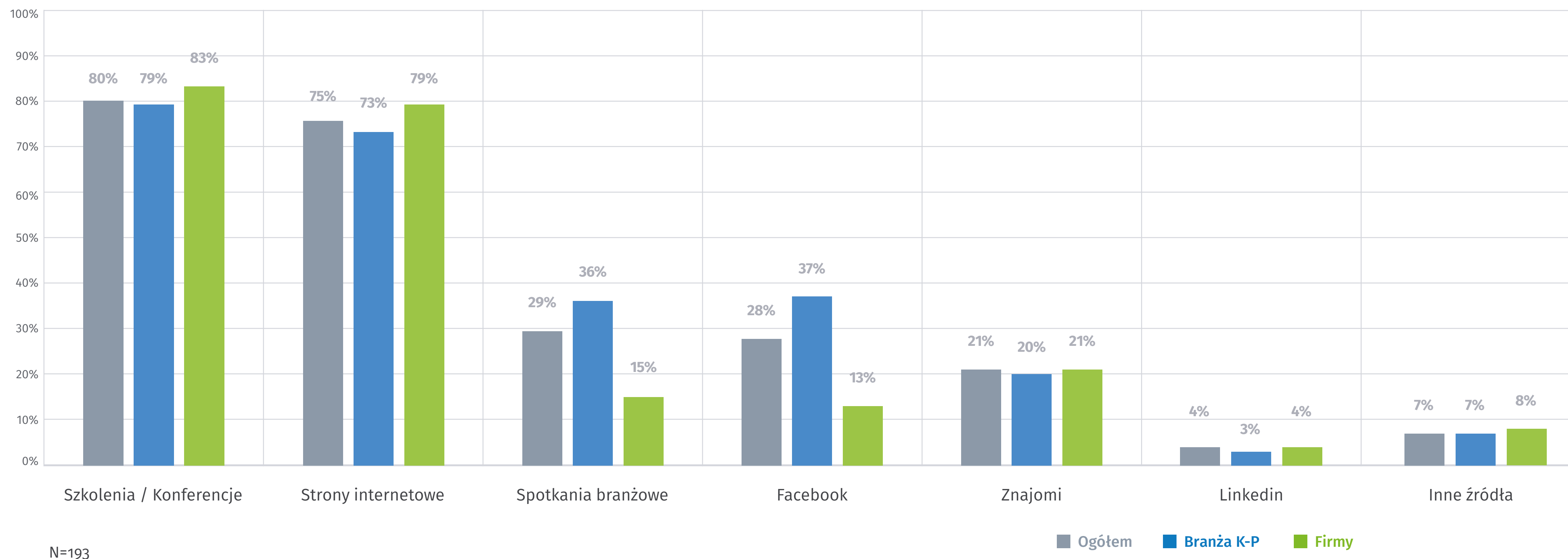
Pracownicy branży K-P w fakturach ustrukturyzowanych widzą przede wszystkim wsparcie w automatyzacji księgowania dokumentów (57%) oraz zmniejszenie kosztów archiwizacji dokumentów (32%). Firmy na pierwszym miejscu także widzą wsparcie automatyzacji księgowania, ale już tylko 30% tej grupy wskazało na tę korzyść, a na drugim miejscu w grupie Firm pojawiła się opinia, że respondenci nie widzą żadnej korzyści z wdrożenia faktur ustrukturyzowanych.

Jakie wyzwania i zagrożenia wiążą się z wdrożeniem faktur ustrukturyzowanych?

Przedstawiciele branży K-P najczęściej wskazywali na niestabilność platformy testowej (54%) jako wyzwanie lub zagrożenie, a przedstawiciele księgowości w firmach najczęściej wskazywali na potrzebę integracji platformy z innymi narzędziami (54%).

Skąd badani czerpią informacje na temat nowych rozwiązań i narzędzi?

ⓘ Nie ma dużego zróżnicowania głównych źródeł informacji w podziale na księgowych z firm i z branży K-P. Głównym źródłem informacji są szkolenia i konferencje oraz strony internetowe. Jedynie przedstawiciele branży K-P trochę częściej wskazują na spotkania branżowe i Facebook, w porównaniu z przedstawicielami firm.

LEX Księgowość

Wiedza i narzędzia z zakresu rachunkowości i podatków

LEX Księgowość pomoże Ci w:

- 📌 szybkiej adaptacji do nadchodzących zmian w przepisach
- 📌 przygotowywaniu sprawozdań finansowych i deklaracji podatkowych
- 📌 przygotowaniu się do kontroli organów podatkowych
- 📌 księgowaniu różnorodnych operacji gospodarczych
- 📌 terminowym wypełnianiu obowiązków sprawozdawczych i dokumentacyjnych
- 📌 ustalaniu prawidłowej stawki VAT i kodu GTU

Łatwiejsza praca każdego księgowego

Program zapewnia:

Aktualną wiedzę z zakresu rachunkowości i podatków

W programie znajdują się akty prawne, analizy, komentarze praktyczne, poradniki, wzory dokumentów.

Bezpośrednie wsparcie ekspertów

Użytkownik otrzymuje odpowiedzi na indywidualne pytania zadawane drogą e-mailową i telefoniczną.

Innowacyjne narzędzia księgowego

Program zawiera m.in. matrycę stawek VAT z kodami GTU, plany kont i klasyfikacje, białą listę podatników VAT, ściągę księgowego, e-deklaracje, kalkulatory.

Szkolenia on-line

Możliwość udziału w spotkaniach z praktykami i ekspertami, podczas których omawiane są aktualne tematy z zakresu prawa podatkowego i rachunkowości.

Komentarze ekspertckie do raportu

Komentarze ekspertów do raportu z badania pt.
Narzędzia stosowane w księgowości

Beata Boruszkowska

Prezes Zarządu Krajowej
Izby Biur Rachunkowych

Barbara Misterska-Dragan

Prezes Krajowej Rady Biegłych Rewidentów

Przemysław Pruszyński

Doradca podatkowy,
Dyrektor Departamentu
Podatkowego Konfederacji Lewiatan

dr Andrzej Pałys

Doradca podatkowy, praktyk projektów
z obszaru technologii podatkowych

Ernest Frankowski

Doradca podatkowy, założyciel IT9

dr Krzysztof Kościłcki

Redaktor prowadzący sekcję Podatki w Prawo.pl,
wydawca projektów specjalnych Tax Alert, Legal Alert

Beata Boruszkowska
Prezes Zarządu
Krajowej Izby Biur
Rachunkowych

Cyfryzacja księgowości jest obecnie bardzo pożądana szczególnie przez biura rachunkowe. W związku z coraz większymi obowiązkami nakładanymi na działy księgowe, bez cyfryzacji i automatyzacji będzie ciężko dostrzymać kroku wszystkim nadchodzącym zmianom.

W badaniu ankietowym wzięły udział 193 osoby, w tym 41,45% to właściciele biur rachunkowych, a 23,3% to główni księgowi.

Najliczniejszą grupę ankietowanych stanowiły firmy zatrudniające do 9 pracowników i obsługujące powyżej 50 Klientów.

W ostatnich czasach dla księgowych największym wyzwaniem są niejasne przepisy i ciągłe ich zmiany, aż 65% respondentów uznało, że najwięcej czasu zajmuje im śledzenie zmian w przepisach prawnych.

Pandemia wymusiła inną organizację pracy, jednak ostatecznie 25% ankietowanych pracuje hybrydowo, a przeważająca większość, bo aż 54% pracuje nadal stacjonarnie – z tego wynika, że w księgowości praca stacjonarna nadal jest dominująca.

Pomimo tego, że automatyzacja procesów księgowych jest bardzo ważna w pracy, wśród ankietowanych nadal dużo, bo aż około 50% nie korzysta z rozwiązań OCR i automatyzacji procesów. Biura rachunkowe postawiły na komunikację online z klientem i aż 61% wprowadziło takie rozwiązanie w swojej firmie i aż 61% ankietowanych wskazuje to narzędzie za najbardziej przydatne. Zaraz po nim pojawia się natomiast potrzeba delegowania zadań i weryfikacja stopnia ich realizacji.

Zdecydowanie na pierwszym miejscu wyróżnia się funkcjonalność w za-

kresie elektronicznego dostarczania dokumentów przez klientów, następnie możliwość informowania o zmianach w przepisach, a także masowe wiadomości automatyczne do wysyłania informacji do klientów.

Rynek producentów oprogramowania jest bardzo rozproszony, ale dominują dwie firmy: Comarch ERP Optima oraz SadeoSMART.

Ankietowani podkreślają, że nowoczesne narzędzia księgowe pozwalają im przede wszystkim na oszczędność czasu, możliwość pracy z dowolnego miejsca, efektywne zarządzanie zespołem i zadaniami, a także ograniczenie kosztów. Około 48% ankietowanych planuje w najbliższym roku wprowadzić narzędzia do zarządzania biurem rachunkowym oraz komunikacji online z klientem. Natomiast jeśli chodzi o OCR, to większość deklaruje, że nie będzie wdrażała takich rozwiązań.

Firmy, które nie planują zmian w tym zakresie, jako argument podają wysokie koszty wdrożenia nowych technologii, obawiają się również błędów, a także wprowadzania zmian w istniejących w ich firmach procesach.

Wydawałoby się, że KSeF zniechęca do OCR, jednak przyczyny leżą w finansowaniu tych narzędzi.

Zmiany organizacji pracy będą nam towarzyszyć cały czas i to od nas zależy, jak podejmiemy do tych nowości.

61,66% ankietowanych deklaruje, że faktury ustrukturyzowane będą obsługiwane poprzez obecne programy finansowo-księgowe. Większość biur rachunkowych widzi pozytywnie aspekt wdrożenia faktur ustrukturyzowanych przede wszystkim w zakresie automatyzacji procesu księgowania oraz zmniejszenia kosztów archiwizacji dokumentów papierowych.

Aż około 50% badanych obawia się o stabilność systemu KSeF i o integrację systemu księgowego z platformą KSeF. W mojej ocenie wynika to z doświadczeń pracy księgowych z różnymi obecnymi platformami rządowymi.

Czy tego chcemy, czy nie, w najbliższych 5 latach praca biur rachunkowych będzie zmieniała się pod kątem automatyzacji procesów, w związku z tym warto inwestować w nowe rozwiązania i być obecnym w procesie tych zmian.

Koszty wdrożenia systemów powinniśmy traktować jako inwestycję, to, co teraz jest dla nas dużym kosztem powinno zwrócić się nam w najbliższym czasie. Zwracam na to uwagę, gdyż obawiam się, że wycofanie się z tych trendów może okazać się bardzo ryzykowne dla naszego biznesu i za chwilę możemy nie nadążyć za tym, co się dzieje.

Mam doświadczenie we wprowadzaniu nowych rozwiązań w biurze rachunkowym i zgadzam się, że to trudny proces, wymagający konsekwencji i dużej uważności w jego wdrażaniu. Z reguły ogrom bieżących obowiązków właścicieli biur rachunkowych powoduje, że nie mamy ochoty dezorganizować tego, co obecnie dobrze działa, boimy się zmian, kosztów i tego, że nasza propozycja spotka się z niezrozumieniem pracowników

oraz klientów. Niestety brak działania w tym zakresie może być zgubne i koniecznie powinniśmy znaleźć czas na nowoczesne narzędzia.

Odczyt i wizualizację faktur papierowych w moim biurze wprowadziłam w marcu 2016 r. W tym czasie rozwiązanie nie było jeszcze tak popularne jak teraz i wymagało ode mnie sporych nakładów czasowych i przede wszystkim cierpliwości, jednak dzięki temu, że wtedy byłam w tym zakresie bardzo konsekwentna i znalazłam czas na przekonanie pracowników i klientów do nowych rozwiązań, obecnie, po 6 latach, mogę przyznać, że wtedy podjęłam właściwą decyzję.

Podobnie z programem do zarządzania biurem rachunkowym – on także pojawił się u mnie w 2016 r. W tym przypadku było znacznie gorzej z moją konsekwencją i wdrażanie trwało bardzo długo, bo około roku, być może na rok 2016 po prostu za dużo zmian zaplanowałam i niestety jakiś projekt siłą rzeczy musiał iść znacznie wolniej, natomiast podobnie jak z odczytywaniem dokumentów, to była właściwa decyzja i zdecydowanie ułatwia mi obecnie prowadzenie biura rachunkowego.

Ankietowani podkreślają, że nowoczesne narzędzia księgowe pozwalają im przede wszystkim na oszczędność czasu, możliwość pracy z dowolnego miejsca, efektywne zarządzanie zespołem i zadaniami, a także ograniczają koszty.

W momencie pojawienia się pandemii byłam gotowa na pracę zdalną. Dzięki temu, że w 2016 r. podjęłam właściwe decyzje, przejście w tryb online nie wywoływało paniki i stresu, klienci już wiedzieli jak pracować na udostępnionych aplikacjach, pracownicy również posiadali już w tym zakresie doświadczenie.

Pandemia była bardzo ciekawym i wyjątkowym momentem w pracy biur rachunkowych – w momencie, kiedy wszystko się zatrzymało, w biurach rachunkowych był to okres wyjątkowo ciężkiej pracy:

- bieżącej, ponieważ terminy, co miesięczne, musiały być zrealizowane zgodnie z planem,
- dodatkowej, związanej z tarczami antykryzysowymi, a także
- na wyjątkowo wysokich obrotach organizacyjnych, bo w biurach pracują ludzie, których również dotyczyły kwarantanny, izolacje.

Praca zdalna w tamtym momencie pozwalała zachować ciągłość wykonywanych usług i ratowała nagłe nieprzewidziane przestoje. Praca zdalna i online gościła w wielu biurach rachunkowych i u części z nich została do tej pory.

Zmiany organizacji pracy będą nam towarzyszyć cały czas i to od nas zależy, jak podejmiemy do tych nowości.

Obecnie dostęp do wiedzy z zakresu automatyzacji procesów jest znacznie łatwiejszy, pytanie: czy dzięki temu mamy prościej? Chyba nie, po-

nieważ liczba rozwiązań może powodować, że tak naprawdę nie wiemy, w co chcemy zainwestować i bardzo trudno podjąć decyzję, który system wdrożyć w naszej firmie.

Ankietowani wskazali, że informacje na temat nowości pozyskują z konferencji, szkoleń, stron internetowych, spotkań branżowych. To ważne, żeby właściciele biur rachunkowych byli obecni na takich wydarzeniach dedykowanych ich branży, bo tam właśnie mogą uzyskać informacje na temat tego, co obecnie warto wdrożyć w biurze rachunkowym, co ułatwi i usprawni pracę.

Nie negujmy zmian technologicznych, spróbujmy dotrzymać im kroku, bo nawet to, co teraz wydaje się, że jest drogie i wymaga od nas dużo pracy, za rok czy dwa może okazać się standardem naszej pracy.

Ankietowani wskazali, że informacje na temat nowości pozyskują z konferencji, szkoleń, stron internetowych, spotkań branżowych.

**Barbara
Misterska-Dragan**
Prezes Krajowej Rady
Biegłych Rewidentów

Co nas czeka w zakresie nowoczesnych narzędzi w księgowości w ciągu najbliższych 5 lat?

Na pewno coraz więcej powtarzalnych zadań będzie wykonywanych przez algorytmy. Zapewne rozwiązania technologiczne automatyzujące pracę będą coraz bardziej dostępne cenowo, dzięki czemu wzrośnie liczba firm, które będą je stosować.

Nadal będzie rozwijać się analiza danych, ostatecznie interpretowanych jednak przez księgowego czy biegłego rewidenta. Program komputerowy będzie więc dostarczał informacje, ale ich zrozumienie będzie wymagało pracy człowieka.

Nie ma też już chyba odwrotu od rozwiązań chmurowych, zamiast przechowywania danych bezpośrednio w firmie.

Jakie są w ogóle perspektywy na przyszłość?

Z punktu widzenia biegłych rewidentów bardzo ważnym zjawiskiem będzie coraz większy nacisk na raportowanie ESG, czyli elementów z zakresu Environmental, Social, and Governance. Z punktu widzenia cyfryzacji i księgowości to jest wyzwanie, bo tego typu kwestie nie zawsze łatwo zobiektywizować i ująć w postaci danych.

Czy wśród swoich członków widzicie Państwo takie trendy, jak nam wyszły z badania?

Wysokie koszty nowych technologii, wskazywane przez ponad połowę an-

kietowanych jako bariera wdrożenia nowoczesnych narzędzi, są również dostrzegane przez biegłych rewidentów.

Czy biegli rewidenci są otwarci na stosowanie narzędzi, czy widzą w tym szansę, ułatwienie, korzyść, czy tylko przykry kolejny obowiązek?

Nowoczesne narzędzia informatyczne zdecydowanie postrzegane są jako duże ułatwienie naszej pracy, aczkolwiek oczywiście ich poznanie i wdrożenie w firmie audytorskiej jest wyzwaniem – wiąże się bowiem z kosztem zakupu, a potem z czasem przeznaczonym na przeszkolenie pracowników. Widzimy jednak ogromne korzyści wynikające choćby z digitalizacji prostych, powtarzalnych procesów, takich jak wprowadzanie dokumentów do systemu, co jako czasochłonne wskazywali uczestnicy ankiety.

Zaoszczędzony w ten sposób czas można poświęcić na czynności, których nie powierzy się algorytmom. Doskonale to widać w badaniu ankietowym, w którym najwięcej, bo aż 77% respondentów wskazało oszczędność czasu jako korzyść z wdrożenia nowoczesnych narzędzi księgowych.

Nie ma też już chyba odwrotu od rozwiązań chmurowych, zamiast przechowywania danych bezpośrednio w firmie.

Coraz częściej biegły rewident jest częścią zespołu, w skład którego wchodzi także specjaliści od IT.

Jak pandemia i wymuszona praca zdalna zmieniła rynek w zakresie cyfryzacji?

Pandemia i wymuszona praca zdalna jedynie przyspieszyły procesy, które i tak zachodziły w audycie. Cyfryzacja postępowała w firmach audytorskich od dawna – w różnych firmach w różnym tempie. W ogromnej większości przypadków nie było tak, że dopiero wraz z lockdownem biegli rewident musieli zmierzyć się z zupełnie nieznaną technologią, chociaż oczywiście szokujące mogło być natychmiastowe przejście na całkowicie zdalną komunikację w ramach zespołów oraz w kontaktach z klientami.

Warto też pamiętać, że w niektórych aspektach przeszkodą był nie tyle brak chęci wykorzystania technologii przez biegłych rewidentów, ile ograniczenia wynikające z regulacji czy po prostu ze zdrowego rozsądku. Doskonałym przykładem była kwestia inwentaryzacji przeprowadzanej przez biegłego rewidenta. Do cyfryzacji podchodzimy więc z entuzjazmem, ale i z pewną dawką sceptycyzmu, nieodzowną w pracy biegłego rewidenta.

Czy biegli rezydenci są gotowi na zmiany?

Nasza branża jest gotowa na zmiany, bo zmiany są stałą częścią naszej pracy. Biegły rewident musi podążać za technologiami, aby dotrzymać kroku swoim klientom. Firmy, które badamy, wdrażają nowe narzędzia cyfrowe, za pomocą których prowadzą procesy biznesowe czy przesyłają dane. Biegły rewident, aby zbadać zgodność tych narzędzi z procedurami obowiązującymi w danej firmie, musi wiedzieć, jak one działają. Coraz częściej biegły rewident jest częścią zespołu, w skład którego wchodzi także specjaliści od IT. Aby w badaniu wykorzystać ich pracę i wiedzę na temat technologii cyfrowych, biegły rewident także musi taką wiedzę posiadać.

Przemysław Pruszyński
Doradca podatkowy,
Dyrektor Departamentu
Podatkowego
Konfederacji Lewiatan

Przeprowadzone badanie potwierdza, że mamy w Polsce bardzo skomplikowany i niestabilny system podatkowy. Ponad 61% badanych, którzy zawodowo zajmują się prowadzeniem rozliczeń przedsiębiorstw, odpowiedziało, że największym wyzwaniem związanym z pracą księgowego jest niejasność przepisów, a ponad 86%, że ich częste zmiany. Jest to kolejny, bardzo jasny sygnał dla ustawodawcy, że jego działania szkodzą przedsiębiorcom i gospodarce. Kolejne nowelizacje ustaw podatkowych, których w każdym roku mamy kilkadziesiąt, powodują, że praca księgowego jest bardzo wymagająca.

Świadczenie wysokiej jakości usług, czyli takich, które uwzględniają bezpieczeństwo przedsiębiorcy i księgowego w kontekście odpowiedzialności zawodowej za ewentualne pomyłki, wiąże się z koniecznością poświęcenia mnóstwa czasu na szukanie odpowiedzi, jak prawidłowo stosować przepisy. Ponad 65% badanych odpowiedziało, że najwięcej czasu w pracy księgowego zajmuje śledzenie zmian w przepisach prawnych. Dla porównania, wprowadzenie dokumentów do systemu/ obsługa faktur, zajmuje najwięcej czasu niespełna połowie badanych, a sporządzenie sprawozdań finansowych i praca związana z rozliczeniem pracowników – 1/3 księgowych.

Zestawiając te wyniki z doświadczeniami doradców podatkowych, którzy również w swojej praktyce skupiają się w dużej mierze na analizowaniu i interpretowaniu zmian w przepisach, mamy obraz zapaści polskiego systemu podatkowego, który jest największą barierą

w niezakłóconej działalności przedsiębiorstw i firm prowadzących obsługę finansową i prawną przedsiębiorców. Śledzenie i analizowanie zmian w przepisach zajmuje więcej czasu niż bieżąca, podstawowa działalność służb księgowych. Sytuacja ta powoduje, że koszty obsługi księgowej są coraz wyższe. Czas i pieniądze, które powinny być przeznaczane na rozwój przedsiębiorstw, w tym także biur rachunkowych, tracone są w wyniku niefrasobliwości i niekompetencji rządzących.

Zarówno przedsiębiorstwa, jak i biura rachunkowe poniosły bardzo wysokie koszty dostosowania się do zmian wprowadzonych w ramach Polskiego Ładu, który wszedł w życie od 1.01.2022 r., i który w trakcie 2022 r. został już w znacznej części uchylony albo zmieniony. Niestety ogromne pieniądze związane z dostosowaniem się do tych zmian zostały bezpowrotnie utracone.

Świadczenie wysokiej jakości usług, czyli takich, które uwzględniają bezpieczeństwo przedsiębiorcy i księgowego w kontekście odpowiedzialności zawodowej za ewentualne pomyłki, wiąże się z koniecznością poświęcenia mnóstwa czasu na szukanie odpowiedzi, jak prawidłowo stosować przepisy.

Niestabilność i nieprzewidywalność legislacji podatkowej może mieć też odzwierciedlenie w tym, z jaką nieufnością i niechęcią branża księgowa podchodzi do zapowiedzi oraz prac nad kolejnymi zmianami, także tymi, które mogłyby być korzystne dla podatników. Pomimo, że księgowi dostrzegają korzyści związane z wprowadzeniem Krajowego Systemu e-Faktur, tj. wsparcie automatyzacji księgowania dokumentów (46,63% badanych), szybszy zwrot VAT (19,17%) i ułatwienie w rozliczeniu faktur korygujących (24,35%), to prawie 70% z nich jeszcze nie rozpoczęło przygotowań do wdrożenia faktur ustrukturyzowanych, a jedynie 2% korzysta z dobrowolnego KSeF obowiązującego od 1.01.2022 r.

Przeciążenie pracą biur rachunkowych i wysokie koszty ich prowadzenia są także powodem tego, że branża nie planuje w najbliższym czasie wydatków związanych z usprawnieniem pracy księgowych. Jedynie 24% biur rachunkowych zamierza wprowadzić nowe narzędzia pozwalające na usprawnienie pracy, 54% nie zamierza tego robić, wskazując jednocześnie, że barierą są wysokie koszty wdrożenia, na co wskazało prawie 57% biur niechętnych ponoszeniu wydatków na nowe technologie.

Przeciążenie pracą biur rachunkowych i wysokie koszty ich prowadzenia są także powodem tego, że branża nie planuje w najbliższym czasie wydatków związanych z usprawnieniem pracy księgowych.

dr Andrzej Pałys
Doradca podatkowy,
praktyk projektów
z obszaru technologii
podatkowych

Wyniki przeprowadzonego badania przedstawiają polskich księgowych w dobrym świetle. W większym niż średnia stopniu są oni świadomi znaczenia technologii w dzisiejszych czasach, szczególnie w procesie świadczenia usług profesjonalnych.

Niestety, badanie ujawnia również, że głównymi przyczynami tego aktywnego poszukiwania optymalizacji swojej pracy jest trudne środowisko legislacyjne, w którym polscy księgowi muszą pracować. Prawie 87% badanych wskazało częste zmiany przepisów jako jedno z największych wyzwań w swojej pracy. Wydaje się, że nie zawsze są to zmiany na lepsze, ponieważ ponad 60% ankietowanych ocenia całokształt przepisów, z którymi pracują, jako niejasne lub zbyt skomplikowane. Trzecie miejsce na podium wyzwań zajmuje (jednak jedynie z 27% wskazań) konieczność podporządkowania życia prywatnego terminom wynikającym z przepisów. Problemy z klientami czy pracownikami zajmują odległe miejsca.

Jak księgowi radzą sobie z tymi wyzwaniami? Przede wszystkim zdejmują ze swoich barków ciężar komunikacji z klientami. Badanie wskazuje, że coraz powszechniejsze stają się portale online, zastępujące komunikację mailową – pozwalają one na ustrukturyzowanie sposobu, w jaki klienci dostarczają dokumenty, i zapewniają wszystkim stronom szybki i ciągły dostęp do nich. Nie do przecenienia są także korzyści z posiadania automatycznego systemu przypominania klientom (np. przez SMS) o konieczności przesłania dokumentów, czy o tym, że w portalu czekają na nich przygotowane deklaracje. Wszystkie te, relatywnie proste, usprawnienia oszczędzają księgowym czas, niezbędny do śledzenia zmian w przepisach. Co ciekawe, widać wyraźną różnicę w tym zakresie między biurami

księgowymi i podatkowymi a wewnętrznymi działami podatków. Z tych drugich, jedynie niewielka część wskazuje na problemy w komunikacji i gromadzeniem dokumentów.

Księgowi dysponują również inną technologią, która znacznie skraca czas wprowadzania dokumentów do systemów – OCR oraz eDMS. OCR pozwala na maszynowe czytanie dokumentów i przekształcanie wydruków (np. faktur zakupowych) w zbiory łatwo edytowalnych danych. eDMS, czyli elektroniczny system obiegu dokumentów, pozwala na znacznie szybsze odszukiwanie dokumentów, powiązanie ich z dokumentami towarzyszącymi, umowami czy innymi źródłami umożliwiającymi interpretację księgową i podatkową. Jeden lub oba tego typu systemy posiada prawie połowa badanych. OCR/eDMS oczywiście nie jest rozwiązaniem wszystkich problemów – systemy te potrafią popełnić błędy (szczególnie w czasie optycznego odczytu dokumentów), nie zawsze są też w stanie zebrać komplet potrzebnych informacji.

Niestety, badanie ujawnia również, że głównymi przyczynami tego aktywnego poszukiwania optymalizacji swojej pracy jest trudne środowisko legislacyjne, w którym polscy księgowi muszą pracować.

I tutaj z pomocą przychodzi księgowym Ministerstwo Finansów, a konkretnie funkcjonujący od 1.01.2022 r. Krajowy System e-Faktur. Faktura pochodząca z tego systemu (a przypomnijmy, że od 1.01.2024 r. będą z niego pochodzić praktycznie wszystkie faktury wystawiane przez polskich podatników) ma jednolity ustrukturyzowany format i nie wymaga systemu OCR, aby móc zostać automatycznie zaksięgowana w systemie księgowym. Podatnik nie będzie również w stanie wystawić faktury niezgodnie z wymogami KSeF, a więc przynajmniej w zakresie podstawowych elementów faktury zostanie zapewniona poprawność danych.

Jak księgowi są przygotowani na tę rewolucję? Tutaj niestety nie jest najlepiej. Jedynie 17% ankietowanych jest w tym momencie w trakcie przygotowań do wdrożenia, a dominująca większość nie zaczęła jeszcze myśleć o tym projekcie lub nie wie w ogóle, jak się za to zabrać. Prawdopodobnie wynika to z pewnego szumu informacyjnego dotyczącego daty wejścia KSeF w życie.

Okolicznością łagodzącą może być też fakt, że nieco ponad 60% badanych zakłada, że integracja z KSeF zostanie dokonana przez dostawców ich systemów księgowych (co dla prostszych biznesów jest prawdopodobnie słusznym założeniem). Jednocześnie aż 30% badanych nie wie, z jakiego narzędzia będzie korzystać, a jedynie 6% wybiera aplikację udostępnioną przez Ministerstwo Finansów. Mam wielką nadzieję, że polscy księgowi nie zasypią jednak gruszek w popiele i po wakacjach, z nową energią zaczną przygotowywać swoje organizacje do tej nowej, elektronicznej rzeczywistości.

Spodziewałbym się również pojawienia się na rynku technologii księgowych nowych dostawców, którzy będą konkurować z dotychczasowymi liderami nie tylko ceną, ale także katalogiem dostępnych rozwiązań i wygodą korzystania z nich.

Niezależnie od sposobu, w jaki podatnicy poradzą sobie z KSeF, nie należy bać się stwierdzenia, że zmieni on całkowicie ich środowisko pracy.

Dotychczas największymi wyzwaniami dla automatyzacji pracy księgowego była słaba jakość danych, przyzwyczajenia klientów i pewnego rodzaju inercja pracy księgowego. Obowiązek elektronicznego fakturowania za jednym zamachem likwiduje wszystkie te przeszkody. Zdecydowana większość danych będzie teraz cyfrowa, automatycznie księgowana i ustrukturyzowana. Klienci i organizacje będą musieli nauczyć się nowego, elektronicznego sposobu wystawiania faktur (lub delegować to zadanie na biura księgowe).

Również księgowi będą musieli zmienić swoje przyzwyczajenia. Stworzy to, moim zdaniem, warunki do gwałtownego rozwoju technologii księgowych

i podatkowych w Polsce. Rzadko dotychczas spotykana (jedynie w jednej trzeciej podmiotów) robotyzacja procesów będzie miała prawdziwe pole do popisu, szczególnie wobec rosnących problemów z zatrudnieniem wykwalifikowanych pracowników. Spodziewałbym się również pojawienia na rynku technologii księgowych nowych dostawców, którzy będą konkurować z dotychczasowymi liderami nie tylko ceną, ale także katalogiem dostępnych rozwiązań i wygodą korzystania z nich. Również Ministerstwo Finansów będzie miało swój udział w tworzeniu nowych rozwiązań – w planach jest m.in. przygotowywanie wstępnie wypełnionych deklaracji VAT, czy rozszerzenie zakresu JPK o informacje związane z kalkulacją CIT.

Gwałtowna digitalizacja wiąże się też jednak z ryzykami. Polscy księgowi muszą w szybkim tempie przejść podstawowe szkolenie z bezpieczeństwa informatycznego, a także przeciwdziałania wyłudzeniom z wykorzystaniem technologii. Przykładowo ataki ransomware potrafią nieostrożnym (a czasem nawet ostrożnym) użytkownikom zablokować dostęp do wszystkich dokumentów i zasobów. Ich odblokowanie jest możliwe dopiero po

Polscy księgowi muszą w szybkim tempie przejść podstawowe szkolenie z bezpieczeństwa informatycznego, a także przeciwdziałania wyłudzeniom z wykorzystaniem technologii.

zapłaceniu hakerom okupu. W świecie cyfrowym znacznie łatwiej też naruszyć ochronę danych osobowych (np. wysyłając automatycznie maile do niewłaściwych osób), czy trafić na niesolidnego dostawcę (np. udostępniającego nam zasoby sieciowe bez odpowiedniego zabezpieczenia ciągłości ich działania).

To wyzwania, z którymi musimy zmierzyć się wszyscy. Należy więc w maksymalnym możliwym zakresie wykorzystać możliwości automatyzacji, aby uwolnić sobie czas i zasoby na śledzenie już nie tylko przepisów księgowych i podatkowych, ale też szeregu innych wyzwań, które niesie ze sobą technologia.

Ernest Frankowski
Doradca podatkowy,
założyciel IT9

Idea tego typu badania bardzo dobrze wpisuje się w tendencje i trendy na rynku IT, zwłaszcza w kontekście ewolucji procesów w kierunku automatyzacji i używania coraz bardziej zaawansowanych narzędzi IT. Jest to trend tak bardzo widoczny i powszechny, że bywa już nie tyle nazywany automatyzacją czy informatyzacją procesów finansowych, ale cyfryzacją procesów i transformacją cyfrową. Z tego względu, w analizowanym badaniu przede wszystkim uznałem za interesujące wątki związane z automatyzacją i cyfryzacją procesów. A to z powodu relatywnej nowości technologii do tego służących. W tym kontekście pozytywnie zaskakuje dojrzałość i świadomość tego typu innowacyjnych technologii (nie bez powodu automatyzacja procesów jest traktowana jako jedna z tzw. *disruptive technologies*).

Zanim jednak będzie można zagłębić się w analizie poszczególnych odpowiedzi respondentów i całościowej analizie badania, należy wyjaśnić pewne podstawowe pojęcia związane z cyfryzacją i automatyzacją procesów.

W szczególności trzeba zauważyć i zdecydowanie podkreślić, że automatyzacji najlepiej poddają się te procesy, które są powtarzalne, a w ich logice nie ma zdarzeń, przy których człowiek musi podejmować złożone i specjalistyczne decyzje. Wyjątkiem mogą być punkty decyzyjne, które są relatywnie proste oraz dadzą się opisać prostym algorytmem typu: jeśli A, to B, a jeśli C, to D. Oczywiście, jeśli połączyć automatyzację z uczeniem maszynowym (warto tę technologię uwzględnić w kolejnym badaniu!), teoretycznie, można poddać automatyzacji także bardzo złożone decyzyjne procesy. Jednak, w praktyce nie jest to obecnie (jeszcze) bardzo

praktyczne. Ciężko znaleźć bowiem taką skalę danych, aby uczenie maszynowe w procesie finansowym pojedynczej firmy (nawet bardzo dużej) było skuteczne, a wdrożenie uczenia nienadzorowanego (przydatne przy braku dużej ilości danych, z których algorytm mógłby się uczyć) może być po prostu za drogie i zbyt czasochłonne.

Mając na uwadze powyższe, dobrą wiadomością jest to, że procesy finansowe, księgowe, rachunkowe i podatkowe są co do zasady jednymi z najbardziej podatnych na automatyzację w zbiorze wszystkich możliwych procesów biznesowych, i to niezależnie od branży. Wynika to z natury tych procesów, które bywają bardzo powtarzalne, cykliczne i często odtwarzające pewne wzorce działań. Oczywiście nie zawsze. Czynności analizy, doradztwa podatkowego czy księgowego będzie daleko trudniej zautomatyzować niż powtarzalne co miesiąc księgowanie podatku czy rezerw i tworzenie pliku JPK oraz raportu kontrolingowego.

W szczególności trzeba zauważyć i zdecydowanie podkreślić, że automatyzacji najlepiej poddają się te procesy, które są powtarzalne, a w ich logice nie ma zdarzeń, przy których człowiek musi podejmować złożone i specjalistyczne decyzje.

Co ciekawe, jednym z wielu błędów popełnianych przy robotyzacji/automatyzacji jest mylenie tego mechanizmu z funkcją aplikacji/programu komputerowego. Dobrym przykładem jest raport kontrolingowy, wysyłany np. do centrali danej firmy albo jakiejś jednostki nadrzędnej. O ile automatyzacja świetnie sprawdza się do zapakowania danych w jakiś wymagany format i do „dehumanizacji” wysyłki jako takiej, o tyle oczekiwanie od robota/automatu, że wcześniej stworzy dany raport, bywa niecelowe. Zwłaszcza jeśli raport jest złożony i zawiera obszary warunkowe. W takim przypadku nic nie zastąpi logiki tradycyjnej aplikacji finansowej, ERP czy systemu typu Business Intelligence. Stąd tak ważne jest i słuszne, że przedmiotowy raport bada kwestię zastosowania zarówno automatyzacji, jak i tradycyjnych aplikacji i systemów w świecie finansów.

Tyle tytułem wstępu zarysowania głównych aspektów niniejszego komentarza. Odnosząc się zaś do wyników analizowanego badania, warto zacząć od grupy respondenckiej. Aż 41,45% badanych to właściciele biura rachunkowego / kancelarii podatkowej. Jest to ważna informacja, ponieważ zupełnie inne potrzeby IT, automatyzacji i cyfryzacji mają firmy świadczące usługi związane z procesami finansowymi, a zupełnie inne firmy, których potrzeby są potrzebami wewnętrznego działu IT. Byłoby ciekawe zobaczyć także perspektywę centrów usług wspólnych, specjalizujących się w procesach finansowych.

Idąc dalej, zwraca również uwagę, że w badaniu są też reprezentowane duże firmy (powyżej 250 i 1000 pracowników). Ma to olbrzymie, pozytywne znaczenie dla badania, ponieważ wraz ze skalą i złożonością biznesu, rośnie skala i złożoność procesów. A wraz z wzrostem skali i złożoności

procesów, rosną potrzeby narzędzi IT oraz automatyzacji procesowych. A co więcej, skraca się czas zwrotu z inwestycji IT oraz zwiększa się wolumen korzyści procesowych. Innymi słowy, biznes poniżej, powiedzmy, 200 pracowników ma inne wymagania wobec systemów finansowych, a potrzeb automatyzacyjnych nie ma w zasadzie w ogóle, w porównaniu do większych przedsiębiorstw.

Podobny mechanizm dotyczy także kwestii liczby obsługiwanych klientów. Im większa liczba klientów i im bardziej są różnorodni, tym większe potrzeby w zakresie narzędzi IT. Z drugiej strony warto pamiętać, że wielu klientów, o charakterze jednorodnym, to większy zwrot inwestycji z narzędzi IT oraz automatyzacji. Im więcej różnic między klientami, tym zwrot ten następuje w późniejszym czasie. Stąd, obsługując klientów od strony procesów finansowych, księgowych czy podatkowych, należy dbać o szukanie wspólnego mianownika. Dobrą praktyką jest obsługiwanie klientów za pomocą tego samego systemu, tych samych procesów i próby przekonania klientów do ujednolicenia niektórych procesów. Przykładowo, biuro rachunkowe obsługujące wielu klientów powinno robić to jednym systemem FK/ERP, gdzie każdy klient to inna instancja (i jednostka biznesowa – to dla celów bezpieczeństwa, separacji danych i podziału obowiązków), ale procesy są wspólne. Zatem, niezależnie od branży klienta i samego klienta, procesy wystawiania czy księgowania faktur powinny być takie same (w ramach biura rachunkowego). Pozwala to budować tak pożądane automatyzacje, korzystać z efektu skali, obniżać koszty operacyjne czy wreszcie uczynić własny biznes bardziej zarządzalnym oraz ułatwić sobie wdrażanie w procesy nowych pracowników (zwłaszcza, że w omawianej branży występuje trudność znalezienia odpowiednich pracowników –

nota bene, można temu zapobiegać także przez rozsądne wykorzystanie automatyzacji, tak aby powtarzalne prace oddzielać od pracowników i tym samym zapobiegać ich popadnięciu w rutynę i wypaleniu/odejściom oraz kierować ich głównie do zadań bardziej kreatywnych – a taką potrzebę również potwierdzają ankietowani).

Z punktu widzenia automatyzacji bardzo ciekawe jest pytanie o to, co zajmuje najwięcej czasu w pracy finansisty. W zasadzie każda z odpowiedzi oprócz trzech ostatnich (śledzenia zmian w przepisach, informowanie o zmianach w przepisach oraz inne) świetnie nadaje się do automatyzacji. To pytanie szczególnie mocno i dobitnie obrazuje potencjał i obszary optymalizacji procesów dla wszystkich firm, osób i działów zajmujących się szeroko pojętymi procesami finansowymi. Jednocześnie, ten fragment badania pokazuje w jak dużej przestrzeni niepewności i niestałości przepisów prawa funkcjonują specjaliści ds. finansów i podatków.

Warto też zwrócić uwagę, że prace podlegające badaniu dość dobrze znalazły się w otoczeniu pracy zdalnej i hybrydowej. Nie ma w tym zaskoczenia. Dotyczy to w zasadzie wszelkich prac usługowych oraz eksperckich. Zapewne oznacza to także, że w badanej branży szerokie zastosowanie znajdują wszelkie narzędzia do pracy zdalnej, takie jak komunikatory, systemy do video konferencji czy systemy pracy zdalnej oraz systemy współpracy na żywo na dokumentach oraz plikach.

Tezy dotyczące pracy zdalnej potwierdza fragment badania, w którym widoczne jest jak wiele wdrożeń narzędzi do pracy zdalnej oraz robotyzacji zostało już zrealizowanych. Ciekawe byłoby również dowiedzieć się o po-

strzeżenie przez respondentów zwrotu z inwestycji w te narzędzia/technologie oraz subiektywne poczucie czy wdrożenia te usprawniły bieżącą pracę.

W dalszej części zastanawia niska ocena automatyzacji pracy (2,17%). Może to wynikać ze złego zidentyfikowania procesów, której takiej automatyzacji podlegają. Wskazuje to, jak ważna jest faza analityczna przy takich wdrożeniach i prawidłowe nominowanie procesów do przyszłych robotyzacji celem maksymalizacji pozytywnych efektów takich działań.

Warto zwrócić uwagę na aspekt przydatności wybranych funkcjonalności systemów OCR. Już wkrótce natura systemów OCR (zwłaszcza dla procesowania faktur zakupowych) znacząco zmieni się z uwagi na wejście w życie obowiązkowości systemu KSeF (początek 2024 r.). Warto zauważyć, że jednocześnie aż 46,63% respondentów widzi w KSeF szansę na automatyzację procesów księgowania dokumentów. Idąc dalej, badani bardzo słusznie dostrzegają (ponad 50% w obu przypadkach), że KSeF niesie przede wszystkim zagrożenia i znaki zapytania w obszarze integracji z systemami finansowymi oraz stabilności (a w domyśle pewnie i wydajności) samego systemu KSeF.

Z punktu widzenia automatyzacji bardzo ciekawe jest pytanie o to, co zajmuje najwięcej czasu w pracy finansisty.

Ankietowani wykazują też dobre wyczucie procesów, które szczególnie dobrze poddają się automatyzacji. Wśród typów tam przedstawionych najczęściej głosów zebrali: wystawianie faktur, rozliczenie zobowiązań i należności, księgowanie wyciągów, weryfikacja kontrahentów, tworzenie raportów.

Respondenci wykazują się ponadto bardzo dobrą intuicją odnośnie do procesów podatkowych, które należałoby automatyzować. Ponad 37% badanych wskazuje wszystko, co jest związane z plikami JPK. Co ciekawe, aż prawie 14% respondentów typuje obszar MDR. Jest to ciekawe z tego powodu, że ten obszar podatkowy jest tyleż skomplikowany (stąd zapewne oczekiwanie jego automatyzacji jako pewien wyraz marzeń o ułatwieniu sobie życia zawodowego), co trudny do poddania go tejże automatyzacji. Jak już zostało wspomniane, im proces bardziej złożony, tym zwrot z automatyzacji bardziej oddalony w czasie.

Postępujące upowszechnienie się idei automatyzacji procesów widoczne jest w tym, że aż 44,56% pytanych deklaruje gotowość do wdrożenia automatyzacji procesów księgowych w ciągu najbliższego roku. Oddaje to trend powszechny na całym świecie oraz potwierdza tezę, że procesy finansowe są szczególnie podatne na automatyzację.

Wyniki badania podkreślają także wagę aspektu kosztowego wdrożeń IT. Mianowicie, 57% badanych wskazuje koszt jako przeszkodę do wdrożeń narzędzi IT. Z jednej strony, pokazuje to jak ważna jest właściwa analiza, gdzie można uzyskać najszybszy zwrot z inwestycji IT, z drugiej strony, nie-

Respondenci wykazują się ponadto bardzo dobrą intuicją odnośnie do procesów podatkowych, które należałoby automatyzować.

stety, należy powiedzieć, że bez inwestycji w IT można doznać uszczerbku na konkurencyjności. Prawdą jest przy tym to, że koszty IT rosną bardzo szybko z uwagi nie tylko na inflację, ale i naturalny oraz bardzo wysoki popyt na takie prace i usługi. W efekcie, winduje to koszty utrzymania specjalistów oraz oprogramowania również po stronie dostawców IT.

Fragment badania wskazany w poprzednim akapicie jest też dobrym podsumowaniem całego badania. Respondenci w zasadzie bowiem zgodnie i słusznie wskazują wagę narzędzi IT oraz automatyzacji, mają wysoką świadomość, gdzie pojawia się największa wartość tego typu rozwiązań, a jednocześnie mają świadomość, że transformacja cyfrowa (jednymi z jej głównych przejawów są wg badanych zdalna kooperacja oraz automatyzacja procesów) może być wyzwaniem ze względu na tak „prozaiczny” aspekt, jak jej cena. Niestety, cyfryzacja i digitalizacja (w tym przede wszystkim procesów) jest ceną, która jest konieczna do zapłacenia z uwagi na potrzebę zachowania konkurencyjności, jak i coraz większe trudności w pozyskaniu odpowiednio wykwalifikowanej i lojalnej kadry specjalistów. Parafrazując pewne powiedzenie sportowe, „no IT, no game”.

dr Krzysztof Kościłcki
Redaktor prowadzący
sekcję Podatki
w Prawo.pl, wydawca
projektów specjalnych
Tax Alert, Legal Alert

Faktury największym wyzwaniem dla księgowych

Obsługa faktur to u księgowych jedno z bardziej czasochłonnych zajęć. Robotyzacja bardzo w tym pomaga i księgowi jej się nie boją. Częste zmiany w prawie powodują jednak konieczność nieustannych aktualizacji systemów finansowo-księgowych.

Krajowy System e-Faktur, który za nieco ponad rok stanie się obowiązkowy dla wszystkich przedsiębiorców, w założeniu ma pomóc księgowym i uprościć rozliczenia. W praktyce, w nowych e-fakturach trzeba będzie podawać dużo więcej szczegółowych informacji o transakcjach niż teraz. Wygląda więc na to, że fakturowanie i obsługa faktur będzie cały czas głównym zajęciem księgowych.

Z najnowszej edycji raportu pt. „Nowoczesne narzędzia w księgowości – gdzie jesteśmy i co nas czeka w przyszłości?” wynika, że wprowadzanie dokumentów do systemu i obsługa faktur zajmuje księgowym najwięcej czasu w pracy.

Taką odpowiedź wskazało 48% badanych. Wynik nie jest zaskakujący i trudno o inny, patrząc chociażby na ostatnie zmiany w przepisach podatkowych. Obsługa faktur nie polega jedynie na przepisaniu kilku kwot do programu komputerowego.

Ministerstwo Finansów zapowiada, że KSeF zrewolucjonizuje pracę księgowych i ułatwi obsługę faktur.

Pracownicy działów księgowości muszą wykonać o wiele więcej żmudnych czynności. Trzeba chociażby sprawdzić, czy rachunek, na który kontrahent prosi o dokonanie wpłaty, znajduje się na tzw. białej liście. Jeśli go nie tam nie będzie, a przelew zostanie zrealizowany, przy większych kwotach trzeba go będzie wyłączyć z kosztów uzyskania przychodów. Ryzyko jest więc duże. Trzeba również sprawdzać, czy faktura nie obejmuje przypadkiem zakupu tzw. towarów wrażliwych, które wymagają z kolei zastosowania mechanizmu podzielonej płatności. W takiej sytuacji należy robić dwa przelewy – jeden w kwocie netto na bieżące konto kontrahenta, drugi na rachunek VAT. Takich dodatkowych obowiązków jest jeszcze więcej.

Ministerstwo Finansów zapowiada, że KSeF zrewolucjonizuje pracę księgowych i ułatwi obsługę faktur. Korzystanie z KSeF od początku 2022 r. jest dobrowolne. Najprawdopodobniej jednak od początku 2024 r. stanie się obowiązkowe. Polska dostała już zgodę Komisji Europejskiej. Taki system sam w sobie nie jest zły i mógłby naprawdę pomóc księgowym.

Zwłaszcza, że przedstawiciele tej branży nie są przeciwni automatyzacji pewnych procesów i robotyzacji. Świetnie pokazują to wyniki raportu. Na pytanie o najbardziej przydatne funkcjonalności z zakresu robotyzacji ponad połowa ankietowanych wskazała księgowanie wyciągów bankowych i – właśnie – wystawianie faktur. Na trzecim miejscu znalazło się z kolei rozliczanie zobowiązań i należności.

Eksperti podkreślają jednak, że pomysły Ministerstwa Finansów doprowadzą do sytuacji, że wiele firm będzie musiało prowadzić podwójne systemy do fakturowania. Problemem jest także to, że w e-fakturach trzeba będzie przekazywać dużo więcej szczegółowych informacji. Pisał o tym serwis Prawo.pl. Może się więc okazać, że nowy system księgowym wcale nie pomoże. Ułatwi za to z pewnością pracę służbom skarbowym. Dostaną dane o każdej transakcji jak na tacy. Wydaje się więc, że wprowadzanie dokumentów do systemu i obsługa faktur w dalszym ciągu będzie najbardziej czasochłonną czynnością w pracy księgowych.

Na uwagę zasługują także wyniki dotyczące komunikacji online z klientem. Niemal połowa badanych docenia możliwość automatycznej wysyłki wiadomości SMS i e-maili do klientów. Duże znaczenie ma również panel online służący do komunikacji. To bardzo dobry wynik – księgowi chcą rozmawiać z klientami, dzielić się z nimi wiedzą, informować o zmianach w prawie, podpowiadać, jak przygotowywać dokumenty.

W tym zakresie z pomocą może przyjść im Tax Alert – przygotowane przez Wolters Kluwer Polska rewolucyjne narzędzie do automatycznej komunikacji z klientami i budowania relacji. Więcej informacji o Tax Alert na stronie produktu: <https://www.wolterskluwer.com/pl-pl/solutions/lex/tax-alert>

Niemal połowa badanych docenia możliwość automatycznej wysyłki wiadomości SMS i e-maili do klientów.

TAX Alert

Nowy wymiar komunikacji z klientami

Wzmacniaj renomę i buduj relacje!

TAX Alert to przełomowe rozwiązanie w pracy biur rachunkowych i kancelarii podatkowych, dzięki któremu wkroczysz w nowy wymiar komunikacji z Twoimi klientami.

TAX Alert umożliwia wysyłkę gotowych wiadomości dotyczących zmian w prawie i podatkach.

TAX Alert – dlaczego warto?

Usprawniasz komunikację ze swoimi klientami

Oszczędzasz czas

Wzmacniasz renomę swojej kancelarii

Twoja kancelaria staje się bardziej konkurencyjna na rynku

Sprawdź

Dziękujemy za zainteresowanie raportem

Nowoczesne narzędzia w księgowości.

W razie pytań zapraszamy do kontaktu na adres e-mail:

m.stankiewicz@wolterskluwer.com

Zespół odpowiedzialny za przygotowanie raportu:

Magdalena Stankiewicz

Redaktor Naczelna LEX Księgowość

Elżbieta Piotrowska-Albin

Dyrektor Działu Badań i Analiz

oraz Zespół realizacji badania w składzie:

Iwona Kaczorowska

Redaktor Naczelna „Przeglądu Podatkowego”

Anna Kojtych

Z-ca Dyrektora Działu Badań i Analiz w Dziale Strategii i Rozwoju

dr Krzysztof Kościłki

Redaktor prowadzący sekcję Podatki w serwisie Prawo.pl

Anna Niedźwiedzka

Dyrektor Segmentu Małe Przedsiębiorstwa w Dziale Strategii i Rozwoju

Wsparcie marketingowe: **Marta Kufel, Elżbieta Licbarska**

Wolters Kluwer

Wolters Kluwer Polska Sp. z o.o.

ul. Przyokopowa 33

01-208 Warszawa

Infolinia 801 04 45 45 • 22 535 88 00

email: PL-poczta@wolterskluwer.com

www.wolterskluwer.pl

